

VIIKON LEIRISTÄ PUOLEN VUODEN KOKONAISUUDEKSI

Olarin seurakunnan rippikoulutyön kehittämishanke

Juha-Pekka Heino ja Minna Vääräniemi

Opinnäytetyö, syksy 2016

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaalialan koulutusohjelma

Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto

Sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Heino, Juha-Pekka & Vääräniemi, Minna. Viikon leiristä puolen vuoden kokonaisuudeksi. Olarin seurakunnan rippikoulutyön kehittämishanke. Diak Etelä, Helsinki, syksy 2016, 165 s., 8 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma, Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus.

Opinnäytetyön tavoitteena oli suunnitella Olarin seurakunnan rippikoulutyöntekijöille aloitus-, seurakuntayhteys- ja päätösjaksoille valmis materiaali, jota työntekijä voi muokata omaan käyttöönsä parhaalla katsomallaan tavalla. Rippikoululaiselle luotiin mielekäs puolen vuoden rippikoulu, ja tähän pyrittiin kiinnittämällä huomiota erityisesti toiminnallisuuteen ja ryhmäyttämiseen.

Työtä varten kartoitettiin tietoa nuorista, rippikoulusta, Olarin seurakunnasta, ryhmäyttämisestä ja ryhmäturvallisuudesta, osallisuudesta, sosiaalisesta mediasta sekä monipuolisista opetusmenetelmistä. Kehittämishankkeen painopiste oli ryhmäyttämässä ja ryhmäturvallisuudessa sekä monimuotoisessa pedagogiikassa.

Prosessi aloitettiin syksyllä 2014 tiedustelemalla Olarin seurakunnasta opinnäytetyöaihetta. Teoriaa kartoitettiin syksyllä 2015 ja materiaalin suunnittelu aloitettiin keväällä 2016, jolloin se pilotoitiin Olarin seurakunnan rippikouluissa. Työntekijöiltä kysyttiin palautetta sähköisen kyselyn kautta sekä suullisesti, ja tämän pohjalta materiaalia hiottiin. Tämän jälkeen työ luovutettiin Olarin seurakunnalle.

Materiaali suunniteltiin Olarin seurakunnan antamien raamien pohjalta. Materiaali sisälsi seitsemän tapaamiskertaa. Startissa tutustuttiin rippikouluryhmään leikkien ja pienryhmätehtävien avulla. Messuvalmistelu sisälsi messu- ja ehtoollisopetusta sekä messun valmistelua pienryhmissä. Messu-tapaamisessa nuoret avustivat ehtoollisjumalanpalveluksessa. Vlogissa nuori tutustui itsenäisesti Niitykappelin videoblogeihin ja kommentoi niitä rippikouluryhmän sosiaalisen median alustalla. Risteys- ja nuorisotyöhön tutustumisessa osallistuttiin Risteysmessuun ja tutustuttiin Olarin seurakunnan nuorisotyöhön toiminnallisella rastiradalla. Leiri-infossa pidettiin erilaisia ryhmäytysleikkejä ja Raamattu-oppitunti sekä vanhempien osuudessa esiteltiin työntekijät, isokset ja leirijakso. Leirimuistelu- ja konfirmaatioharjoituksissa muisteltiin mennyttä rippikoulua ja kerättiin palautetta nuorilta rippikoulujaksosta toiminnallisen rastiradan avulla.

Materiaali otettiin hyvin vastaan Olarin seurakunnassa. Lähes kaikki rippikoulutyöntekijät olivat käyttäneet joitain osia materiaalista. Erityisesti materiaali koettiin hyödylliseksi, jos työntekijällä ei ollut aiempaa kokemusta rippikoulutyöstä. Lisäksi toiminnalliset rastiradat olivat aktiivisessa käytössä Olarin kappelissa. Kehitettävät asiat olivat palautteen kerääminen rippikoulutyöntekijöiltä sekä moniammatillisen ulottuvuuden kehittäminen.

Asiasanat: rippikoulu, kehittämishanke, nuoret, ryhmäytyminen, sosiaalinen media, osallisuus, opetusmenetelmä

ABSTRACT

Heino, Juha-Pekka and Vääräniemi, Minna

From a one-week camp into a half-a-year concept. Development project for Olari congregation. 165 p., 8 appendices. Language: Finnish. Helsinki, Autumn 2016. Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Christian Youth Work. Degree: Bachelor of Social Services.

The aim of the study was to create a ready, adaptable material for workers of the Olari congregation. The material focused on starting period, congregation access period and ending period of confirmation school. The material was collected by observing different possibilities of activating and how to make a set of youth a team in confirmation participants. It also aims to give a meaningful confirmation school during half a year.

For this study, data and material were gathered about youth, confirmation school, the Olari congregation, creating a group and group safety, sense of participation, social media and different teaching methods. The focus in this work was especially on creating a group and group safety, also on activating teaching methods.

The process of this thesis started in autumn 2014 by asking for ideas from the Olari congregation. The data was gathered in autumn 2015 and the planning of the material started in spring 2016. A prototype of the concept was tested from spring till summer 2016. After that, feedback was gathered and the material were updated according to the feedback. Then the material was given to Olari congregation.

The material of confirmation school was planned according to the wishes of the Olari congregation. The process included seven meetings. In the first meeting the participants got familiar with each other by playing games and other activities in small groups. The second meeting included lessons of worship and eucharist, also the youth prepared the worship in small groups. In the third meeting the group participated in the worship. In the fourth meeting the participants watched a video blog independently and comment about it in the group's own platform on social media. In the fifth meeting the group participated in worship called "Risteys" and got familiar with the Olari congregation youth workers by the method of activating tick track. The sixth meeting includes group games, a Bible lesson and also a camp information session for parents. In the seventh and last meeting feedback was gathered from the participants by activating tick track.

The concept got good feedback from the workers of the Olari congregation. Almost everyone used some parts of it. Workers who did not have experience from confirmation school found it to be very useful. Also activating tick track was popular in the Chapel of Olari. However collecting feedback from the workers could have been improved.

Keywords: confirmation school, development project, youth, creating a group, social media, sense of participation, teaching methods

SISÄLLYS

1 RIPPIKOULU – PELKKÄ LEIRI?	6
2 NUORUUS.....	8
2.1 Nuoruuden määrittely	8
2.2 Nuoret seurakuntalaisina.....	9
2.3 Kristillinen kasvatus.....	10
2.4 Nuoret ja sosiaalinen media	14
3 RIPPIKOULU	17
3.1 Rippikoulun perusteet.....	17
3.2 Raamattu rippikoulussa.....	18
3.3 Jumalanpalvelus ja ehtoollinen rippikoulussa.....	19
3.4 Rippikoulun perusrakenne.....	20
3.5 Rippikoulusuunnitelma 2017	24
4 OLARIN SEURAKUNTA	26
4.1 Olarin seurakunta ja nuorisotyö.....	26
4.2 Olarin seurakunta Kotimaan Jäsen 360°-tutkimuksen näkökulmasta.....	27
4.3 Rippikoulu Olarin seurakunnassa ennen uudistamishanketta	29
4.4 Rippikoulun uudistamishanke Olarin seurakunnassa.....	31
5 RYHMÄTURVALLISUUS JA RYHMÄYTYMINEN	35
5.1 Ryhmä.....	35
5.2 Turvallisuus ryhmäyttämisessä	35
5.3 Osallisuus.....	38
5.4 Ryhmäturvallisuus rippikoulussa	40
5.5 Ryhmäturvallisuus verkossa.....	40
6 MONIMUOTOINEN OPPIMINEN.....	42
6.1 Yhteistoiminnallinen ja aktiivinen oppiminen	42
6.2 Oivaltava oppiminen.....	43
6.3 Kokonaisvaltainen oppiminen.....	44
6.4 Opettajan rooli opetuksessa ja sosiaalisessa mediassa.....	45
7 TAVOITTEET	47
8 PROSESSIN KUVAUS	49
9 TEORIASTA KÄYTÄNNÖKSI	51

9.1 Kristillisen kasvatuksen ulottuvuudet suunnitellussa materiaalissa	51
9.2 Startti.....	54
9.3 Messuvalmistelu.....	56
9.4 Messu.....	57
9.5 Vlogi	58
9.6 Risteys ja nuorisotyöhön tutustuminen	58
9.7 Leiri-info.....	60
9.8 Leirimuistelu ja konfirmaatioharjoitukset.....	61
9.9 Rippikoulusuunnitelman 2017 vaikutus	63
10 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	65
10.1 Tavoitteiden saavuttaminen.....	65
10.2 Opinnäytetyöprosessin arviointia.....	66
10.3 Ainoa laatuaan	69
10.4 Ammatillisen kasvun pohdinta	69
10.4.1 Ammatillisen kasvun arviointi nuorisotyöntekijän ydinosaamiskuvauksen avulla	69
10.4.2 Ammatillisen kasvun pohdintaa kristillisen kasvatuksen ulottuvuuksien avulla	72
10.5 Opinnäytetyön eettisyys	75
10.6 Jatkotutkimus- ja kehittämisasiheita.....	76
LÄHTEET	79
LIITE 1: Startti.....	86
LIITE 2: Messuvalmistelu	98
LIITE 3: Messu.....	111
LIITE 4: Vlogi	115
LIITE 5: Risteys ja nuorisotyöhön tutustuminen.....	118
LIITE 6: Leiri-info.....	133
LIITE 7: Leirimuistelu ja konfirmaatioharjoitukset.....	147
LIITE 8: Palautelomake Olarin seurakunnan rippikoulutyöntekijöille.....	164

1 RIPPIKOULU – PELKKÄ LEIRI?

“Sinä kesänä, oltiin rippileirillä” lauletaan The Rainin Tuuli kulkee -kappaleessa. Usein rippikoulusta jää mieleen kesä, hyttysset ja iltaohjelmat, vaikka rippikoulu on Suomen evankelis-luterilaisen kirkon rippikoulusuunnitelman (Elämä - Usko - Rukous 2001, 41) mukaan puoli vuotta kestävä jakso. Onko perusjaksoa - joka toteutetaan useimmiten leirimuotoisena - edeltävä aika vain suoritettava pois alta, jotta päästään “varsinaiselle riparille”? Onko leirin jälkeinen aika vain Kirkkolain pykälien täytäntöönpanoa?

Rippikoulu on Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tavoittavin työmuoto (Ketola, Hytönen, Salminen, Sohlberg & Sorsa 2016, 134). Vuonna 2015 rippikoulun suoritti 83,5 % 15-vuotiaista, mikä on huomattavasti suurempi osuus kuin ylipäätään kirkkoon kuuluvien osuus Suomessa. (Kirkkohallitus i.a.a; i.a.b.) Kuitenkin rippikoulun - kuten lähes kaikkien muidenkin kirkon työmuotojen - suosio on hitaassa laskussa (Palmu, Salomäki, Ketola & Niemelä 2012, 150; Ketola ym. 2016, 135–136), joten sitä on kehitettävä jatkuvasti. Jos rippikoulua saataisiin kehitettyä nuorilähtöisemmäksi ja nuorille mielekkäämmäksi, myös sen suosio voisi pysyä ennallaan. Parhaimmassa tapauksessa sen suosio kasvaa erityisesti työelämän yhteistyötahossamme Olarin seurakunnassa, mutta miksei myös yleisemminkin Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa.

Tarve opinnäytetyölle nousi Olarin seurakunnasta, sillä seurakunnan työntekijät olivat havahtuneet siihen, että koko rippikoulun puolivuotisesta ajanjaksosta voitaisiin saada ehkä enemmän irti. Tehtävämme oli valmistaa työntekijöille materiaali rippikouluryhmän aloitus-, seurakuntayhteys- sekä päätösjaksoille. Tämän materiaalin pohjalta työntekijät voivat toteuttaa ja soveltaa tapaamisten sisältöjä, jotta rippikoulusta saadaan puolen vuoden yhtenäinen jatkumo. Tapaamisten toteuttamisessa on erityisesti keskitytty rippikouluryhmän ryhmäturvallisuuden kehittämiseen, monimuotoisten oppimismenetelmien hyödyntämiseen, seurakuntayhteyden muodostamiseen sekä sosiaalisen median hyödyntämiseen. Rippikoulun perusjaksoa käsitteleviä opinnäytetöitä on tehty paljon, mutta tämän kaltaista rippikoulun muihin jaksoihin keskittyviä opinnäytetöitä ei vielä ole.

Itsellemme tämänkaltaisen opinnäytetyön tekeminen antaa eväitä tulevaisuudessa kirkon alan ammattilaisena toimimiseen, sillä kirkon nuorisotyönohjaajina rippikoulun vetäminen on iso osa työnkuvaa. Työ tarjoaa paljon uusia välineitä nimenomaan aloitus-, seurakuntayhteys- ja päätösjakson toteuttamiseen, joista vastavalmistuneilla kirkon nuorisotyönohjaajilla ei ole välttämättä niin paljon kokemusta kuin rippikoulun perusjakson vetämisestä.

2 NUORUUS

2.1 Nuoruuden määrittely

Nuorisolaki (2006) määrittelee nuoren olevan alle 29-vuotias. Nuoruus on ajanjakso, jonka aikana siirrytään lapsuudesta aikuisuuteen ja siihen liittyy voimakasta kasvua ja kehitystä niin fyysisesti kuin henkisesti. Nuoruuden alkamisen ja loppumisen määrittely on muuttunut historian aikana. Esimerkiksi ravitsemuksen parantuminen on aikaistanut puberteetin ja samalla nuoruuden alkamisikää jopa lähelle kymmentä ikävuotta. Jos nuoruuden päättymiseksi katsotaan keskeisten aikuisen ihmisen roolien saavuttamista, eli työelämään siirtymistä ja perheen perustamista, voidaan nuoruuden loppumista venyttää pitkälle yli 20-vuotiaaksi asti. (Nurmi ym. 2006, 124–125; Pruuki 2010, 51.)

Nuoruudessa ihmisen ajattelu kehittyy suuntaan, jossa hän pystyy ajattelemaan abstrakteja, yleisemmällä tasolla tapahtuvia asioita. Myös tulevaisuuden ja elämänsuunnittelu kehittyy. Vaikka esimerkiksi jo kouluikäiset lapset osaavat ajatella tulevaisuutta konkreettisten tapahtumien kautta, yleensä juuri nuoruudessa kiinnostus omasta tulevaisuudesta kasvaa. Nuoruuteen sisältyykin monia tärkeitä elämän päätöksiä, jotka liittyvät esimerkiksi koulutukseen, työhön sekä ihmissuhteisiin. Nuoruudessa ihminen myös kykenee paremmin ajattelemaan asioita muiden kannalta. (Nurmi ym. 2006, 128–129.)

Tavallisesti ihmisen suhde omiin vanhempiinsa muuttuu nuoruuden aikana. Yleensä nuori alkaa itsenäistyä, ja hän alkaa viettää yhä enemmän aikaa ikätoveriensa kanssa vanhempiensa sijaan. Varhais- ja keskinuoruudessa kaverit ovat tavallisesti samaa sukupuolta, mutta myöhäisnuoruudessa kaveriporukat muuttuvat yleensä enemmän sekaryhmiksi, joissa on molempia sukupuolia. (Nurmi 2006, 130; Pruuki 2010, 51–52.)

2.2 Nuoret seurakuntalaisina

Nuoruus on uskonnollisesti herkkää aikaa, ja uskonnollisista asioista yleensä keskustellaan eniten ystävien sekä sen jälkeen toiseksi eniten äidin kanssa. Terhi Paananen on antanut järjestämässään rippikouluissa nuorille mahdollisuuden kysyä kysymyksiä Jumalalta. Niiden joukossa on ollut paljon kysymyksiä kristillisistä tulkinnoista Jumalasta ja Jeesuksesta, mutta myös paljon vaikeita eksistentiaalisia kysymyksiä, joita monet aikuisetkin pohtivat koko elämänsä ajan. Hänen kokemuksensa mukaan nuorten kysymyksistä on puuttunut lapsellisuus, ja he ovat valmiita pohtimaan vakavia ja vaikeitakin asioita. Hän on kuitenkin huomannut, että nuoren uskonnollinen elämä on usein melko mustavalkoista ja sääntöihin ja ehdottomiin totuuksiin pitäytyvää lakihenkisyyttä. (Paananen 2008, 32–34.)

Aikuiselta työntekijältä nuori tarvitsee hengellisessä elämässään aikuiselta hengellistä ohjausta, opastusta sekä opettamista. Esimerkiksi rukoileminen saattaa tuntua nuoren mielestä melko vieraalta, sillä lapsuuden iltarukous voi tuntua liian tutulta, Isä meidän -rukous voi olla liian mekaaninen ja vapaamuotoinen rukoilu voi olla työlästä. Siksi nuorten parissa työskennellessä tulisi antaa tilaa monenlaiselle rukoukselle. (Tuominen 2005, 41–43.)

Nuoret toivovat kirkon olevan avoin ja suvaitsevainen yhteisö, johon on helppo tulla mukaan, ja jossa ihmiset kohtelevat toisiaan kunnioittavasti. Kirkon tulee heidän mielestään myös pitää perussanomastaan lujasti kiinni antaen kuitenkin tilaa erilaisille käsityksille ja tulkinnoille. Sen pitäisi myös kuulua ja näkyä yhteiskunnassa pitäen julkisuuskuvastaan huolen, ja tarpeen tullen kehittää toimintaansa ajan vaatimusten mukaiseksi. Yhteiskunnallisesti kirkon tulisi pitää huolta heikoimmassa asemassa olevista, ja toimia niin paikallisten kuin kansainvälistenkin rajojen yli. Toimintaan ja sen suunnitteluun sekä päätökseen tekoon pitäisi osallistaa kaiken ikäisiä seurakuntalaisia. (Karvonen & Liljendahl 2005, 323–324.)

Nuoruusiässä jäsennelty ajattelu kehittyy, ajattelu irtaantuu konkreettisista tapahtumista ja kohteista sekä abstrakti ajattelu mahdollistuu. Tämä merkitsee sitä, että nuoren on mahdollista aiempaa paremmin ymmärtää Raamatun kielikuvia, vertauksia ja symboleja, ja tällöin hän pystyy ymmärtämään syvemmillä tasolla

mistä kristinuskosta on kysymys. Kuitenkin on todennäköistä, että uskonnollisessa ajattelussa abstraktille ja symboliselle tasolle siirtyminen tapahtuu muuta ajattelua myöhemmin. (Pruuki 2010, 52–53.)

Nuorissa on joka vuosi enemmän niitä, jotka ovat lapsuudessaan saaneet joko vähän tai ei lainkaan tukea kristilliselle kasvulleen. Tämä onkin huomioitava kirkon tekemässä rippikoulu-, isokoulutus- sekä muussa seurakunnan nuorisotyössä. Rippikouluunkaan osallistuminen ei ole enää itsestäänselvyys, sillä harvalla nuorella on tänä päivänä tavoitteena vahvistua omassa uskossaan, johon hänet on kastettu. Myös kastamattomia ja kirkkoon kuulumattomia lapsia ja nuoria on yhä enemmän. Nuoret saattavat siis rippikouluun tullessaan olla ensimmäistä kertaa kirkon tiloissa, ja tämän vuoksi tarvitaan erityisiä menetelmiä, jotta niistä muodostuisi heille luonteva paikka olla. Tämän lisäksi myös vanhempien osallistaminen rippikoulun suunnitteluvaiheessa tulisi olla aktiivisempaa, mikä kuitenkin toteutuu harvoin. (Kirkkohallitus 2012, 13–15, 21–22.)

2.3 Kristillinen kasvatus

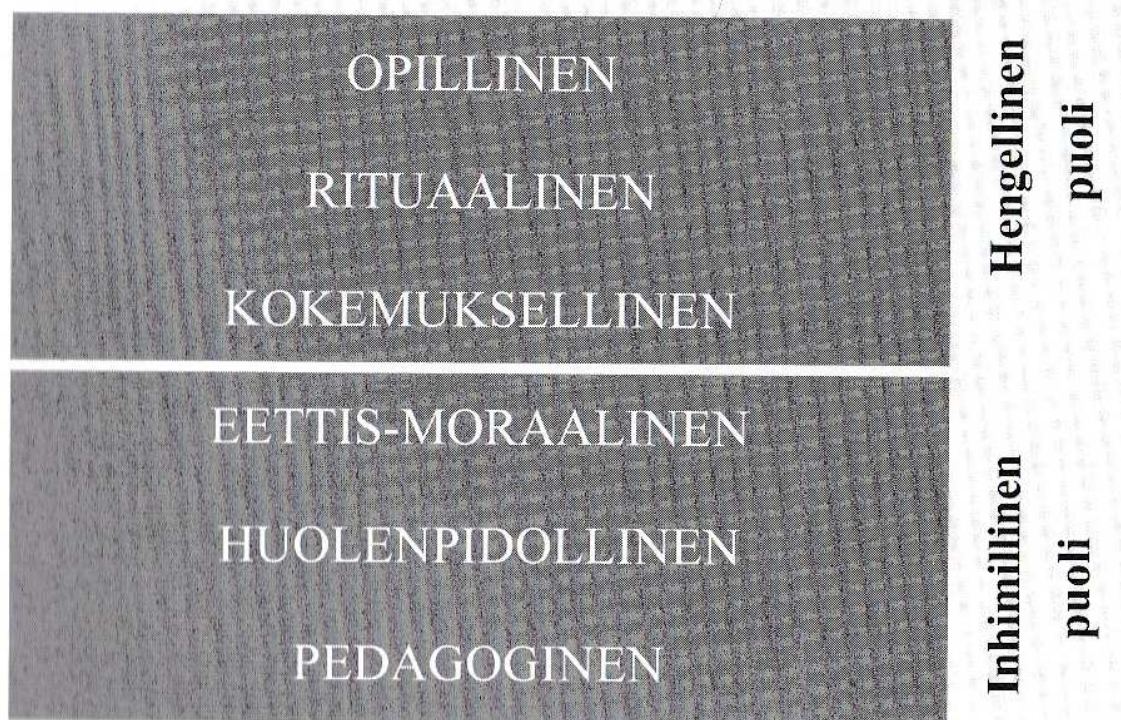
Kirkon tehtävänä on jatkaa toimintaansa sukupolvesta toiseen, ja tämän myötä kirkon tehtäväksi tulee myös kasvattaminen. Tämän kasvatuksen tarkoituksena on ohjata jokainen uusi sukupolvi hengellisen yhteisön todellisuuteen, sekä sen uskon ja rakkauden osallisuuteen. (Halme 2008, 30.) Vanhempien roolia kristillisessä kasvatuksessa ei pidä aliarvioida. Tästä syystä seurakunnan on tärkeää tukea vanhempia kristillisessä kasvatuksessa ja tämän tulisi myös olla yksi kirkon tärkeimmistä tehtävistä. Erityisesti tämä on merkittävää siksi, että vanhemmat eivät tänä päivänä enää välitä kristillisiä perinteitä uudelle sukupolvelle siinä määrin kuin aiemmin. Tämä näkyy esimerkiksi siinä, että nuoret vanhemmat haluavat yhä vähemmän liittää lapsiaan seurakuntaan kasteen kautta, ja tulevaisuudessa tämä voi vaikuttaa myös rippikoulun osallistujamääriin. (Niemelä & Porkka 2015, 233.)

Kristillisellä kasvatuksella tarkoitetaan ihmisen kasvattamista kristinuskon tuke-
mana ja sen pohjana on kristillinen ihmiskäsitys. Kristilliseen kasvatukseen sisäl-
tyy niin ihmisen suhde Jumalaan, kuin ihmisen vastuullisuus elämästään ja teois-
taan itselleen, toisilleen ja Jumalalle. Tätä voitaisiin kuvata vastavuoroisena Ju-
malan ja ihmisen välisenä rakkautena, jossa Jumala ensin kohdistaa rakkauttaan
ihmiseen, ja tämän rakkauden seurauksena ihminen pyrkii vastuullisuuteen elä-
mässään. Ihminen on Jumalan työtoveri, joka pyrkii edesauttamaan oikeuden-
mukaisuuden ja rauhan toteutumista maailmassa. Olennaisena osana kristilli-
seen kasvatukseen kuuluu myös tietty käsitys oikeasta ja väärästä, jotka nouse-
vat Jumalan ilmoituksesta. (Räsänen 2008, 287–288.)

Kristillisessä kasvatuksessa yksilön kokemus pyritään asettamaan vuoropuhe-
luun kristinuskon sanoman kanssa. Peruskysymyksenä onkin, miten ihmisen
kristillisyydestä voisi tulla luonnollinen osa tämän identiteettiä siten, että kristin-
uskon sisältö ei tuntuisi ainoastaan ihmisen itsensä ulkopuoliselta asialta. Us-
kon ei pitäisi olla jotain, mitä tarkastellaan, vaan jotain, mistä käsin kaikkia muita
asioita tarkastellaan. (Halme 2008, 157, 187–188.)

Muhonen ja Tirri (2008, 77–82) kuvaavat artikkelissaan kristillistä kasvatusta kuu-
den ulottuvuuden avulla, joita ovat opillinen, rituaalinen, kokemuksellinen, eettis-
moraalinen, huolenpidollinen ja pedagoginen ulottuvuus. Kolme ensimmäistä
ulottuvuutta kuuluvat hengelliseen puoleen ja kolme jälkimmäistä kuuluvat ulot-
tuvuuksien inhimilliseen puoleen.

Kristillisen kasvatuksen ulottuvuudet

KUVIO 1. Kristillisen kasvatuksen ulottuvuudet Muhosen ja Tirrin mukaan (Muhonen & Tirri 2008, 77)

Opilliseen ulottuvuuteen sisältyy Raamattu, kristinuskoon liittyvät opit ja uskomukset sekä niiden välittäminen. Uskomukset eivät ole pelkästään tiedollisia asioita, vaan niihin liittyy voimakkaasti myös luottamuksen näkökulma. Kristillisen kasvatuksen yhtenä pyrkimyksenä on välittää kasvatettavalle kuva hyvästä ja rakastavasta Jumalasta, joka on sekä ihmisten Luoja että Lunastaja. Raamattu on suuressa roolissa opillisen ulottuvuuden ilmentäjänä, ja sen avulla voidaan käsitellä erilaisia elämänskysymyksiä tämän päivän ihmisen näkökulmasta. (Muhonen & Tirri 2008, 78.)

Rituaalisella ulottuvuudella tarkoitetaan kristinuskoon liittyviä tapoja ja perinteitä. Tällaisia ovat esimerkiksi kirkkovuoden seuraaminen, jumalanpalveluksiin osallistuminen, rukoilu sekä virret ja muut hengelliset laulut. Yhteiset rituaalit tarjoavat kokemuksia sekä turvallisuuden tunnetta ja yhteyttä niihin osallistuvien välillä. Rituaalien keskeisenä roolina on auttaa irrottautumaan arjesta ja hiljentymään pyhän edessä, ja tämän ulottuvuuden kautta lapsikin voi päästä osalliseksi uskosta, vaikkei vielä ymmärtäisikään opillisiä asioita. (Muhonen & Tirri 2008, 78–79.)

Kokemukselliseen ulottuvuuteen kuuluvat Jumalan rakkaus ja läsnäolo sekä kasvatussuhteen emotionaalinen ilmapiiri. Usko ei ole vain opillisten asioiden totena pitämistä sekä ulkonaisia tapoja ja rituaaleja, vaan se on kokonaisvaltaista turvautumista ja luottamista Jumalaan. Luottamus elämään sekä tulevaisuuteen perustuvat siihen, että kasvatettava saa kokea olevansa Jumalan kannateltavana. Kristilliseen kasvatukseen kuuluu kasvatettavan jumalasuhteen tukeminen ja hengellisen hyvinvoinnin edistäminen. Kasvattajan näkökulmasta tämä merkitsee turvallisena aikuisena olemista ja lapsen näkemisenä arvokkaana yksilönä. Tavoitteena on, että kasvatuksella olisi vaikutusta kasvatettavan koko elämään. (Muhonen & Tirri 2008, 79.)

Eettis-moraalisella ulottuvuudella tarkoitetaan kristinuskoon sisältyviä eettisiä periaatteita sekä moraalista toimintaa. Kristillinen etiikka pohjautuu vahvasti rakkauksen kaksoiskäskyyn sekä kultaiseen sääntöön, jotka kehottavat ihmisiä vastuuseen ja lähimmäisen rakastamiseen. Yhtenä kristillisen kasvatuksen tavoitteena onkin ohjata kasvatettavia kohtia hyvää ja oikeaa, välittää tärkeitä arvoja ja opettaa hyviä tapoja. Kuitenkaan eettisten periaatteiden opettaminen ei yksin riitä, vaan tämän lisäksi yhdessä opetellaan elämään niin, että nuo periaatteet toteutuvat myös käytännössä. (Muhonen & Tirri 2008, 79–80.)

Huolenpidollisella ulottuvuudella tarkoitetaan kasvatettavan perustarpeista huolehtimista sekä kasvatussuhteen positiivisen ilmapiirin luomista. Tavoitteena onkin, että kristillinen kasvatus ei ole jotain arjesta ja tavallisesta elämästä irrallista, vaan se on luonteva osa jokapäiväistä elämää. Kristillinen kasvatus toteutuu kasvatettavan ja kasvattajan välisenä pedagogisena suhteena, jonka ihanteisiin kuuluvat turvallisuus, luotettavuus ja jatkuvuus. (Muhonen & Tirri 2008, 80–81.)

Pedagogiseen ulottuvuuteen sisältyy kristilliseen kasvatukseen liittyviä sisällöllisiä ja menetelmällisiä ratkaisuja sekä näiden taustalla vaikuttavia lähtökohtia ja periaatteita. Kristillisen kasvatuksen kokonaisvaltaisuuden vuoksi on mahdollista käyttää perinteisten kerronnan ja keskustelun lisäksi monenlaisia muitakin lähestymistapoja. Ei ole olemassa erityisiä uskonnollisia kasvatukseen menetelmiä, vaan

kristillinen kasvatustieteellinen tietoon. Pedagoginen ulottuvuus korostaa kasvattajan roolia ja tehtävää. Vaikka kasvattajan oma usko ei olekaan edellytys kristillisessä kasvatustyössä toimimiselle, kasvatustieteellinen edellyttää kuitenkin sitoutumista yhteisesti sovittuihin arvoihin ja päämääriin sekä oman asiantuntijuuden ylläpitämistä. Tämä tarkoittaa sitä, että kristillisessä kasvatuksessa on huomioitava myös kasvatuksen hengellinen puoli. (Muhonen & Tirri 2008, 81.)

2.4 Nuoret ja sosiaalinen media

Sosiaalisella mediallyä tarkoitetaan tietoverkkoja ja tietotekniikkaa hyödyntävää viestinnän muotoa, jossa käsitellään vuorovaikutteisesti sen käyttäjien tuottamaa ja jakamaa sisältöä. Sosiaalisella mediallyä myös luodaan ja ylläpidetään ihmisten välisiä suhteita. Facebook on suurin sosiaalisen median kanavista ja Suomessa sillä on noin 2,4 miljoonaa käyttäjää. Siitä on kasvanut hiljalleen maailman suosituin ryhmätyöskentelyiden alusta, ja se toimii hyvin myös seurakuntien toiminnassa esimerkiksi rippikouluisten ryhmänä. WhatsApp on pikaviestipalvelu, joka on Suomessa levinnyt laajasti varsinkin nuorten keskuudessa. Siihen on mahdollista muodostaa myös ryhmiä, ja siksi myös se on käyttökelpoinen rippikouluviestinnässä. (Kormilainen, Ahonen & Ijäs 2016, 12, 69, 81, 109.)

Internet on nuorille luonnollinen tapa jatkaa yhteydenpitoa ja yhteisöllisyyden muodostamista. Erilaisiin verkkoyhteisöihin kuulumisesta ja osallistumisesta on tullut yhä enemmän jopa sosiaalinen välttämättömyys, ja nykyään on erikoisempaa olla kuulumatta johonkin sosiaalisen median palveluun. Nämä verkkoyhteisöt usein liittyvät vahvasti muun elämän yhteisöihin. Kuitenkin nuorten tavoissa toimia verkossa on suuria vaihteluita ja verkon käyttötavat, trendit ja ilmiöt muuttuvat tiuhaan. (Lehtikangas 2015, 22–23.)

Eri ikäryhmiä vertailtaessa nimenomaan nuoret näyttävät olevan kaikkein innokkaimpia jakamaan sisältöjä, vaikuttamaan ja osallistumaan verkossa. Se on heille keskeinen kasvu-ympäristö, jossa vietetään aikaa monipuolisesti ja sosiaalisesti.

Sillä onkin keskeinen rooli nuoren arjessa ja elämässä. Nuorten mielestä on tärkeää pystyä vaikuttamaan siihen millainen kuva heistä muodostuu muille ihmisille verkossa ja erityisesti sosiaalisessa mediassa. He ovat tarkkoja siitä, minkälaista tietoa he jakavat itsestään. (Lehtikangas 2015, 22–23.) Kuitenkin jakaminen itsessään on nuorille melko luonnollinen asenne verkossa toimimisessa (Matikainen, 2015, 48–49). Sosiaalinen media on osa nuorten elämäntodellisuutta, jonka mukana kulkevat kuvat, chatit, videot, blogit ynnä muut. Sosiaalista mediaa voidaan hyödyntää myös rippileireillä esimerkiksi oppitunneilla tai leirijumalanpalveluksissa. (Hintsala 2011, 68.) Sosiaalisen median käytössä on hyvä muistaa netiketti, yhteiset säännöt sekä muut turvallisuusasiat, jotka mainitaan myös Opetushallituksen (2012, 6) laatimassa Sosiaalisen median opetuskäytön suositukset -materiaalissa.

Tieto- ja viestintäteknologian nopea ja kiihtyvä kehitys on aiheuttanut opettajien ja nuorten välille digitaalisen kuilun. Tämä ei tarkoita sitä, että jokaisen opettajan tulisi olla tietoteknisesti taitava ja aktiivinen sosiaalisen median käyttäjä. Kuitenkin jokaisen opettajan pitäisi kuitenkin olla hieman kiinnostunut sosiaalisen median toimintamalleista ja eettisistä periaatteista, jotta voisi ymmärtää nuoria. Käytettävä tekniikka on valittava siten, että se soveltuu kohdeikäryhmälle. Tietotekniikkaa ja mediaa käyttäessä nuorten on oltava aktiivisia tekijöitä sekä uuden luoja. Näin ollen tieto- ja viestintäteknologiaa voi hyödyntää hyvin opetuksessa, mutta ei pääasiallisena opetusmenetelmänä. (Paalasmaa 2000, 93, 99.) Suomalaisissa kouluissa sekä oppilaitoksissa tieto- ja viestintäteknikan kasvu näkyy tämän päivän opetuksessa ja tietotekniikkaa hyödynnetään äärimmäisen paljon jo peruskoulun kolmannesta luokasta alkaen (Pedafloat 2012).

Verkko - ja ennen kaikkea sosiaalinen media - on otettava huomioon kirkon toiminnan suunnittelussa sekä kirkon jäsenten mahdollisuuksissa osallistua hengellisen elämän toteutukseen ja elämiseen. Sosiaalisen median erilaisia palveluita on paljon, muuta niitä kaikkia ei tarvitse soveltaa yhtä aikaa. Lisäksi pienimuotoisia kokeiluja on hyvä toteuttaa, mutta laajemmat ja toimintakulttuuria muuttavat hankkeet on hyvä suunnitella huolellisesti. Verkko ja sen tuntemattomuus saattavat herättää pelkoa, mutta samalla vetävät puoleensa. Ennen kaikkea se on

kiehtova ja kutsuva todellisuus, jonne kirkon kannattaa rohkeasti hypätä mukaan.
(Leppänen & Naatus 2010, 51.)

3 RIPPIKOULU

3.1 Rippikoulun perusteet

Rippikoulu on osa evankelis-luterilaisen kirkon kasteopetusta ja se on kirkon tavoittavin työmuoto (Ketola, Hytönen, Salminen, Sohlberg & Sorsa 2016, 134). Sen yleisenä tavoitteena on vahvistaa nuoren uskoa kolmiyhteiseen Jumalaan, johon hänet on liitetty kasteessa, kasvaa rakkaudessa lähimmäiseen sekä elää rukouksessa ja seurakuntayhteydessä. Rippikoulua ohjaavat yleiset tavoitteet pohjautuvat kirkolle annetussa kaste- ja lähetyskäskyssä sekä kaikkia ihmisiä velvoittavasta käskystä rakastaa lähimmäistä. Nämä edellä mainitut tavoitteet tulevat esille Jeesuksen antamassa kaste- ja lähetyskäskyssä ja rakkauden kaksoiskäskyssä. (Elämä - Usko - Rukous 2001, 17; Matt. 28:18–20; Matt. 22:36–40.)

Rippikoulun tulee kestää vähintään puoli vuotta ja opetuksen tuntimäärä on 80 tuntia (Elämä - Usko - Rukous 2001, 41). Rippikoulun sisällössä hyödynnetään Katekismusta, jonka keskeiset ainekset voidaan jakaa kolmeen koriin: elämä, usko ja rukous. Näin ollen kristillistä uskoa voidaan tarkastella nuoren omista lähtökohdista ja elämäntilanteista, jonka kautta nuori voi pohtia omaa uskoaan. Myös rukous ja jumalanpalveluselämä ovat merkittävässä roolissa, ja opetettuja rippikoulusisältöjä voidaan elää todeksi niiden kautta. (Elämä - Usko - Rukous 2001, 18.) Elämän, uskon ja rukouksen teemoja tulee sisältyä kustakin alueesta opetuskokonaisuuksissa ja rippikoulutapaamisissa. Vaikka sana ”rippikoulu” antaa helposti mielikuvan konkreettisesta opetuksesta, on kuitenkin muistettava, että rippikoulutyössä uskoa ei voida opettaa, sillä usko on Jumalan työtä. Opetuksen kautta voidaan kuitenkin auttaa nuorta tuntemaan uskon sisältöä ja sen ymmärtämistä. (Pruuki 2010, 48–49.)

Myös vanhemmille nuoren rippikoulu on merkittävä tapahtuma. Oman lapsen rippikoulu saattaa tuoda mieleen myös oman rippikoulun muistot, jotka eivät välttämättä aivan vastaa nykyhetken käytäntöjä. Kotien kanssa tehtävä yhteistyö mer-

kitsee usein tiedottamista, vanhempainiltoja sekä kotikäyntejä. Kuitenkaan vanhempien osallistuminen rippikouluun ei tarvitse rajoittua vain näihin, vaan rippikoulussa voidaan järjestää myös vanhempien ja nuorten yhteisiä kokoontumisia, joissa käsitellään esimerkiksi nuorten ja vanhempien välisiä suhteita tai jotakin muuta rippikoulun sisältöä. Yhteys rippikoululaisten vanhempiin voi toimia myös heille ponnahduslautana seurakuntayhteyden vahvistumiselle, ja rippikoulun työntekijät voivat kutsua myös vanhempia mukaan seurakunnan toimintaan. (Pruuki 2010, 86–87.)

3.2 Raamattu rippikoulussa

Rippikoulusuunnitelman 2001 mukaan rippikoulun yksi virallisista opetusmateriaaleista on Raamattu. Lisäksi Raamattu on rukouksen ja jumalanpalveluselämän lähtökohta, mutta erityisesti se on rippikoulun peruskirja. Sitä on tarkoitus käydä läpi sekä itsenäisesti että yhdessä ja rinnastaa Raamatun sana nuoren elämään ymmärrettävällä tavalla. (Elämä - Usko - Rukous 2001, 7, 41.)

Raamattu on kristinuskon pyhä kirja. Se jakaantuu Vanhaan sekä Uuteen testamenttiin. Vanhaan testamenttiin kuuluu 39 ja Uuteen testamenttiin 27 kirjaa, ja kokonaisuudessaan Raamattu on kirjoitettu noin tuhannen vuoden aikana. Hebreaksi kirjoitettu Vanha testamentti keskittyy Israelin ja Juudan kansojen vaiheisiin ennen ajanlaskun alkua. Kreikaksi kirjoitettu Uusi testamentti taas kertoo Jeesuksen elämästä, teoista, opetuksista, kuolemasta ja ylösnousemuksesta sekä ensimmäisten kristillisten seurakuntien elämästä. Raamattuun sisältyy monia erilaisia kirjallisuuden lajeja, kuten historiakirjoja, myyttejä, runoutta, lauluja, lakeja, ennustuksia ja kirjeitä. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.b.)

Tunnustuskirjojen mukaan luterilaiselle kirkolle Raamattu on ainoa ohje ja sääntö, jonka mukaan kaikki opit ja jokainen opettaja on koeteltava. Raamatussa Jumala itse puhuu ihmisille toisten ihmisten välityksellä, ja se sisältää niin sanotun erityisen ilmoituksen Jumalan pelastavista teoista ihmistä kohtaan. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.b; i.a.c; i.a.d.)

3.3 Jumalanpalvelus ja ehtoollinen rippikoulussa

Jumalanpalveluksella tarkoitetaan seurakunnan yhteistä kokoontumista kolmiyh-teisen Jumalan nimeen. Tällaisia ovat esimerkiksi messu, kaste, hautaan siunaa-minen tai rukoushetki. Jumalanpalvelus on kirkon elämän ja toiminnan keskus, jossa toisaalta Jumala palvelee ihmistä, mutta myös ihminen palvelee Jumalaa. Messu, eli ehtoollisjumalanpalvelus, toimitetaan Kirkkokäsikirjan määrittämien ju-malanpalveluskaavojen mukaisesti. Messuun kuuluu neljä osaa, jotka ovat Joh-danto, Sana, Ehtoollinen ja Päätös. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.e; i.a.f.) Raamatun lukeminen ja siitä johdettu saarna sekä ehtoollisen sakramentti ovat aina kuuluneet jumalanpalveluksen ytimeen (Sariola 2001, 47).

Jumalanpalveluksen viettämisen juuret ovat juutalaisessa synagogajumalanpal-veluksessa, ja Jeesuksen esimerkki viikoittaisesta hiljentyisestä Jumalan huo-neessa on esikuvana nykyisille jumalanpalveluksille. Jo Uudessa Testamentissa kerrotaan miten ensimmäiset kristityt kokoontuivat temppelissä (Koskelainen 2005, 72; Sariola 2001, 47–49). Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa juma-lanpalveluselämää jäsentää ja rytmittää kirkkovuosi, joka on pelastushistorian tärkeimpiä tapahtumia seuraava kirkollisten juhlapäivien ja sunnuntaiden järjes-telmä. Kirkkovuodessa jokaiselle sunnuntaille ja kirkolliselle juhlapäivälle on omat raamatuntekstit ja rukoukset. Liturgiset värit, eli kirkkovuoden värit, ilmentävät pyhäpäivien aiheita. Liturgisista väreistä valkoinen edustaa iloa ja juhlaa, punai-nen Pyhää henkeä ja verta, vihreä toivoa, kasvua ja iankaikkista elämää, violetti katumusta ja odotusta sekä musta kuolemaa ja surua. (Suomen evankelis-luteri-lainen kirkko i.a.g; i.a.h.)

Rippikouluryhmän jokaisessa tapaamisessa täytyy olla jossakin muodossa ru-kouksen, hiljaisuuden, mietiskelyn ja raamattutyöskentelyn aineksia. Osallistues-saan rippikoulun aikana seurakunnan yhteisiin jumalanpalveluksiin nuori tarvit-see paljon opastusta ja tukea (Elämä - Usko - Rukous 2001, 30). Jumalanpalve-lusta tulisikin lähestyä varsinkin rippikoulun aloitusjaksolla nimenomaan käytän-nöllisestä näkökulmasta siten, että nuoren on luontevaa hiljentyä ja osallistua ju-malanpalvelukseen (Pruuki 2010, 100). Räsäsen (1996, 125–126) tutkimuksen

mukaan jumalanpalveluksissa harvoin käyvillä ihmisillä jumalanpalveluksen kä-siohjelma helpottaa sen seuraamista ja siihen osallistumista huomattavasti. Ju-malanpalveluksissa ei viranhaltijoiden tulisi myöskään kantaa kaikkea vastuuta, vaan erityisesti nuorten kanssa toimiessa pitäisi jumalanpalveluksen olla aina yh-dessä toteutettu. Heille tulisi antaa vastuuta ja heihin pitäisi myös luottaa. (Kos-kelainen 2005, 78.)

Ehtoollinen on toinen luterilaisen kirkon sakramenteista. Ehtoollisessa seura-kunta nauttii leipää ja viiniä, jotka ovat Kristuksen todellinen ruumis ja veri, kun ne on pyhitetty ehtoollisrukouksen yhteydessä. Jeesus itse asetti ehtoollisen kuo-levaansa edeltävänä yönä, ja hänen käskynsä mukaisesti ehtoollista vietetään edelleen hänen muistokseen. Ehtoollinen on syntien anteeksiantamisen ateria, joka yhdistää Kristukseen sekä toisiin ihmisiin. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.i; i.a.j; i.a.k.) Kirkkojärjestyksen (1993) mukaan rippikoululainen, joka on kastettu seurakunnan jäsen, voi osallistua ehtoolliseen seurakunnan yhteisessä jumalanpalveluksessa rippikoulun opettajan kanssa.

3.4 Rippikoulun perusrakenne

Rippikoulu koostuu neljästä jaksosta, jotka ovat aloitusjakso, seurakuntayhteys-jakso, perusjakso sekä päätösjakso. Rippikoulusuunnitelma ei määrää yksityis-kohtaisesti eri jaksojen kestoja, vaan se jää rippikoulun opettajatiimin tehtäväksi. (Elämä - Usko - Rukous 2001, 20.)

Rippikoulun aloitusjakson tavoite määritellään Rippikoulusuunnitelmassa (Elämä - Usko - Rukous 2001, 22) seuraavasti:

Tavoitteena on, että nuori tuntee kuuluvansa ryhmään ja suuntautuu yhteiseen oppimiseen ja rippikoulutyöskentelyyn.

Rippikoulussa työskentely vaatii ryhmän toimivaa vuorovaikutusta sekä turvallista ilmapiiriä, joita aloitusjaksolla on tarkoitus muodostaa. Siksi on tärkeää, että opet-tajat, nuoret sekä isokset tutustuvat toisiinsa. Aloitusjakson keskeisiä sisältöjä ovat

tutustuminen, vuorovaikutus ja ryhmäytyminen, nuoren odotukset, rippikoulun tarkoitus ja yhteiset tavoitteet, aikaisemmin opitun kartoittaminen ja suuntautuminen rippikoulun keskeisiin sisältöihin. Lisäksi keskeisiä sisältäjä ovat kaste rippikoulun lähtökohtana, rukous, jumalanpalvelus ja musiikki rippikoulussa sekä Raamattu, Katekismus, Virsikirja ja muut rippikoulussa käytettävät kirjat. Heti rippikoulun alusta on tärkeää olla yhteydessä myös rippikoululaisen huoltajien kanssa joko erikseen tai yhdessä nuorten kanssa. Aloitusjakson kesto on 6–12 tuntia. (Elämä - Usko - Rukous 2001, 21–23; Pruuki 2010, 100.)

Rippikoulusuunnitelma 2001 määrittelee rippikoulun perusjakson tavoitteet seuraavan taulukon mukaisesti.

TAULUKKO 1. Rippikoulun perusjakson tavoitteet (Elämä - Usko - Rukous 2001, 21)

PERUSJAKSO (44–56 tuntia)		
Nuoren elämä	Kirkon usko	Rukous
Tavoitteena on, että nuori etsii vastauksia oman elämänsä ja yhteiselämämme tärkeisiin kysymyksiin ja saa tukea kasvuunsa kristittyinä.	<p>Luominen</p> <p>Tavoitteena on, että nuori tuntee Jumalan Isänä ja Luojana ja että hän löytää ainutkertaisuutensa ihmisenä ja osana luomakuntaa.</p> <p>Lunastus</p> <p>Tavoitteena on, että nuori tuntee Jumalan Poikana, Jeesuksena Kristuksena, ja hänen pelastustyönsä.</p> <p>Pyhitys</p> <p>Tavoitteena on, että nuori tuntee Jumalan Pyhänä Henkenä, joka toimii kirkossa sanan ja sakramenttien välityksellä ja lahjoittaa uskon ja rakkauden.</p>	Tavoitteena on, että nuori löytää rukouksen ja jumalanpalveluksen tapana olla ja elää Jumalan kasvojen edessä.

Rippikoulun perusjakson tuntimäärä on 44–56 tuntia (Elämä - Usko - Rukous 2001, 21). Useimmiten perusjakso toteutetaan leirimuotoisena (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.a). Niemelän (2002, 127–128) mukaan rippikoululaiset ovat yleensä huomattavasti tyytyväisempiä perusjaksoon verrattuna rippikoulun muihin jaksoihin.

Leirimuotoinen opetus on tavalliseen opetukseen verrattuna monin tavoin poikkeavaa. Leiriolosuhteissa mahdollistuu monen sellaisen asian kokeminen, joita ei tavallisessa arkielämässä voida kokea. Leirielämä on kokonaisvaltaista kasvatusta ja yhdessäoloa, sillä yleensä siellä eletään yhdessä ympäri vuorokauden. Siinä irrottaudutaan kotoa ja kodin arjesta ja joillekin leiriläisistä se voi olla myös järjestelmällisyyden opettelua, itsestä ja omista tavaroista huolehtimista sekä itseenäistymistä. Leirikeskus mahdollistaa monipuolisten pedagogisten menetelmien käyttöä, ja koko leiri voi olla kokonaisvaltainen oppimiskokemus. Leiriolosuhteet tarjoavatkin usein mahdollisuuden käytännönläheiseen tekemiseen, harjoitteluun ja itse kokeiluun, jotka ovat erityisen tehokkaita ja innostavia tapoja oppia. (Ketola 2002, 51, 54; Ritokoski 2015.)

Leiri vaatii toimiakseen turvallisen ympäristön, joka vaatii yhteisten sääntöjen noudattamista (Ketola 2002, 83, 150; Ritokoski 2015). Ahosen (2004, 169) mukaan varsinkin nuorille vaikuttamisen tunne on tärkeää. Hänen mukaansa sääntöjen luomisessa paras lopputulos syntyy rippikoululaisten, isosten ja opettajien yhteistyöllä, sillä tällainen työskentely täyttää nuorten turvallisuuden, kuulluksi tulemisen tarpeita sekä tarvetta tulla otetuksi vakavasti.

Leirit ovat suosittuja, sillä niihin lähtökohtaisesti panostetaan paljon. Niissä on painopisteen mukainen aihe ja ne suunnitellaan leirikohtaisesti. Leiritoiminta on monimuotoista sekä pääpaino on tekemisellä ja oppimisella. Ohjelma painottuu myös usein arvokasvatukseen, pelaamiseen ja kisaamiseen, ulkoiluun ja kristittyinä kasvamiseen, mutta leirityön vahvuuksiin kuuluu kohtaaminen ja kuunteleminen, auttaminen sekä tukeminen. Lisäksi seurakunnan leiritoiminnan puitteiden merkitys ja niiden vaikutus leiritoimintaan ovat merkittäviä. (Ritokoski 2010, 110–111.)

Rippikoulusuunnitelma (Elämä - Usko - Rukous 2001, 28) määrittelee seurakuntayhteysjakson tavoitteen seuraavasti:

Tavoitteena on, että nuori tuntee seurakunnan ja kirkon toimintaa ja elää seurakuntayhteydessä.

Seurakuntayhteysjaksolla nuori osallistuu jumalanpalveluksiin ja muihin toimituksiin, erilaisiin tapahtumiin sekä ajankohtaisiin toiminnallisiin hankkeisiin. Tärkeää on myös että seurakunnan kokoontumispaikat ja tilat sekä seurakunnan työntekijät tulevat tutuiksi. Seurakuntayhteysjakson kesto on 8–16 tuntia ja sen olisi hyvä sijoittua rippikoulun eri vaiheisiin. (Elämä - Usko - Rukous 2001, 21, 28.)

Rippikoulusuunnitelma (Elämä - Usko - Rukous 2001, 28) määrittelee rippikoulun päätösjakson tavoitteen seuraavasti:

Tavoitteena on, että nuori jäsentää ja arvioi oppimaansa, liittää sen laajempiin kokonaisuuksiin ja löytää sille merkityksen elämässään sekä valmistautuu konfirmaatioon.

Päätösjaksossa jo opittua syvennetään ja kootaan laajemmiksi kokonaisuuksiksi, jotta nuori tunnistaisi koetuilla ja opituilla asioilla olevan merkitystä hänen elämässään. Tärkeää on myös, että sekä opettaja, että oppilaat arvioivat opittua ja saavat palautetta toisiltaan. Päätösjakson tärkeimpiä tehtäviä on antaa vastauksia siihen miten nuoren hengellinen elämä jatkuu rippikoulun jälkeen. Siksi nuorta onkin rohkaistava osallistumaan kotiseurakuntansa toimintaan ja jumalanpalveluselämään. Rippikouluryhmän ryhmäprosessi on myös päättymässä, ja tämä prosessi pitäisi saada mielekkääseen päätökseen. Päätösjakso ja samalla koko rippikoulu päättyy konfirmaatioon ja se vaatii erityistä valmistautumista. Kestoltaan päätösjakso on 4–10 tuntia. (Elämä - Usko - Rukous 2001, 21, 28; Pruuki 2010, 103–104.)

3.5 Rippikoulusuunnitelma 2017

Rippikoulusuunnitelman 2017 (Suuri ihme 2016, 14, 39) mukaan rippikoulu tulee rakentaa yhtenäiseksi kokonaisuudeksi puolen vuoden ajalle ottaen huomioon paikalliset tarpeet. Uuden suunnitelman mukaan rippikoulussa on kuusi tavoitetta:

Nuoret ovat osallisia, tulevat kuulluiksi ja saavat vaikuttaa.
 Nuoret kokevat yhteyttä, turvallisuutta, pyhyyttä ja iloa.
 Nuoret oppivat hoitamaan hengellistä elämäänsä toimien, hiljentyen ja osallistuen.
 Nuoret kantavat vastuuta itsestään, toisista ihmisistä ja luomakunnasta.
 Nuoret löytävät merkityksiä kristinuskon keskeisten sisältöjen ja oman elämänsä välillä.
 Nuoret tahtovat kuulua Kristuksen kirkkoon.

Edellä mainittujen tavoitteiden lisäksi on seitsemän tavoite, yhteisöllisyys. Mikäli rippikoulutyössä pyritään toteuttamaan kuutta ensimmäistä tavoitetta, niiden seurauksena syntyy myös yhteisöllisyys. (Suuri ihme 2016, 14.)

Rippikoulusuunnitelma 2017 viedään piispainkokoukseen hyväksyttäväksi vuoden 2017 aikana. Näin ollen suunnitelma astuisi voimaan vuoden 2018 aikana ja vuonna 2019 rippikoululaiset kävisivät ensimmäisinä uusimuotoista rippikoulua. Rippikoulu-uudistus koskee suurinta osaa työntekijöistä ja seurakuntalaisista. Rippikoulusuunnitelmassa 2017 painotetaan siihen, että rippikoulu vahvistaisi nuorten uskoa kolmiyhteiseen Jumalaan ja vahvistaisi heitä elämään kristittyinä. Rippikoulu on mielekäs puolen vuoden kokonaisuus, jossa tehdään tiimi- ja yhteistyötä nuorten, isosten, työntekijöiden ja muiden vastuunkantajien sekä kotien välillä. (Kirkkohallitus, i.a.c.)

Nuorten osallisuus ja seurakuntalaisuus ovat rippikoulun ydintä. Tämä tarkoittaa nuorten ja isosten osallisuutta rippikoulun suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Rippikoulun aikana valmistaudutaan konfirmaatioon sekä kerätään säännöllisesti palautetta. Lisäksi oppimisen arviointia tapahtuu koko prosessin aikana. Myös rippikoulua ja isostoimintaa kehitetään yhtenä kokonaisuutena. Isostoiminnalla on sama ajatus kuin rippikoululla, jolla viitataan niihin tietoihin, taitoihin ja

valmiuksiin, joita nuoret tarvitsevat kasvaessaan kohti aikuisuutta. (Kirkkohallitus i.a.c.)

Rippikoulusuunnitelman 2017 luonnoksessa korostetaan nuorten osallisuutta, dialogia sekä monimuotoista ja aktivoivaa opetusta. Osallisuus määritellään siten, että nuori voi itse olla mukana määrittämässä, suunnittelemassa, toteuttamassa ja arvioimassa työtä. Osallisuuden kautta nuori kehittää identiteettiään sekä oppimaan ja elämään yhdessä muiden kanssa. Kuitenkin pelkkä oleminen riittää osallisuuteen, mikäli se on nuorelle sopivaa. Rippikoulussa käydään kristinuskon keskeisiä asioita ja niistä tulee merkityksellisiä nuorille, kun siitä keskustellaan nuorten elämänkysymyksien kautta. Dialogiin sisältyy ajatus, jossa kaikki ovat yhdessä matkalla ja pyrkimys ymmärtää yhdessä. Dialogi tyrehtyy, jos nuorille annetaan valmis vastaus ja muille ajatuksille ei anneta tilaa. Lisäksi monimuotoisessa oppimisessä pyritään oppimaan yhdessä ja aktivoimaan nuoria yhteistoiminnallisuuden kautta. Nämä ovat mielekkään oppimisen tunnusmerkkejä, sillä tällöin opetettava asia käsitellään nuorten kysymyksien kautta. Lisäksi Rippikoulusuunnitelma 2017 luonnoksessa korostetaan vanhempain iltoja tai perhepäiviä, jotta rippikoulutyöntekijä voi tutustua vanhempiin. (Suuri ihme 2016, 15–18.)

Rippikoulusuunnitelman 2017 luonnoksessa mainitaan teknologian kehitys vaikuttaa ihmisten elämään kaikilla tavoilla. Sosiaalinen media mahdollistaa ystävystymisen, verkostoitumisen ja yhteydenpidon sekä samalla kiusaamisen ja ulkopuolelle jättämisen. Teknologia on moderni oppimisympäristö nuorille, johon he ovat tottuneet koulumaailmassa. Se on tuonut myös uusia pedagogisia alustoja ja välineitä, joita kannattaa hyödyntää rippikoulutyössä. Lisäksi se mahdollistaa yhteyden koteihin ja kummeihin. Sosiaalinen media mahdollistaa myös kuulumisen ja yhteyden tunnetta paikasta riippumatta. (Suuri ihme 2016, 34, 44.)

4 OLARIN SEURAKUNTA

4.1 Olarin seurakunta ja nuorisotyö

Olarin seurakunta on perustettu vuonna 1975, ja se pääsi aloittamaan toimintansa Olarin kirkossa vuonna 1981. Seurakunnassa on noin 28 000 jäsentä ja Espoon alueella se luokitellaan keskikokoiseksi seurakunnaksi. Olarin seurakuntaan kuuluvat Espoon kaupunginosista Olari, Kuitinmäki, Friisilä, Olarinmäki, Matinkylä, Nuottaniemi, Tiistilä, Haukilahti, Henttaa, Niittykumpu, Suurpelto sekä Tontunmäki. Olarin seurakunta pyrkii olemaan uskon ja kristillisen rakkauden yhteisö tukemalla jäseniään ja alueen ihmisiä. Seurakunnan toiminta nousee perustehtävän toteuttamisesta ja kuuluu koko seurakunnan alueella asuvalle väelle. Toiminta koostuu julistuksesta, kasvatuksesta ja palvelemisesta. (Espoon seurakuntayhtymä i.a.a; i.a.b.) Olarin seurakunnan rippikoulun jälkeisen nuorisotyön tiimiin kuuluu kolme pappia, kaksi nuorisotyönohjaajaa sekä erityisnuorisotyönohjaaja. Varsinaista nuorten viikkotoimintaa on torstaisin ja perjantaisin. (Olarin seurakunta i.a.a.)

Paanasen (2005, 110–117) mukaan nuorteniltojen pitäminen on tärkeä osa kirkon nuorisotyötä. Ne ovat nuorille tärkeitä pysähtymisen paikkoja, jossa on tilaa yhteyden kokemiselle, keskustelulle, Raamatulle ja rukoukselle. Nuorten seurakuntayhteydelle on tärkeää myös fyysinen tila, jossa on mahdollista selvittää omia ajatuksiaan ja hiljentyä yhdessä toisten nuorten kanssa. Tämän takia on tärkeää, että seurakunnalla on tilat nuorteniltoja varten. Myös työntekijöihin tutustuminen on tärkeä asia.

Olarin seurakunnan nuorisotyön viikko toiminta painottuu torstaille ja perjantaille. Torstaisin on Risteys-messu Olarin kappelilla. Risteys on viikkomessu, jonka toteutustapa on yhteisöllinen ja moderni. Ilta alkaa Risteys-etkoilla klo 18, jolloin voi kappelilla vapaasti oleskella, pelata pelejä ja osallistua messun tekemiseen. Itse messu alkaa klo 19 ja siellä on yleensä vapaaehtoisista koostettu bändi, mukava tunnelma ja rentoa oleilua. Lauluina on virsien ohella myös veisuja Elämän siiville -laulukirjasta. Messun jälkeen klo 22:een asti on vielä Risteys-jatkot, jossa on

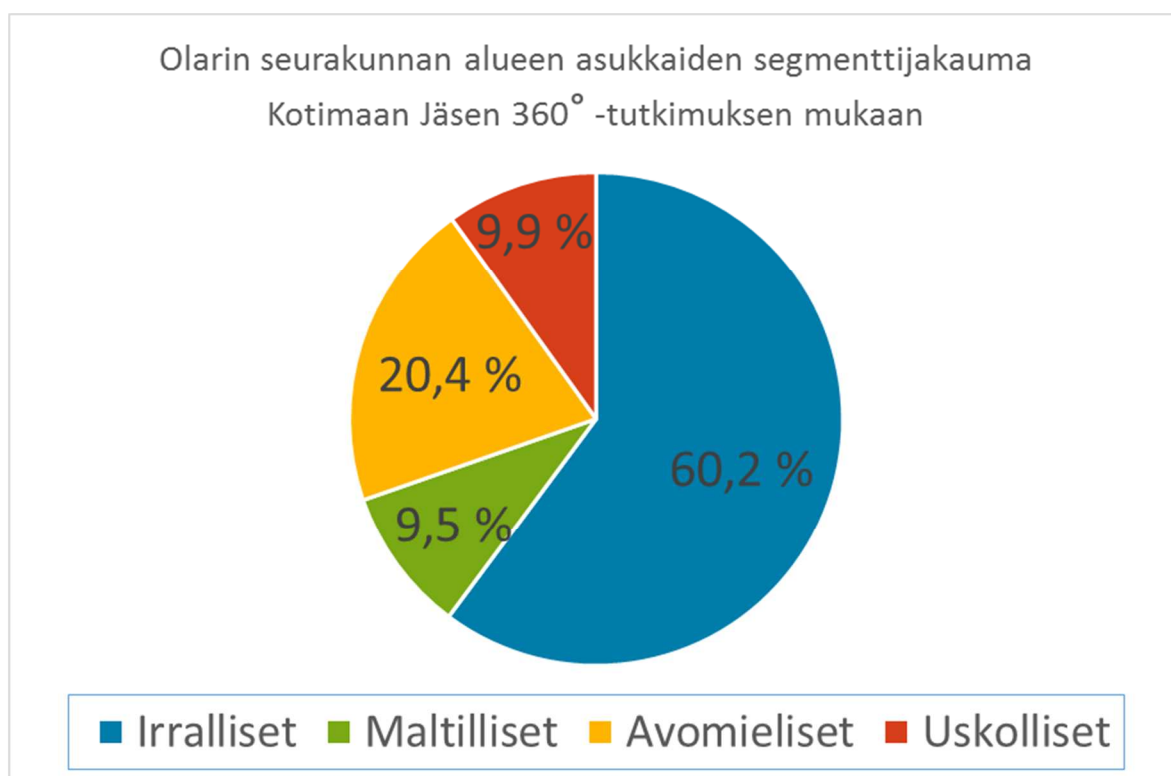
tarjolla jotain pientä syötävää sekä toisinaan myös jotain ohjelmaa. Perjantaisin Olarin kappelilla on klo 17 ROK, eli ryhmänohjaajakoulutus. Klo 18 alkaa Kulmakuppila, jossa voi vapaasti viettää aikaa kavereiden kanssa, pelailla, ostaa kahvia ja muuta hyvää. Kulmakuppila päättyy klo 22. (Olarin seurakunta i.a.b; i.a.c.) Syksyllä 2016 Olarin seurakunta avasi uuden toimitilan kauppakeskus Iso Omenan laajennusosaan. Seurakunnan nuorten toiminnan on tarkoitus siirtyä sinne toimitilan valmistuttua. (Malinen 2015.)

Olarin seurakunnassa on aloitettu myös työntekijöiden pitämä videoblogi eli vlogi. Vlogin nimi on Tulilinjalla ja sen videot ilmestyvät YouTubessa. Pääasiassa vlogia pitävät nuorisotyönohjaaja Taru Hytönen sekä nuorisopappi Jussi Koski, mutta aina välillä vlogissa esiintyy myös vierailijoita. Vlogissa käsitellään erilaisia ajankohtaisia asioita nuorten ja kristinuskon näkökulmasta. (Tulilinjalla i.a.)

4.2 Olarin seurakunta Kotimaan Jäsen 360°-tutkimuksen näkökulmasta

Kotimaan Jäsen 360°-tutkimuksessa suomalaisista on tehty koko väestön kattava elämäntapa- ja asenneryhmittely. Tavoitteena tutkimuksessa on ollut kuvata moniulotteisesti suomalaisten suhdetta esimerkiksi uskoon, kirkkoon, seurakuntaan sekä omaan elämäntapaansa. Tutkimuksessa suomalaiset on jaettu neljään pääsegmenttiin, joita ovat irralliset, maltilliset, avomieliset sekä uskolliset. (Kotimaa i.a.)

Seuraavassa esitellään Olarin seurakunnan alueen asukkaiden jakautumista Kotimaan Jäsen 360°-tutkimuksen perusteella.

KUVIO 2. Olarin seurakunnan alueen asukkaiden segmenttijakauma Kotimaan Jäsen 360°-tutkimuksen mukaan (Kotimaa i.a.)

Irralliset ovat pääasiassa kirkosta etäällä olevia nuoria aikuisia. He ovat aktiivisia, liikkuvaisia, digiaktiiveja sekä kuluttajina edelläkävijöitä. Heillä on löyhä suhde kirkkoon, he osallistuvat vähän seurakunnan toimintaan eikä kirkolla ole heille juurikaan merkitystä. Koko väestöstä irrallisia on noin 41 prosenttia. Maltilliset ovat perinteisiä arvoja kunnioittavia, ja lähes yksinomaan miehiä. Heitä kuvataan vakiintuneiksi sekä varovaisiksi, ja heillä on perinteiset käsitykset kirkosta ja uskosta. He kokevat olevansa kristittyjä, luterilaisia, uskonnollisia ja kirkollisia, ja he osallistuvat seurakunnan toimintaan. Heidän mielestä kirkon tulisi keskittyä hengellisiin tehtäviinsä pitäytyen Raamatun opetuksessa samalla myös auttaen heikompiosaisia. Maltillisia on noin 19 prosenttia koko väestöstä. (Kotimaa i.a.)

Avomielisiä on 12 prosenttia koko väestöstä, ja he ovat valtaosin pääkaupunki-seudulla asuvia naispuolisia liberaaleja henkisiä etsijöitä. Avomielisillä on liberaali suhde uskoon ja he korostavat kirkon diakoniatyötä. He harvoin osallistuvat seurakunnan toimintaan, mutta kokevat samalla olevansa humanisteja, henkisiä

ja uskonnollisesti liberaaleja ja luterilaisia. Avomielisten mukaan kirkon tulisi keskittyä erityisesti auttamistyöhön ja olla suvaitsevaisempi. Aktiivisimmin neljästä pääsegmentistä seurakuntien toimintaan osallistuvat uskolliset, ja heitä on noin 28 prosenttia väestöstä. Pääasiassa he ovat yli 45-vuotiaita, ja erityisesti yli 65-vuotiaiden määrä korostuu tässä segmentissä. Enemmistö heistä on naisia, ja uskollisilla on perinteisin käsitys uskosta ja opista, joita he ajattelussaan korostavat. He kokevat olevansa ennen kaikkea luterilaisia, kristittyjä, uskovia sekä uskonnollisia. Heidän mukaan kirkon tulisi ensisijaisesti keskittyä hengellisiin tehtäviinsä ja perinteisiin oppeihinsa. (Kotimaa i.a.)

Vertailtaessa Olarin aluetta muuhun Espoon alueeseen Olari alueen segmenttien osuudet ovat suunnilleen samanlaisia muiden Espoon seurakuntien vastaavien segmenttien osuuksien kanssa (Kotimaa i.a.). Kuviosta huomataan, että Olarin seurakunnan alueella asuvista valtaosa - yli 60 prosenttia - kuuluu irrallisten joukkoon, ja tämä on huomattavasti suurempi osuus kuin koko väestössä keskimäärin. Myös avomielisten joukko Olarissa on suhteellisesti suurempi kuin avomielisten joukko koko maassa. Maltillisten suhteellinen osuus on puolet vastaavasta osuudesta koko väestöstä, ja uskollisten osuus on ainoastaan noin kolmasosa koko väestön vastaavasta osuudesta.

4.3 Rippikoulu Olarin seurakunnassa ennen uudistamishanketta

Aiemmin Olarin seurakunnan rippikoulujen aloitusjaksoon kuuluivat vähintään ensimmäinen tapaaminen rippikoululaisten kanssa, vanhempien tapaaminen, messuun valmentava kerta sekä vapaavalintainen aihe. Tällöin tavoitteena oli työskentelyn käynnistäminen, ryhmään tutustuminen, hyvän ryhmäkulttuurin luominen sekä ryhmän motivoiminen rippikoulun käymiseen. Läpikäytäviä aiheita olivat tulevien kokoontumisten ajankohdat, paikat ja sisällöt. (Olarin seurakunta 2008, 16.)

Seurakuntayhteysjaksoon kuuluivat vähintään kolme messukäyntiä. Tämän jakson tavoitteena oli, että nuori tuntee seurakunnan ja kirkon toimintaa sekä hän

voi elää seurakuntayhteydessä. Messukäynnit tapahtuivat opettajien valvon-
nassa yhdessä koko ryhmän kanssa, ja rippikouluryhmä voi olla myös toteutta-
massa messua. Kirkkovuoden ajankohdasta riippuen seurakuntayhteysjaksoon
oli mahdollista sisällyttää myös esimerkiksi urkukonsertti, virsikonsertti tai Kau-
neimmat joululaulut. (Olarin seurakunta 2008, 16–17.)

Päätösjakso sisälsi vähintään konfirmaatioharjoituksen sekä itse konfirmaation.
Konfirmaatio suunniteltiin yhdessä rippikoululaisten ja isosten kanssa. Siinä otet-
tiin myös huomioon se, että konfirmaatiomessu tavoittaa suuren joukon myös sel-
laisia ihmisiä, jotka eivät yleensä käy kirkossa. Päätösjaksoon kuului myös rippi-
koulun arviointi yhdessä opettajien, isosten ja rippikoululaisten kanssa. (Olarin
seurakunta 2008, 16.)

Rippikoululaiset saivat riparipassin, joka sisältää tilan sekä aloitus-, että seura-
kuntayhteysjakson merkinnöille. Riparipassiin merkkien saamista varten rippi-
koululaisen tuli osallistua kolmeen messuun, Revi Siitä -lähetystapahtumaan,
musiikkitapahtumaan sekä nuorisotyöntapahtumaan. Lisäksi riparipassissa oli
neljä tyhjää kohta, joiden suorittamisesta voitiin päättää rippikoulukohtaisesti.
(Olarin seurakunta 2008, 16.)

Vuonna 2015 Olarin seurakunnan rippikoulun kävi 251 henkilöä, joista rippikou-
lun yhteydessä seurakunnan jäseniksi liittyi 16 henkilöä. Opetusryhmiä oli 13,
joista leiririppikouluja oli 11. Kuitenkin pieni osa nuorista kävi kristillisten järjestö-
jen järjestämän rippikoulun ja osa rippikoululaisista kävi rippikoulunsa jossain toi-
sessa seurakunnassa. Kaiken kaikkiaan vuonna 2015 muualla kuin Olarin seu-
rakunnassa rippikoulun suoritti 95 Olarin seurakunnan jäsentä. Myös heille jär-
jestetään mahdollisuus seurakuntayhteysjaksoon kotiseurakunnassaan, ja syk-
syllä myös heidät kutsutaan mukaan seurakunnan nuorten toimintaan. (Kirkko-
hallitus i.a.d; Olarin seurakunta 2008, 9.)

Rippikoulutyöhön osallistuivat lähes kaikki hengellisen työn työntekijät sovitun
työjaon mukaan, ja ohjaajatiimit pyrittiin kokoamaan mahdollisimman hyvissä
ajoin, jotta työn suunnittelulle, toteuttamiselle ja arvioinnille jäisi riittävästi aikaa.

Isoiset olivat rippikoulun mukana koko puolen vuoden ajan. Lisäksi Olarin seurakunnan rippikouluissa oli mukana isäntänä toimiva kokeneempi isonen, jonka tehtäviä olivat muun muassa yövalvonta sekä muita erilaisia organisoimistehtäviä. (Olarin seurakunta 2008, 14–15.)

4.4 Rippikoulun uudistamishanke Olarin seurakunnassa

Olarin seurakunnassa haluttiin uudistaa rippikoulun aloitus-, seurakuntayhteys- ja päätösjaksoa vuodelle 2016. Olarin seurakunnan rippikoulutyöntekijät suunnittelivat yhdeksänportaisen mallin, jossa on määritelty perusjakson ulkopuolisten tapaamisten aiheet ja tuntimääräiset kestot. Nämä on kuvattu seuraavassa taulukossa.

TAULUKKO 2. Olarin seurakunnan rippikouluryhmien tapaamiset (Malinen 2015)

Tapaamisen nimi	Tapaamisen kesto
Starttitapahtuma	3 h
Yhteisen messun valmistelu	3 h
Ryhmän toteuttama messu	2h
Nuorisotyön vlogin katsominen itsenäisesti	
Risteys-messu ja nuorisotyöhön tutustuminen	2,5 h
Leiri-info ja yhteiselämän säännöt 3h	3 h
Perusjakso (leiri)	
Leirimuistelu ja konfirmaatioharjoitus	3 h
Konfirmaatio	

Perinteisiä riparipasseja, johon nuoret keräävät itsenäisesti merkintöjä seurakunnan toimintaan osallistumisesta, ei enää ole. Uudistuksen myötä tapaamiskerrat on määritelty ja niiden sisältö sekä tavoitteet ovat yhteneväisiä rippikouluryhmien

kesken puolen vuoden aikana. Tavoitteena on muuttaa Olarin seurakunnan rippikoulutyötä nykyistä selkeämmäksi ja tasalaatuisemmaksi. (Malinen 2015; Olarin seurakunta 2016, 1.)

Uudistamishankkeessa rippikoulun aloitus-, seurakuntayhteys- ja päätösjakson tapaamisten lukumäärää vähennettiin, mutta samalla yksittäisiä tapaamisia laajennettiin. Käyttöön tuli yhdeksän portaan rippikoulumalli. Tällä pyrittiin luomaan vahvempaa yhteyttä niin rippikoululaisiin kuin heidän vanhempainsa jo ensimmäisestä tapaamisesta lähtien. Myös ryhmäytyksen merkitystä haluttiin korostaa. Seurakunnan toimintaan tutustumisessa haluttiin painottaa entistä enemmän koko kasvatuksen tiimin toimintaa, johon sisältyy sekä kokoava nuorisotyö, että verkossa tehtävä työ. Rippikoulutyössä kokeillaan myös kahta niin sanottua tuplaryhmää, joissa on kaksi opetusryhmää sekä kaksi pappia opetuksesta vastaamassa. (Malinen 2016; Olarin seurakunta 2016, 2.)

Opinnäytetyötä varten annettiin seurakunnan puolelta myös tarkemmat raamit tapaamisten sisällöistä ja ajankäytöstä, joita materiaalissa tuli noudattaa. Lisäksi Olarin seurakunnan rippikoulutyöntekijät antoivat ehdotuksia tapaamisten sisältöihin, jotka pyrittiin ottamaan huomioon materiaalin suunnittelussa. Nämä tulevat ilmi seuraavassa taulukossa.

TAULUKKO 3. Opinnäytetyölle annetut raamit ja ehdotukset Olarin seurakunnalta (Malinen 2015)

Tapaamisen nimi	Työntekijöiden ehdotukset	Annetut raamit
Yleistä		<ul style="list-style-type: none"> Suunnitellaan valmiita tapaamisia, joita työntekijä pystyy toteuttamaan näiden ideoiden pohjalta sekä muokkaamaan omaan käyttöönsä 15 min päätöshartaus kaikkiin muihin tapaamisiin paitsi messuihin Suunnitellaan myös korvaava tehtävä pois-saolijoille niin, että se ei tunnu rangaistukselta Materiaalin täytyy soveltua myös tuplaryhmille, tarvittaessa niille erillinen ohjeistus Konfirmaatiota ei tarvitse suunnitella
Startti 3h	<ul style="list-style-type: none"> Infoa riparilaisista Ryhmäytystä 	<ul style="list-style-type: none"> Alkaa aikaisintaan klo 17

	<ul style="list-style-type: none"> • Vanhemmat ja isokset mukana • Viitataan (toiminnallisesti) konfirmaatioon • Tuplaryhmillä paikalla n. 60–80 hlöä? Miten käytännössä toteutetaan? • Leirin "kurssijulkaisun" toimittaminen leirillä • Koko leirin slämbook/slämäri • Luodaan sosiaalisen median yhteisö • Tehdäänkö Ystävä-kirja? 	<ul style="list-style-type: none"> • Nuorten osuus 1–1,5 h, vanhemmat loppuosaksi • Osan aikaa sekä että riparilaiset että vanhemmat voivat olla yhtä aikaa paikalla • Opetellaan tuttuja virsiä ja nuorten virsiä • Täytyy huomioida, että osa voi olla kastamattomia • Avataan rippikoulua nykyihmiselle niin, että se on muutakin kuin pelkkä leiri • Turvallisuusohjeet selostetaan, jaetaan ja täytetään yhteystietolomakkeet • Aikaa yleiselle keskustelulle • Vanhemmat ovat mukana myös myöhemmin tulevassa leiri-infossa • Sosiaalisen median yhteisön luominen • Leikkimistä pitää olla mukana • Jotkut rippikouluryhmät tuplaryhmiä • Oppimispäiväkirja voidaan toteuttaa jo tässä vaiheessa
Messu-valmistelu 3h	<ul style="list-style-type: none"> • Yhteinen messu on helposti tosi "päälleliimattua" ja näennäistä – miten se ei olisi sitä? • Lisää hassuja soittimia ja yksinkertaista soittoa? • Musa: Musa-DVD+kysymykset tai urkumusablogin kommentointi (tehty opetuskäyttöön) • Miten nuoret vetäisivät kiinnostavan saaman? → Tehdään se • (Edelliseen:) Ei toimi 	<ul style="list-style-type: none"> • Paikalla useampi ryhmä, korkeintaan 3 • Kanttorit yhdessä antavat musiikkiopetuksen 1–1,5h, sitä ei tarvitse suunnitella • Tapaamisen aloitus kestää noin 15 min ja sen pitää olla enemmän kuin nimenhuuto • Perusmessuopetus kestää reilun tunnin, teoriaopetusta n. 30 min, n. 30 min valmistellaan messua <ul style="list-style-type: none"> ◦ Vähintään. 10 min ehtoollisopetusta ◦ Esitellään messun pääosien pääasiat • Mietitään mitä osia voidaan toteuttaa rippikouluryhmän kanssa
Messu 2h	<ul style="list-style-type: none"> • Korvaavuus niille, jotka eivät pääse: Ovat toteuttamassa jotain muuta messua ja kertovat jollain tavalla siitä muulle ryhmälle (esim. WhatsAppissa) • Kuvallinen (kamera) kertomus ryhmälle toisesta messusta • Kiva • Pitää olla simpelli: Ei jaarittelua 	<ul style="list-style-type: none"> • Messu kestään noin 1 h • Rippikoululaiset ovat 30–45min aikaisemmin paikalla • Pieni ryhmäytävä juttu alkuun • Messun jälkeen tapaaminen jatkuu 15–30 min kirkkokahvien lomassa • Messut ovat joko perinteisiä kappelimesuja tai Risteys-messuja
Risteys ja nuorisotyöhön tutustumisen ja 2,5h	<ul style="list-style-type: none"> • Korvaavuus: Kolehdkinkeruu toisessa Risteys-messussa • Korvaavuus: Toiseen Risteykseen/osallistuminen muuhun tilaisuuteen • Nuorisotyöhön osallistumista, ei vaan esittelyä • Nuorisotyön tekijöiden naamat mahdollisimman tutuksi kaikille • Nuorisotyön tervehdys (video?) • Nuorisotyöhön tutustuminen messun jälkeen 	<ul style="list-style-type: none"> • Etkot alkaa klo 18, messu kestää 19–19.45 • Ryhmä koolle 18.30, saavat ruuan halutesaan • Jollakin tavalla esitellään nuorisotyö • Nuorisotyön siirtyminen Isoon Omena-an huomioitava
Vlogi	<ul style="list-style-type: none"> • Olisiko syytä jättää käynnistä kommentti? • Kommentointi Niittykappelin sivuille muutamia kysymyksiä sisällöstä, joita pohditaan jotenkin jonkun kanssa • Katsovatko kaikki ryhmät saman vlogin? 	<ul style="list-style-type: none"> • Taru Hytösen ja Jussi Kosken vlogit aiheena • Pitää olla noin 1h suorite

	<ul style="list-style-type: none"> • Valitse joku täysistä vlogeista ja kommentoi joko videoon tai emaililla ohjaajalle 	
Leiri-info 3h	<ul style="list-style-type: none"> • Yhteiset säännöt yhdessä luotuna • Raamatun rakenteen esittely ryhmälle • Tärkeimpien asioiden kertaaminen esim. puhelimessa nuoren kanssa (Korvausko?) • Korvaavuus? Niin lähellä leirijaksoa • Yhdessä luotu säännöt saataville (esim. Whatsppiin) • Mitä pakataan? 	<ul style="list-style-type: none"> • Lähellä leirin alkua • Käydään läpi mitä pakataan • Leirikeskukseen esittely • Vierailupäivät • Laaditaan leirin yhteiset säännöt, mitä sovitetaan että tulee hyvä viikko • Mukaan jonkinlainen toiminnallinen Raamattu-opetus, jossa tiedollinen peruspohja • Jokainen saa Raamatun ja Katekismuksen tai Ihan Sama -oppikirjan • Ryhmytyistä mukana • Saattaa olla aikaa kulunut edellisestä tapaamisesta
Leirimuistelu ja konfirmaatioharjoitukset 3h	<ul style="list-style-type: none"> • Miten saada porukan Snapchat-kuvat oikeasti kaikille jakoon? • Jo leirillä pitää tehdä tämä suhteen tietoisia toimia! (Valokuvat, anekdotit jne.) • Nyttarit • Tee pieni lahja muille leiriläisille • Kuvia ja videoita, joita voi katsoa ja päästä fiilikseen→ Niiden kommentointi • Miten tää pysyy aikataulullisesti kasassa? 	<ul style="list-style-type: none"> • 1h tai reilu muistelua, 75 min konfirmaatioharjoitus, 45 min valokuvaukselle • Konfirmaatioharjoitusta tai valokuvausta ei tarvitse suunnitella • Mieluummin alku- kuin loppuhartaus • Aikaisintaan alkaa klo 16 Olarin kirkolla • Osallistava • Ei nostalgjaa, vaan katse eteenpäin

5 RYHMÄTURVALLISUUS JA RYHMÄYTYMINEN

5.1 Ryhmä

Ryhmän tunnusmerkkejä ovat muun muassa sen koko, kokoontumisen tarkoitus, säännöt, vuorovaikutus, työnjako, roolit ja johtajuus. Joukko ihmisiä muotoutuu ryhmäksi, kun sen jäsenillä on yhteinen tavoite, vuorovaikutus ja käsitys siitä, ketkä kuuluvat ryhmään. Ryhmän muodostumisen alussa tunnelma on usein jännittänyt, ihmiset katsovat varovasti ympärillensä ja rakentavat varovasti kontaktia toisiinsa. Ryhmässä vallitsee varautuneisuus ja riippuvuus vetäjän näkemyksistä. Monet elämän hauskoista hetkistä edellyttävät ryhmää sekä ryhmä vahvistaa kokemuksen voimakkuutta. Toisaalta ryhmässä on myös riski kärsiä huonon aseman takia, esimerkiksi kiusattuna oleminen voi olla henkilölle tuhoisaa. (Kopakkala 2005, 36, 43.)

Ryhmän muodostusvaiheessa jäsenet ovat alussa hyvin riippuvaisia ohjaajasta. Ryhmän jäsenten käytös on varovaista ja muodollista, sillä ryhmässä etsitään omaa paikkaa ja ryhmärooleja. Ryhmän toiminnan tavoitetta selvitetään ja yhteisiä pelisääntöjä luodaan. Tämä vaihe on monessa suhteessa jonkinlaista etsimistä ja ryhmän tehtävät, säännöt ja menetelmät alkavat hahmottua. Samalla etsitään hyväksyttävän käytöksen rajoja. (Kopakkala 2005, 49.)

5.2 Turvallisuus ryhmäyttämisessä

Mikko Aalto (2000, 15) määrittelee turvallisuuden tunnetta ryhmässä sellaisilla ryhmätilanteilla, jossa esiintyy mahdollisimman vähän pelon, häpeän, syyllisyyden tai arvottomuuden tunnetta. Näiden tilanteiden uhkien poistaminen ei kuitenkaan takaa turvallisuutta, vaan edellyttää myös tietoisuutta hyväksytyksi tulemisestä.

Turvallisuus koostuu viidestä osatekijästä, joista ensimmäinen on luottamus. Luottamus voidaan jakaa luottamiseen ja luotettavaksi osoittautumiseen, joissa

otetaan riski avoimuudesta toisten edessä. Toinen osatekijä on hyväksymisen tunne, jossa turvallisuuden tunne kasvaa mitä alttiimmille alueille hyväksyntä kohdistuu. Avoimuudessa uskalletaan ilmaista itseään minuuden eri tasoilla. Mitä avoimempi on, sitä enemmän uskaltautuu toisten luottamuksen varaan ja sen kautta annetaan mahdollisuus luottamuksen kasvulle. Tämä on kolmas osatekijä. Neljännessä taas nousee tuen antamisen merkitys, jossa rohkaistaan henkilöä selviytymään edessä olevista haasteista. Viidennessä osatekijässä mainitaan sitoutuminen, joka luo viestin ryhmälle halusta saavuttaa päämäärä yhdessä juuri kyseisen ryhmän kanssa. (Aalto 2000, 16.)

Mikko Aalto (2000, 22–23) on määritellyt ryhmäturvallisuudelle asteet, joiden kautta pystyy tarkastelemaan oman ryhmän ryhmäturvallisuusastetta. Tämä auttaa ymmärtämään millaisia harjoitteita kannattaa käyttää missäkin vaiheessa.

TAULUKKO 4. Ryhmän turvallisuuden asteet (Aalto 2000, 22–23)

KOODI	ASTEEN KUVAUS
T1	Pelkäävä ryhmä
T2	Turvaton ryhmä
T3	Tuntematon perusturvallinen ryhmä
T4	Tuttu, turvallinen ryhmä
T5	Avoin ryhmä
T6	Heikkoutta hyväksyvä ryhmä
T7	Haavoittuvuutta salliva ryhmä
T8	Armahtava ryhmä

Pelkäävässä ryhmässä (T1) jäsenet pelkäävät toisiaan ja ryhmän johtajaa. Ihmisillä ei ole rohkeutta olla oma itsensä ja peittelevät itseään, jotta eivät joutuisi naurunalaiksi tai torjutuiksi. Ryhmässä keskustelun taso pysyy asiatasolla ja luovuus on tyrehtynyt. Turvattomassa ryhmässä (T2) vallitsee epävarmuus muiden suhtautumisesta rehellisiin tunteenilmaisuihin. Joskus mukana saattaa olla myös pelkoa. Mikäli joku ryhmän jäsenistä ilmaisee itseään aidosti, mutta ei saa myönteistä palautetta, hän sulkeutuu ja alkaa varomaan rehellisiä ilmauksia. Keskustelun taso liikkuu edelleen asiatasolla, mutta mielipiteiden ja tunteiden ilmaisemisen yrityksiä saatetaan tehdä. (Aalto 2002, 16.)

Tuntemattomassa ryhmässä (T3) eli niin sanotussa perusturvallisessa ryhmässä ei varsinaisesti pelätä toisia, mutta ei myöskään koeta oloa varmaksi. Ryhmässä ei tunneta toisia ja siksi itseilmaisuus on varovaista ja tunnustelevaa. Ryhmällä on usein syy kokoontumiseen, joka luo perusturvalliset elementit. Tällöin kukaan ei koe itseään ilmaistessaan kovinkaan uhatuksi. Tällainen ryhmä voi olla esimerkiksi jollekin kurssille kokoontuva ryhmä, jossa ei entuudestaan tunneta toisia. Keskustelun taso liikkuu asiatasolla, jossa mielipiteiden, tunteiden ja arvojen ilmaisussa ollaan varovaisia. Tutussa ja turvallisuudessa ryhmässä (T4) keskinäinen tuntemus on kohtalainen. Ryhmässä ollaan melko luottavaisia siitä, ettei kukaan tule uhatuksi mielipiteiden tai tunteiden ilmaisussa. Turvallisuudentunne ei välttämättä perustu syvälliseen tuntemiseen ja luottamukseen. Alitajuinen turvallisuudentunne on saavutettu esimerkiksi yhteistoiminnallisella leikillä tai luottamusharjoituksilla. (Aalto 2002, 16.)

Avoimessa ryhmässä (T5) toisten mielipiteet ja tunteet hyväksytään eikä ketään vähätellä. Ryhmässä uskalletaan ilmaista omia mielipiteitä, tunteita ja jopa omia arvoja. Ihmisten avautumista ovat edistäneet mm. purku- ja prosessointitilanteet ryhmässä. Heikkoutta hyväksyvässä ryhmässä (T6) ihmisillä on lupa ilmaista mm. pelkoa ja epäonnistumista sekä turvattomuuden ja avuttomuuden tunteita. Lisäksi tarpeen ilmaisuus on jossain määrin sallittua. Ryhmässä uskalletaan nauraa itselle ja toisille turvallisesti. Tällainen ryhmäturvallisuus on saavutettu esimerkiksi luottamusharjoituksilla, leikeillä tai hulluttelulla. (Aalto 2002, 17.)

Haavoittuvuutta sallivassa ryhmässä (T7) tunteet alkavat olla niin suuria, että ihmisen tietoisuuteen voi nousta kipeitä muistoja aivan itsestään. Ryhmässä uskalletaan myös puhua näistä asioista. Ryhmässä voidaan kokea vihaa tai surua ilman suurempaa pelkoa ja häpeän tunne alkaa väistymään. Myös armahtavassa ryhmässä (T8), kuten edellisessä haavoittuvuutta sallivassa ryhmässä, sallitaan haavoittuvuus. Armahtavassa ryhmässä haavoittuvuudelle tarjotaan syvin turvallisuuden aste. Kun ryhmä liikkuu syvissä häpeän, syyllisyyden tai arvottomuuden tunteissa, heidät vastaanotetaan anteeksiantamuksen asenteella. Armahtava ryhmä ei synny pelkästään turvallisuuden tunteen kasvun ansiosta, vaan ryh-

mässä jäsenet ovat itse kokeneet omaa pimeää puolta ja kykenevät käsittelemään sitä. Jos armoa ei anneta itselle, sitä on vaikea antaa muille. (Aalto 2002, 17.)

Ryhmäyttäminen on erilaisista toiminnallisista tehtävistä perustuva prosessi, jonka avulla voidaan kasvattaa vähitellen ryhmäturvallisuutta. Ryhmäyttämisen tärkeimpiin vaiheisiin kuuluu toiminnallisen vaiheen purkaminen, joka voidaan jakaa kahteen osaan ja jotka kannattaa toteuttaa seuraavaksi mainitussa järjestyksessä. Ensimmäisessä vaiheessa käsitellään ja keskustellaan harjoitteessa ilmenneistä tunteista, elämyksistä ja kokemuksista. Toisessa vaiheessa taas puhutaan kaikesta muusta, kuten mitä ryhmässä tapahtui, miten tehtävän suorittaminen onnistui ja miltä se tuntui. (Aalto 2000, 69; Aalto 2002, 26.)

Ohjaajan rooli ryhmäyttämisessä voi luoda turvallisuuden tunnetta ryhmäytystilanteissa omalla olemuksellaan ja toiminnallaan, esimerkiksi myönteisellä asenteella. Myös erilaisten ongelmatilanteiden ratkaisumenetelmät luovat hyvää ja turvallista ilmapiiriä. Ongelmien ratkaisutilanteissa on äärimmäisen tärkeää hoitaa tilanne loppuun saakka, sillä tilanteen hoitamattomuus ruokkii helposti turvatomuuden tunnetta. Lisäksi täytyy muistaa puuttua toista vahingoittaviin tilanteisiin - mieluiten välittömästi jos mahdollista - jotta tilanne pystytään purkamaan saman tien. Jos tällaisiin tilanteisiin ei puututa, se saattaa järkyttää ryhmäturvallisuutta huomattavasti. (Aalto 2000, 74–78.)

5.3 Osallisuus

Osallisuus määritellään ryhmätoimintana, jonka keskellä ihminen on aktiivinen toimija. Hänellä on tunne siitä, että hänen toiminnalla on merkitystä ja vaikutusta ryhmän ja yhteisön toiminnassa. Ryhmään kuulumisen tunne on tärkeää ja se myös vahvistaa nuoren minäkuvaa. Kun nuori tuntee kuuluvansa ryhmään, hän saa kokemuksen siitä, että hänen henkilökohtaiset ajatuksensa ovat arvokkaita. Kuuluvuuden tunne yhteisössä voi näyttäytyä esimerkiksi silloin, kun henkilö voi osallistua omien kykyjensä ja halujensa mukaan. Tällöin hän tulee kuulluksi ja

hänen vaikutusmahdollisuuksiaan tuetaan. Lisäksi tällä on edellytyksiä luoda uusia toimintakäytäntöjä yhteisöön. Näin ollen osallisuus näkyy konkreettisesti tekoina sekä yleisesti tapana toimia toisten kanssa. (Korppi & Latvala 2010, 10.)

Osallisuuden tunne määrittyy vahvasti vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Näin ollen osallisuus vaatii myös tasavertaista vuorovaikutusta niin nuorten kuin aikuistenkin välillä keskustelutilanteissa. Vuorovaikutuksessa toisen ihmisen kuunteleminen ja hänen näkökulmiensa ymmärtäminen kehittyvät, mikä auttaa suunnittelemaan yhteistä toimintaa. Osallisuus on aina tilannesidonnaista, joten se muotoutuu jokaisessa vuorovaikutustilanteessa uudelleen. (Korppi & Latvala 2010, 12.) Osallisuus- ja osallistumiskäsitteet voivat kulkea käsi kädessä, mutta niillä on eri merkitys. Osallistumisella tarkoitetaan tilannetta, jossa ollaan mukana jonkun järjestävän tahon kautta ja johon ei itse voi vaikuttaa. Osallisuudessa sitoudutaan toimintaan ja halutaan vaikuttaa toiminnan kulkuun sekä ottaa vastuuta sen seurauksista. Osallisuudessa syntyy kokemus päättämisestä, vaikuttamisesta sekä sitoutumisesta. (Piironen 2007, 5.)

Jo alkuseurakunnan toiminnassa kirkon tunnusmerkkeinä näkyivät yhteys ja osallisuus. Kristittyjen yhteys ei ole ainoastaan yhteisten tapojen ja perinteiden toteuttaminen, eikä se rakennu yhteisöllisyyden varaan, vaan sen perustana on yhteinen usko. Osallisuus kirkossa muodostuu sen jäsenistä. Kuitenkin jäsenten kokoontuminen kirkossa ei pelkästään tee kirkkoa. Se edellyttää osallisuutta myös kirkon hengellisestä elämästä, Raamatun sanasta ja sakramenteista. Kirkon tunnustuksen mukaan kaste liittyy kirkon yhteyteen ja osallistuminen seurakunnan hengelliseen elämään tukee tätä yhteyttä. Raamatun ideaalina on yhteisöllisyys, joka vahvistaa osallisuutta, omaa paikkaa ja tehtävää yhteisössä. Seurakuntalaisen osallisuus toteutuu kirkossa yhteisen pappeuden kautta, jossa kaikilla kastetuilla on yhtäläinen valta. Kirkon jäsenet ovat siis viranhaltijoiden rinnalla oleellinen osa kirkkoa. Seurakuntalaisilla on myös äänioikeuden lisäksi osallisuus Jumalan pelastustyössä sekä kirkolle annetusta tehtävästä. (Thitz 2013, 37–39.)

5.4 Ryhmäturvallisuus rippikoulussa

Rippikoulussa on tärkeää miettiä ensimmäisen kokoontumisen toteutusta. On myös tärkeää, että ohjaajat ja isokset tutustuvat nuoriin ja auttavat heitä tutustumaan toinen toisiinsa, sillä nuorelle on erittäin tärkeää, että hän kokee kuuluvuutta ryhmään. Hyvä väline tutustumiseen ovat erilaiset leikit, sillä leikki yleensä vaikuttaa myönteisesti ryhmän ilmapiiriin. Kuitenkin tulee huolehtia siitä, että jokainen ryhmän jäsen saa sanoa jotain itsestään. Myös musiikki on keskeinen välinen rippikoulun ilmapiirin rakentamiseen ja hoitamiseen, ja erityisesti yhdessä laulamalla voidaan edistää turvallisen ilmapiirin rakentumista. (Pruuki 2010, 79, 105.)

Ryhmän jäsenet alkavat arvioida toisiaan ja tehdä ääneen lausumattomia valintoja välittömästi ennen kuin ovat edes puhuneet toisilleen. Tämän tarkoituksena on pohjimmiltaan pyrkiä hahmottamaan samankaltaisuutta ja erilaisuutta ryhmän jäsenten kesken. Koska ryhmäläisillä on tietoa toisistaan vähän, voi ensivaikutelma olla harhaanjohtava, mutta siitä syntyneitä käsityksiä voi olla hankala kumota. (Saarainen 2004, 138.)

Tietämisen perustuessa samankaltaisuuksiin ja eroavaisuuksiin ryhmän tulisi alkuvaiheessa olevissa työskentelyissä keskittyä esimerkiksi samankaltaisiin taustoihin, harrastuksiin, mielipiteisiin, harrastuksiin sekä mieltymyksiin. Tällaisten työskentelyiden tarkoituksena on tarjota ryhmän jäsenille kokemus siitä, keitä ryhmän jäsenet ovat ja mihin he kuuluvat. Erilaisuudet sekä samankaltaisuudet luovat hiljalleen ryhmälle omaa identiteettiä, mikä taas saattaa auttaa uusien teemojen esiinnousua ja käsittelyä. (Saarainen 2004, 139.)

5.5 Ryhmäturvallisuus verkossa

Ihmisten välinen luottamus heijastuu turvallisuuden kokemiseen. Turvallisen ryhmän piirteiksi on todettu hyväksyntä, mahdollisuus olla oma itsensä ja oman mielipiteen ilmaisuun sekä toisten mielipiteiden kunnioittaminen. Myös kiusaamiseen

puuttuminen vaikuttaa positiivisesti ryhmän jäsenten turvallisuuden tunteelle. Hyväksytyksi tulemisen tunteeseen vaikuttavat verkon käyttäjien asenteet ja kommentit. Luottamusta taas lisäävät kirjoitetun tekstin ulkoasu, toisen osapuolen avoimuus sekä yhteinen kokemuspiiri. (Hintsala & Ritokoski 2011, 103–105.)

Turvallisuuden tunne on subjektiivinen kokemus ja joskus se voi olla kuviteltua. Esimerkiksi nuori voi kokea ryhmän turvallisemmaksi kuin muut, tai aliturvattomuutta kokiessaan nuori kokee olonsa turvattomaksi, vaikka tämän minuus ei ole uhattuna. Tästä syystä aikuisen läsnäoloa ja mediakasvatusta verkossa tarvitaan. Aikuisen rooli on olla kuuntelija ja vierellä ohjaaja, ei ylhäältäpäin neuvova tai moralisoiva. Myös se, että aikuinen esiintyy omalla nimellään ja kuvallaan sekä ilmaisee mistä yhteisöstä tulee, luo turvallisuutta ja luotettavuutta nuorten keskuudessa. (Hintsala & Ritokoski 2011, 105, 107–108.)

6 MONIMUOTOINEN OPPIMINEN

6.1 Yhteistoiminnallinen ja aktiivinen oppiminen

Hellströmin, Johnsonin, Leppilammen ja Sahlbergin (2015, 16) mukaan yhteistoiminnallisen oppimisen lähtökohtana on nuorten jakaminen pienryhmiin, jotta oppiminen ja sosiaalinen kasvu olisivat tehokkaampaa. Opetuksen muoto on pysyvää, niin että suuri - noin 25 hengen - ryhmä jaetaan joka kerta vaihtuviin pienryhmiin, jossa jokaisella on aktiivinen rooli. Pienryhmät ovat noin 2–5 henkilön kokoisia. Yhteistoiminnallisen oppimisen tunnistaa siitä, että oppijat opiskelevat aktiivisesti pienissä ryhmissä. Monille tuttu ryhmätyöskentely syvenee yhteistoiminnalliseksi silloin, kun nuoret kokevat olevansa aidosti ryhmän sidoksissa olevia jäseniä. Erityisen merkittävää on se, että nuori ymmärtää oman panoksensa merkittävyyden, jotta ryhmä voisi onnistua. Perinteisessä ryhmätyöskentelyssä ei välttämättä vahvisteta ryhmän vuorovaikutusta. Yhteistoiminnallisessa oppimisessä korostuvat muun muassa itsetunnon ja sosiaalisten vuorovaikutustaitojen kehittyminen kognitiivisten oppimistulosten rinnalla. Lisäksi ryhmädynamiikan näkökulmasta yhteistoiminnallinen oppiminen on huomattavasti tavoitteellisempaa sekä useimmiten oppimisen kannalta tehokkaampaa. (Hellström ym. 2015, 16–17.)

Paalasmaa (2014, 105) väittää tulevaisuuden koulun olevan yhä enemmän yhdessä tekemällä oppimista ja toiminnallisuutta. Toisin sanoen, osallistava ja aktiivinen pedagogiikka innostaa nuoria oppimaan. Innostaminen onnistuu nuoria aktivoimalla ja näin ollen oppiminen tapahtuu prosessina. Paalasmaan mukaan pitkään paikallaan istuminen ja passiivisuus ovat turhaa ja toisinaan myös haitallista. Useimmiten hiljainen luokka koetaan parhaaksi oppimisympäristöksi, mutta yhdessä oppimisesta, oppimisen ilosta ja tekemisen meaningistä lähtee useimmiten ääntä. Myös Pruukin (2010, 122) mukaan opettajien opetuksen vaarana on ajautuminen monologisuuteen, jolloin nuoren aktiivisuus herpaantuu. Opetus olisi parhaimmillaan esimerkiksi yhteisen keskustelun syventämistä ja jäsentämistä muun muassa teoreettisen mallin avulla. Lisäksi on hyvä pohtia, minkälaisia

muistiinpanoja nuorelta edellytetään tekevän. Paras tulos muistiinpanojen tekemiseen olisi yhteisen prosessin tulos. (Pruuki 2010, 122.)

Paalasmaan (2014, 81) mukaan leikki ei ole ajan haaskausta, vaan rikasta, toiminnallista ja luovaa oppimista. Leikki ei kuulu vain päiväkotiin. Se on elämää, jonka kautta voi olla maailmassa ja oppia. Siksi opettajan kannattaa hyödyntää erilaisia leikin muotoja, kuten roolileikkejä, sääntöleikkejä sekä näytelmällisiä leikkejä ja draama. (Paalasmaa 2014, 82.) Saaraisen (2004, 140) mukaan leikit usein antavat myös informaatiota ryhmän sisällä pinnan alla vaikuttavista sosiaalisista rakenteista.

6.2 Oivaltava oppiminen

Oivaltava oppiminen on kokonaisvaltainen malli, jonka kautta voidaan tarkastella erilaisia oppimisen muotoja. Siinä voidaan hyödyntää monenlaisia pedagogisia lähestymistapoja sekä erilaisten teknologisten välineiden ja tietokäytäntöjen hyödyntäminen helpottaa sen toteuttamista. Oivaltava oppiminen voidaan jakaa kolmeen vaiheeseen. Ensimmäisessä vaiheessa prosessi käynnistetään herättelemällä kiinnostus kysymyksellä tai jonkin ongelman kautta. Oivaltavan oppimisen tavoite on maksimoida mieltä askarruttava asia ja parhaimmassa tapauksessa jopa innostaa. Hämmennys ja epävarmuus liittyvät tehokkaaseen oppimiseen, sillä ensin täytyy havainnoida omia sisäisiä malleja teemasta. Tämän jälkeen niitä voidaan lähteä muokkaamaan. Syvällistä oppimista ei tapahdu, mikäli aikaisemmat sisäiset mallit säilyvät samanlaisina. Lisäksi opettajan on siedettävä epävarmuutta, ja välttää valmiiden ratkaisujen tarjoamista. (Lonka 2015, 224, 227, 234.)

Toisen vaiheen tavoite on tukea ja syventää oppimista. Tätä voi tukea esimerkiksi oppimispäiväkirjoilla, pienryhmäkeskusteluilla, peleillä tai vierailuilla. On myös tärkeää, että tieto rakennetaan yhdessä esimerkiksi omien oivallusten jakamisella erilaisten esitysten kautta. Prosessin aikana palautteen kerääminen on tärkeää, jotta osallistujat ulkoistavat ajatuksia eteenpäin opettajalle. Eteenpäin syysäävä palaute on merkittävää. Ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa erilaiset näkemykset törmäävät keskenään, mistä seuraa usein ajatusmyrsky. Tämän

myötä voidaan kehittää yhteistä tapaa ajatella ja mahdollistaa uusiin oivalluksiin. Törmäyksiä on myös helpompi kestää, kun ryhmä koetaan turvalliseksi. (Lonka 2015, 229–331.)

Kolmannessa vaiheessa oppimista arvioidaan siten, että se tukee kiinnostuksen syvenemistä. Todellinen oppimiskokemus tuottaa muutosta ihmisen ajattelussa ja toiminnassa. Tiedon ja taidon syventäminen riittävän pitkälle voi kehittää syvän ja pysyvän, henkilökohtaisen kiinnostuksen opittavaa asiaa kohtaan. Kolmannessa vaiheessa ilmiöiden oppiminen ja ihmetteleminen päättyy usein loppupaneeliin, jossa esitellään lopputuloksia erilaisten produktien kautta kuten vaikkapa posterin, filmin tai multimediakokonaisuuden kautta. Ryhmä arvioi ensin itse suorituksensa. Tämän jälkeen opettaja tai muu asiantuntija antaa rakentavaa palautetta oppimisprosessista. (Lonka 2015, 232.)

6.3 Kokonaisvaltainen oppiminen

Arto Kallioniemi (2010, 133) väittää lasten ja nuorten turhautuvan helposti, mikäli toiminta ei vastaa odotuksia. Tästä syystä toiminta on hyvä suunnitella sellaiseksi, johon he voivat sitoutua ja kokea omakseen. Tällaisessa oppiminen sisältää kokeilua, tekemistä ja osallistumista. Lisäksi ihmiskäsityksellä on keskeinen rooli kasvatustyössä, sillä se ohjaa sitä, mihin tulee kiinnittää huomiota ja miten ilmiötä tarkastellaan. Tänä päivänä ihminen nähdään aktiivisena ja itseohjautuvana oppijana. Sosiokulttuurinen ja kokemuksellinen oppiminen soveltuu lapsi- ja nuorisotyön keskeiseksi lähtökohdaksi, sillä siinä nähdään koko persoonan merkittävä kasvu. Näin ollen oppimisesta tulee merkityksellistä, elämyksellistä ja omakohtaista. Sosiokulttuurisessa ja kokemuksellisessa oppimisessä tulee ottaa huomioon oppijan omat päämäärät, henkilökohtainen sitoutuminen oppimiseen ja omaehtoinen vastuu opiskelusta. Lisäksi oppimisen mielekkyys, itsearviointi sekä opetuksen merkityskeskeisyys ovat olennaisia osia sosiokulttuurisen ja kokemuksellisen oppimisen teoriassa. (Kallioniemi 2010, 131–132.)

Merkityksellinen oppimisen kriteereissä on lähes samat teemat kuin sosiokulttuurisessa ja kokemuksellisessa oppimisessa. Merkityksellisessä oppimisessa korostetaan aktiivisuutta, jossa oppija on sitoutunut tietoisesti oppimiseen ja vastuullisuuteen. Oppijat työskentelevät yhdessä hyödyntäen toistensa tietoja ja rakentaen uutta tietämystä sekä samalla mukauttavat uuden tietonsa aikaisempiin malleihin. Lisäksi opittava asia voidaan liittää omaan elämään tai ratkaista ongelmapohjaisen kysymyksen kautta. Myös reflektiivisyyden kautta oppija arvioi omaa oppimistaan ja oppimistuloksiaan sekä pystyy vastaisuudessa hyödyntämään opittua asiaa uudessa tilanteessa. (Kallioniemi 2010, 131–132.)

6.4 Opettajan rooli opetuksessa ja sosiaalisessa mediassa

Opettajan vastuulla on luoda toimiva oppimisympäristö, jossa hän toimii ohjaajan, tarkkailijan ja kasvattajan roolissa. Lisäksi hän rakentaa monipuolista opetusta ja oppimisympäristöä. (Paalasmaa 2014, 126.) Rippikoulusuunnitelmassa 2001 edellytetään tiimityötä suunnittelussa ja toteuttamisessa työntekijöiden välillä rippikouluprosessin aikana. Se edellyttää halua ja uskoa siihen, että yhdessä tekemisessä on voimaa. Tiimityö edellyttää kykyä keskustella, luopua omista ennakkokäsityksistä ja etsiä yhdessä vielä toimivampia toimintamalleja. Opetuksen suunnittelu ja toteutus onnistuu parhaiten, kun keskustellaan yhteisistä opetuksen tavoitteista, sisällöstä ja menettelytavoista. Yhteisessä opetuksessa on monia käytännön malleja, esimerkiksi opetuskokonaisuus voidaan jakaa ajallisesti, jolloin sovitaan kuka ohjaa, mitä ohjaa ja milloin ohjaa. Yhteisen opetuksen eteen kannattaa nähdä vaivaa, jotta tulos olisi oppimisen kannalta parempi erilaiset näkökulmat huomioiden. (Pruuki 2010, 83.)

Sosiaalisessa mediassa on kyse muuttuneesta toimintaympäristöstä, jossa opettaja joutuu etsimään uutta roolia. Moni rippikouluopettaja mieltää opetuksen luokahuonemaiseksi opetuksiksi, jolloin verkko nähtiin irrallisena varsinaisesta opetuksesta. Verkkotyöskentely mielletään vapaamuotoisen tutustumispohjan paikaksi tai välineeksi. Siihen ei sisälly varsinaisen opetussisällön läpikäymistä. Rippikoulun opettajat käyttävät sosiaalista mediaa rippikoulussa, koska uskovat sen

tarjoavan mahdollisuuden yhteisöllisyyden rakentumiselle. Kuitenkin osa opettajista kokee pettymyksiä yhteisöllisyyden toteutumiseen liittyen sosiaalisessa mediassa. Sosiaalinen media on ennen kaikkea prosessi, johon rakennetaan tietoa yhdessä rippikouluryhmän kanssa. Sen hyödyntäminen parhaalla mahdollisella tavalla onnistuu aktivoimalla rippikoululaisia jo suunnitteluvaiheessa. Lisäksi rippikouluopettajalta vaaditaan kiinnostusta ja rohkeutta hypätä nuorten sosiaalisen median maailmaan, jotta voidaan luoda rikastuttavia kokemuksia ja oivaltamisen iloja. (Rusama 2011, 163–164.)

Tätä aikaa kuvaavat termit ovat Salasuon ja Hoikkalan (2010, 146–147, 149) mukaan media-, verkko-, tai virtuaaliyhteiskunta. Ikäluokat suhtautuvat tähän muutokseen eri tavoin. Esimerkiksi vanhemmalle polvelle se ei kiinnity aiempaan elämäkokemukseen ja näin ollen se koetaan käsittämättömänä. Osa väestöstä on kasvanut sen kanssa läpi elämän, kun taas osalle lapsista ja nuorista se on luonnollinen osa arkea, sillä he ovat eläneet koko ikänsä mediayhteiskunnassa. Eri-laiset tavat kokea mediayhteiskuntaa voivat aiheuttaa sukupolvien välistä ohipuhumista. Lisäksi nopea teknologinen kehitys on ollut näkyvää viimeisen 25 vuoden ajan, jota voidaan kutsua myös mediaräjähdykseksi. Tämä on muokannut muun muassa aikakäsitystä, rikkaan ja kelvollisen elämän piirteitä sekä mahdollisesti jopa hyveitä.

Uudenlaiset oppimisen foorumit haastavat vanhemmat ja opettajat uudenaikaiseen tilanteeseen, sillä heidän tulee opetella taitoja, joita ei ole aikaisemmin vaadittu kasvattajalta. Tämä ei ole helppoa, sillä lapset ja nuoret ovat pääsääntöisesti uuden teknologian hyödyntämisen etujoukossa. Mediayhteiskunnassa kasvattajan tulee ymmärtää uudenlaista todellisuutta ja ehtoja, joiden mukaan lapset ja nuoret elävät. Mediayhteiskunta ei ole vain lapsille ja nuorille läsnä, vaan se tulee olemaan entistä tiukemmin ja kiihtyvämmin osa heidän elämää. Näin ollen kriittisen mediakasvatuksen ja hyvän median käytön tulisi olla peruslähtökohta opetuksessa. Mediaa on mahdollista hyödyntää kasvatuksen välineenä esimerkiksi nuorisotyössä, vaikka uudenlaisten pedagogisten mallien määrä kasvaa huikaa vauhtia. (Salasuo & Hoikkala 2010, 150–152.)

7 TAVOITTEET

Opinnäytetyölle olemme asettaneet neljä tavoitetta:

1. Tehdä valmis ja sovellettava materiaalipaketti rippikoulun aloitus-, seurakuntayhteys- ja päätösjaksoille Olarin seurakunnan rippikoulutyöntekijöille
2. Kehittää Olarin seurakunnan rippikoulutyötä työyhteisötahon toiveiden mukaisesti
3. Luoda rippikoululaisille mielekäs rippikoulu myös perusjakson ulkopuolella
4. Kehittää omaa ammatillista osaamistamme kirkon nuorisotyönohjaajina rippikoulutyössä

Ensimmäinen lyhyen aikavälin tavoite on luoda Olarin seurakunnan työntekijöille valmis materiaali rippikoulun perusjakson ulkopuolisen osion pitämiseen Olarin seurakunnassa. Työntekijä voi näiden ideoiden pohjalta soveltaa materiaalia omaan käyttöönsä. Erityisen hyödyllistä valmiin materiaalin tuottaminen on niille työntekijöille, joilla ei ole kovin paljoa kokemusta rippikoulutyöstä.

Toinen tavoite on kehittää Olarin seurakunnan rippikoulutyötä. Seurakunnan työntekijät olivat kokeneet, että rippikoulun perusjakson ulkopuolisen ajan voisi käyttää paremmin hyödyksi suurimman huomion keskittyessä perusjaksoon. Opinnäytetyön myötä rippikoulun toteuttaminen muuttuisi seurakunnassa yhteisemmäksi. Tarkoituksena on myös, että materiaalia kehitettäisiin edelleen eteenpäin Olarin seurakunnan työntekijöiden toimesta.

Kolmas tavoite on saada rippikoulun aloitus-, seurakuntayhteys- sekä päätösjaksoista nuorille mielekäs, ja saada ryhmäytymisprosessi käyntiin jo ennen perusjaksoa. Tällöin oppiminen myös perusjaksolla todennäköisesti parantuisi. Tämän myötä nuori pystyisi pohtimaan omaa paikkaansa paikallisessa seurakunnassa myös rippikoulun jälkeen. Näin ollen rippikoulua ei välttämättä koeta "elämän parhaana hetkenä" joka päättyy leirin viimeisenä päivänä, vaan polkuna omaan seurakuntayhteyden löytämiseen.

Neljäs tavoite on kehittää omaa ammatillista osaamistamme rippikoulutyössä. Meillä on jo melko paljon kokemusta rippikoulun perusjaksolla työskentelemisestä, mutta aloitus-, seurakuntayhteys- ja päätösjakson toteuttamisesta sitä ei juurikaan ole. Kirkon nuorisotyönohjaajana työskennellessä meidän tulee hyvin todennäköisesti suunnitella kyseisiä rippikoulun jaksoja, joten opinnäytetyön toteuttamisesta on melko varmasti hyötyä myös tulevaisuudessa työelämässä.

8 PROSESSIN KUVAUS

Opinnäyteprosessi lähti liikkeelle loppuvuodesta 2014, kun tiedustelimme Olarin seurakunnan nuorisotyönohjaajalta tarvetta opinnäytetyölle, joka liittyisi rippikoulu- tai nuorisotyöhön. Tämän jälkeen Olarin seurakunnan nuorisotyön tiimissä keskusteltiin asiasta ja yhteyshenkilöksi valittiin rippikoulutyön pastori Antti Malinen. Hänen kanssaan pohdimme Olarin seurakunnan tarpeita ja omia kiinnostuksiamme, ja hän esitti muutamia kehittämiskohteita, joista jokin voisi olla opinnäytetyön aihe.

Alkuvuodesta 2015 muutamien tapaamisten jälkeen aiheeksi valikoitui Olarin seurakunnan rippikoulujen aloitus-, seurakuntayhteys- sekä päätösjakson kehittäminen. Aihe kiinnosti meitä ja sen toteuttamisessa oli huomattu puutteita myös seurakunnan työntekijöiden keskuudessa. Aiheen valinnan myötä alkoi varsinaisen opinnäytetyön ja sen aikataulun suunnittelu yhdessä työelämän yhteistyötahon kanssa. Opinnäytetyön ideapaperin esittelimme opinnäytetyöseminaarissa 27.5.2015.

Alkuperäisenä suunnitelmana oli, että suunnittelisimme rippikoulun toteutusmallin koko rippikoulun kuuden kuukauden ajaksi perusjakso pois lukien. Tähän sisältyisivät muun muassa rippikouluryhmän tapaamisten lukumäärä, aiheet ja kestot sekä tapaamisten välisen ajan hyödyntäminen. Tekemäämme materiaalia testattaisiin jo vuoden 2016 hiihtolomarippikoulussa sekä muissa vuoden 2016 rippikouluissa. Opinnäytetyön suunnitelman esittelimme opinnäytetyöseminaarissa 10.9.2015.

Alkuperäinen suunnitelmamme opinnäytetyön aiheesta kuitenkin tarkentui. Olarin seurakunnassa oli jo alustavasti mietitty rippikoulun perusjakson ulkopuolisen ajan kehittämistä yhtenäiseksi kaikkien rippikouluryhmien osalta. Lokakuussa 2015 pidetyssä palaverissa yhteyshenkilömme kertoi tästä projektista, ja ehdotti, että opinnäytetyömme liitettäisiin tähän hankkeeseen. Tällöin saimme valmiina rippikouluryhmän tapaamisten lukumäärän, aiheet ja tuntimääräiset kestot, ja näitä työntekijät voisivat testata vuoden 2016 rippikouluissa. Hiihtolomarippikoulu

2016 jäi alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen testauksesta pois. Marras-
kuussa 2015 Olarin seurakunnan rippikoulutyöntekijöiden kokouksessa esitte-
limme opinnäytetyötä työntekijöille, ja he saivat tehdä ehdotuksia tapaamisten
sisältöihin, jotta materiaalimme vastaisi paremmin Olarin seurakunnan tarpeisiin.

Tammikuussa 2016 pidimme palaverin yhteyshenkilömme kanssa, ja tällöin so-
vimme tarkempia raameja tapaamisten sisältöihin ja aikataulutukseen. Sovimme
myös aikataulusta, jonka mukaan toimitamme hänelle työstämämme materiaalit
yksi rippikouluryhmän tapaaminen kerrallaan. Keväällä 2016 suunnittelimme ja
työstimme materiaalia Olarin seurakunnan rippikouluryhmien tapaamisia varten.
Aina kun saimme yhden tapaamisen valmiiksi, lähetimme sen eteenpäin yhteys-
henkilöllemme, jolloin hän antoi sen kaikkien Olarin seurakunnan rippikoulutyön-
tekijöiden käyttöön käytännön testausta varten. Pyysimme myös antamaan ma-
teriaalistamme palautetta Google Forms -lomakkeen kautta, ja tämä on liitteessä
8.

Työntekijät olivat käyttäneet materiaaliamme melko paljon, mutta emme juuri-
kaan saaneet palautetta. Osallistuimme syyskuussa 2016 Olarin seurakunnan
rippikoulutyöntekijöiden palautepäivään, jossa keräsimme yleisiä kokemuksia
materiaalistamme sekä keräsimme jokaisesta tekemästämme tapaamisestamme
palautetta fläppipaperityöskentelyn kautta. Tämän työskentelyn kautta saimme
kehittämisehdotuksia, joiden pohjalta kehitimme materiaaliamme.

Opinnäytetyön osan esitimme opinnäytetyöseminaarissa 12.10.2016. Opinnäy-
tetyö jätettiin esitarkastukseen 7.11.2016, ja saadun opinnäytetyön julkaisusemi-
naarissa annetun palautteen perustella sitä vielä muokattiin. Valmis opinnäytetyö
palautettiin 25.11.2016.

9 TEORIASTA KÄYTÄNNÖKSI

9.1 Kristillisen kasvatuksen ulottuvuudet suunnitellussa materiaalissa

Seuraavassa tarkastellaan opinnäytetyössä suunnitellun materiaalin painotuksia Mervi Muhosen ja Kirsi Tirrin muotoilemien kristillisen kasvatuksen ulottuvuuksien kautta.

Opilliseen ulottuvuuteen sisältyvät Raamattu, kristinuskoon liittyvät opit ja uskomukset sekä niiden välittäminen. Rituaalisella ulottuvuudella tarkoitettiin kristinuskoon liittyviä tapoja ja perinteitä. (Muhonen & Tirri 2008, 78–79). Opillinen ulottuvuus korostuu opinnäytetyössä. Tekemäämme materiaaliin pyydettiin opetus sisältöjä esimerkiksi aiheista Raamattu, jumalanpalvelus ja ehtoollinen, ja lähes jokaiseen tapaamiseen valmistetun hartauden tuli tietenkin olla kristillisen ja erityisesti luterilaisen teologian ja opin mukaista. Rituaalinen ulottuvuus näkyy vahvasti opinnäytetyössä, sillä jokaiseen tapaamiseen, paitsi jumalanpalveluksen sisältäviin, kuului alku- tai loppuhartaus. Jotkut hartaudet olivat erilaisia kuin perinteinen hartaus, esimerkiksi Leiri-info-tapaamisen liikunnallinen hartaus. Myös jumalanpalvelusten painoarvo tapaamisissa on kohtalainen, sillä esimerkiksi jumalanpalvelusten lisäksi siihen liittyvät kirkkovuosi sekä muut symbolit ovat esillä.

Kokemukselliseen ulottuvuuteen kuuluivat Jumalan rakkaus ja läsnäolo sekä kasvatussuhteen emotionaalinen ilmapiiri (Muhonen & Tirri 2008, 79). Opillisen ja rituaalisen ulottuvuuksien lisäksi myös kokemuksellinen ulottuvuus ei suoraan tule tehdyssä materiaalissa esille, sillä sitä välitetään enemmän kasvokkain tapahtuvassa vuorovaikutuksessa. Kasvatussuhteen emotionaalisen ilmapiirin luomista tai kasvatettavan pitämistä arvokkaana yksilönä eletään todeksi ennen kaikkea käytännön vuorovaikutustilanteissa. Kuitenkin materiaalissa pyritään mahdollistamaan tämän ulottuvuuden toteutumista vaikkapa ryhmäytävillä leikeillä ja muilla elementeillä, sillä ne edesauttavat edellä mainittujen asioiden toteutumista. Myös Jumalan rakkautta jokaista ihmistä kohtaan pyritään tuomaan esimerkiksi lähes jokaiseen tapaamiseen sisältyvän hartaudessa tuomaan esille. Tämä jokaiseen kohdistuva rakkaus konkretisoituu myös siinä, että materiaalissa

pyritään mahdollistamaan jokaisen rippikoululaisen osallisuuden kokemusta, mikä viestii jokaisen ihmisen arvokkuudesta juuri sellaisena kuin hän on.

Eettis-moraaliseen ulottuvuudella tarkoitettiin kristinuskoon sisältyviä eettisiä periaatteita sekä moraalista toimintaa. (Muhonen & Tirri 2008, 79). Eettis-moraalinen ulottuvuus ei tule niin voimakkaasti esille kuin edelliset ulottuvuudet, sillä opilliseen ja rituaaliseen ulottuvuuteen sisältyvät opetussisältöjen lukumäärät ja kestot vievät melko suuren osan tapaamisten ajankäytöstä. Kuitenkin eettis-moraalista ulottuvuutta on myös saatu sisällytettyä materiaaliin jonkin verran. Esimerkiksi jumalanpalvelusta ja ehtoollista käsittelevässä oppitunnissa Messuvalmistelu-tapaamisessa tuodaan esiin, miten jumalanpalveluksessa tulisi ottaa myös muut ihmiset huomioon. Rippikoululaisille opetetaan, että kirkollisia kuuluksia tulisi kunnioittaa, sillä kirkkokansassa saattaa olla surevia omaisia. Myös ehtoollista erityisen pyhänä hetkenä tulisi kunnioittaa. Myös Leiri-info-tapaamisessa tämä ulottuvuus on otettu huomioon, sillä tuolloin mietitään yhdessä sääntöjä, jotta perusjaksolla olisi kaikkien mukavampi olla. On kuitenkin huomioitava, että rippikoulun perusjakso - joka siis rajattiin opinnäytetyön ulkopuolelle - saattaa jatkuvan yhdessäolon myötä olla tehokkaampi paikka tämän ulottuvuuden opetelemiseen, sillä tätä ulottuvuutta opetellaan elämällä yhdessä ja toteuttaen eettisiä periaatteita käytännössä.

Huolenpidollisella ulottuvuudella tarkoitettiin kasvatettavan perustarpeista huolehtimista sekä kasvatussuhteen positiivisen ilmapiirin luomista (Muhonen & Tirri 2008, 80). Huolenpidollinen ulottuvuus ei materiaalissa suoranaisesti tule esille kovinkaan vahvasti. Työntekijöille annettujen kirjallisten ohjeiden kautta tämän esiin tuominen suoraan on hyvin hankalaa, sillä huolenpidollista ulottuvuutta toteutetaan lähes yksinomaan kasvattajan ja kasvatettavan välisessä vuorovaikutuksessa. Pyrimme kuitenkin mahdollistamaan työntekijöille tämänkin ulottuvuuden toteuttamisen käytännössä. Ryhmäytyminen on materiaalissa vahvana teema, ja onnistuessaan se todennäköisesti vaikuttaa positiivisesti myös työntekijän ja yksittäisen rippikoululaisen väliseen ilmapiiriin. Olarin seurakunnan nuorisotyöhön tutustutaan toiminnallisen rastiradan kautta, ja tämän tavoitteena on Olarin seurakunnan työntekijöitä ja toimitiloja mahdollisimman tutuiksi rippikoulu-

laisille. Myös tämä tukee huolenpidollisen ulottuvuuden toteutumista, sillä rasti-radan myötä rippikoululainen oppii tuntemaan rippikoulunsa opettajia myös hie-man epämuodollisemmin ja rennommin. Tämän lisäksi hän näkee myös muiden nuorisotyössä työskentelevien nimet, kasvot ja työntekijän oman kuvauksen itsestään. Myös tämä edesauttaa kasvatussuhteen toteutumista, mikäli rippikoulu-lainen osallistuu rippikoulun jälkeen seurakunnan nuorisotyön toimintaan.

Pedagogiseen ulottuvuuteen sisältyy kristilliseen kasvatukseen liittyviä sisällölli-siä ja menetelmällisiä ratkaisuja sekä näiden taustalla vaikuttavia lähtökohtia ja periaatteita (Muhonen & Tirri 2008, 81). Kristillisen kasvatuksen ulottuvuuksista opinnäytetyömme painottui erityisesti pedagogiseen ulottuvuuteen. Pyrimme ot-tamaan huomioon ryhmän ja ryhmäyttämisen teoriaa, sosiaalisen median hyö-dyntämisen opettamisessa ja kasvatuksessa sekä kristinuskoon liittyvien tiedol-listen asioiden opettamisen toiminnallisesti ja käytännönläheisesti. Myös yhtei-söllisyyteen ja yhdessä tehtyihin asioihin kiinnitettiin huomiota. Käytännön tasolla nämä näkyvät materiaalissa siten, että jokaisessa tapaamisessa on ryhmäyttäviä elementtejä, kuten leikkejä. Tiedollisia asioita esimerkiksi Raamatusta ja muista kristinuskoon liittyvistä teemoista pyritään opettamaan toiminnallisesti. Lisäksi rippikouluryhmän sosiaalisen median ryhmää käytetään esimerkiksi oppimispäi-väkirjana. Olarin seurakunnan työntekijät voivat myös ymmärtää näiden mene-telmällisten ratkaisujen teoreettisia perusteita opinnäytetyöhön kirjoitetun teoria-osuuden kautta.

Opinnäytetyössä tehty materiaali painottui siis melko tasaisesti kristillisen kasva-tuksen hengellisen ja inhimillisen puolen välillä, ja kaikki kuusi ulottuvuutta olivat vahvasti läsnä. Vaikka kaikki ulottuvuudet olivatkin hyvin edustettuina, erityisen vahvasti materiaalissa korostuivat hengelliseltä puolelta opillinen ja rituaalinen ulottuvuus. Inhimilliseltä puolelta taas pedagoginen ulottuvuus oli hyvin voimak-kaasti korostunut, ja kaikkia ulottuvuuksia vertailtaessa se oli kaikkein eniten esillä.

9.2 Startti

Startti-tapaaminen aloittaa rippikouluryhmän kokoontumiset, ja siinä rippikoulu-ryhmä näkee ensimmäistä kertaa toisensa. Startti-tapaamisen suunniteltu materiaali on liitteessä 1.

Ennen tapaamista rippikouluryhmän työntekijät tai isokset luovat ryhmälle yhteisen Facebook- tai WhatsApp-ryhmän. Kormilainen, Ahonen ja Ijäs (2016, 81) ovat perustelleet tämän tarpeellisuutta sillä, että käyttökelpoisia sosiaalisen median ryhmiä on helppo luoda nuorten keskuudessa. Lisäksi sosiaalisen median ja älypuhelimien käyttö on yhä yleisempää nuorten keskuudessa. Sosiaalinen media on myös Lehtikankaan (2015, 22–23) ja Matikaisen (2015, 48–49) mukaan monille nuorille luonnollinen ympäristö toimia ja jakaa asioita. Startti-tapaamisen alussa esitellään lyhyesti rippikoulun työntekijät ja isokset sekä kerrotaan hyvin lyhyesti rippikoulusta sekä sen kulusta ja sisällöstä, jotka perustuvat Rippikoulu-suunnitelma 2001 raameihin. Facebook- tai WhatsApp-ryhmää käytetään oppimispäiväkirjamaisesti jokaisessa ryhmän tapaamisessa siten, että jokainen nuori ottaa jokaisessa tapaamisessa yhden kuvan, joka kertoo jotain tapaamisen sisällöstä tai omista oivalluksista ja näkökulmista. Esimerkiksi Lonka (2015, 229–331) perustelee oivaltavan oppimisen pedagogiikassa oppimispäiväkirjan antamista mahdollisuuksista pitempiaikaisen oppimisen jaksolla. Tehtävässä on hyvä muistuttaa myös netiketistä ja muista turvallisuusasioista Opetushallituksen (2012, 6) antaman sosiaalisen median suositusten mukaan.

Ensimmäisen tapaamisen yhtenä suurena tavoitteena on ryhmäytymisprosessin aloittaminen. Kopakkalan (2005, 36) mukaan joukko ihmisiä muuttuu ryhmäksi, kun heillä on tavoite ja selkeä käsitys siitä, ketä ryhmään kuuluu. Ryhmän muodostamisen alussa tunnelma on usein jännittynyt ja siksi ryhmäturvallisuuden tasoa voisi arvioida Aallon (2000, 22–23) muotoilemilla ryhmäturvallisuuden tason avulla tasolla T2 eli turvaton ryhmä, jossa vallitsee epävarmuutta omien tunteiden ja mielipiteiden ilmaisemiseen, tai T3 eli tuntematon ryhmä, jossa ryhmän jäsen ei tunne oloaan turvattomaksi mutta ei myöskään varmaksi. Tällöin itseilmaisuus on varovaista ja tunnustelevaa. Tämän takia tapaamisessa on seuraavaksi vuorossa muutamia esittelykiertoja, jossa jokainen nuori pääsee sanomaan jotain,

sekä ryhmäyttäviä leikkejä ja lauluja, joissa jokainen nuori saa hyväksyvää huomiota ja voi kokea osallisuutta ryhmään. Näiden tärkeyttä Pruuki (2010, 79) korostaa ensimmäisessä tapaamisessa ja siksi ensimmäistä tapaamiskertaa on mietittävä huolella. Lisäksi leikeissä ryhmän jäsenet pääsevät tutustumaan toisiinsa sekä myös hieman kilpailemaan keskenään. Pruukin (2010, 105) mukaan myös yhteislaululla pyritään rakentamaan turvallista ilmapiiriä.

Ryhmäyttävien leikkien jälkeen koko ryhmän on tarkoitus tehdä yksi yhteinen tuotos, jonka tavoitteena on konkretisoida ryhmään kuuluvuuden lisäksi myös sitä, että Jeesus yhdistää ihmisiä toinen toisiinsa. Tuotoksena tehdään viinipuu, joka on Jeesuksen Johanneksen evankeliumissa käyttämä symboli, jossa hän on viinipuu ja kaikki hänen opetuslapsensa ovat oksia tuossa puussa. Jokainen rippikoululainen askartele oksan, joka kuvastaa häntä itseään, ja tämän hän liittää puuhun kiinni. Kun viinipuu on valmis, sitä käydään yhdessä läpi ja puretaan ryhmässä ajatuksia. Tämä viestii sitä, että jokainen ihminen on ainutlaatuinen, ja jokainen saa olla osana sekä juuri sitä rippikouluryhmää, että myös Jeesuksen opetuslasten ryhmää. Aalto (2000, 69; 2002, 26) mainitseekin, että toiminnallisen vaiheen purkaminen ryhmässä kasvattaa ryhmäturvallisuuden tunnetta. Saaraisen (2004, 140) mukaan tässä tapauksessa leikkien ja yhteisen askartelun esiintuomat ryhmän jäsenten erilaisuudet ja samankaltaisuudet luovat ryhmälle sen omaa identiteettiä, mikä taas saattaa auttaa uusien teemojen esiinnousua ja käsittelyä. Lisäksi Paalasmaa (2014, 82) korostaa leikin tärkeyttä oppimisen kannalta.

Tämän jälkeen alkaa sekä nuorille että heidän vanhemmilleen tarkoitettu yhteinen osuus, sillä Pruuki (2010, 86–87) kertoo rippikoulun olevan merkittävä tapahtuma myös vanhemmille. Aivan aluksi esitellään työntekijät sekä isokset ja käydään vielä illan kulkua läpi. Tämän jälkeen vanhemmat saavat myös esittäytyä ja he saavat kertoa yhden asian, jossa heidän lapsensa on hyvä. Vasta nyt kun vanhemmatkin ovat paikalla, pureudutaan syvemmin siihen mitä rippikoulu on ja mitä kaikkea siihen sisältyy. Tämän jälkeen käydään läpi myös kaikki rippikouluun liittyvät käytännön asiat, ja tapaamisen päättää yhteinen iltahartaus. Hartau-

dessa käydään virren 236 avulla läpi nuoren matkaa kasteesta aina tähän päivään asti ja siitäkin vielä eteenpäin, ja sitä miten vanhemmat ja muut läheiset ovat tässä matkassa olleet ja tulevat olemaan mukana.

9.3 Messuvalmistelu

Messuvalmistelu-tapaamisen suunniteltu materiaali on liitteessä 2.

Messuvalmistelu-tapaaminen aloitetaan yhteisellä leikillä, jonka tarkoitus on jatkaa ryhmäytysprosessia yhteisellä tekemisellä. Ryhmäturvallisuuden taso voisi olla mahdollisesti tapaamisen alussa turvaton T2 ryhmä tai tuntematon T3 ryhmä, riippuen ryhmästä. Messuvalmistelussa opetetaan lyhyesti mitä jumalanpalvelus ja siihen kuuluva ehtoollinen ovat. Koskelainen (2005, 78) antaisi nuorille mahdollisuuden suunnitella ja toteuttaa jumalanpalveluksen yhdessä. Nuorille tulee antaa vastuuta ja osoittaa, että heihin luotetaan.

Tässä tapaamisen tarkoituksena on suunnitella ja järjestää seurakunnan yhteistä messua. Rippikoululaiset jaetaan ryhmiin, jossa jokaisella jonkinlainen tehtävä messun toteuttamisessa. Hellström ym. (2015, 16–17) korostaakin yhteistoiminnallisen oppimisen teoriaa, jolloin nuorella on aktiivinen rooli ryhmässä ja kokee panoksensa merkitykselliseksi. Tehtävissä on sellaisia rooleja, joissa rippikoululainen saa olla esillä, mutta myös sellaisia, joissa ei tarvitse olla esillä. Tarkoitus on, että rippikoululainen voisi tuntea osallisuutta yhteisen messun toteuttamisessa, joista Thitz (2013, 37–39) mainitsee.

Tapaamisen päätöshartaudessa huomioidaan Sariolan (2001, 47) ajatus siitä, että ehtoollinen kuuluu jumalanpalveluksen ytimeen. Hartaudessa pyritään ehtoollisen tuoman osallisuuden kautta tuomaan ilmi, että jokainen ihminen saa olla osallinen myös Jumalan rakkaudesta.

Tapaamisessa huomioidaan erityisesti Rippikoulusuunnitelman (Elämä - Usko - Rukous 2001, 28) mukainen seurakuntayhteysjakson tavoite, jossa nuori oppii tuntemaan kirkon toimintaa elämäänsä seurakuntayhteydessä.

9.4 Messu

Messu-tapaamisen suunniteltu materiaali on liitteessä 3.

Nuoret saapuvat jo 45 minuuttia ennen messun alkua, jolloin tapaaminen aloitetaan leikillä, jossa on tarkoitus opetella nimiä sekä tutustua hiukan paremmin millaisia toiset ryhmän jäsenet ovat. Tavoitteena on myös vahvistaa vallitsevaa ryhmäturvallisuuden astetta Aallon (2000, 16) mainitsevilla yhteistoiminnallisilla leikkeillä. Yhteistoiminnallisten leikkien kautta ryhmäturvallisuutta voidaan mahdollisesti nostaa ryhmästä riippuen T3 tai T4 tasolle. Tämän jälkeen on tarkoitus valmistautua jokaiseen omaan tehtävään tulevassa messussa, joka Thitzin (2013, 37–39) mukaan luo osallisuuden tunnetta. Tehtävät tehdään pienissä ryhmissä, jotka jaettiin jo edellisessä tapaamiskerrassa.

Messun aikana rippikoululaiset tekevät myös messun kulkuun liittyvää tehtävää, jonka tarkoituksena on opettaa miten messu etenee ja mistä osista se koostuu. Tehtävässä on listattu ehtoollisjumalanpalveluksen rakenne. Rippikoululaisen on seurattava messun kulkua ja rastittaa paperille, mitkä kaikki messun osat toteutuivat kyseisessä messussa. Räsänen (1996, 125–126) kertookin tutkimuksessaan jumalanpalveluksen kaavan seuraamisen merkityksellisyydestä messun aikana. Tehtäväpaperissa on messun osien viralliset nimet, joiden vierellä on kuvattu käytännönläheisesti mitä kyseisessä osassa tapahtuu, jotta myös jumalanpalveluksessa harvoin käyvä pystyy tunnistamaan ne. Näin nuori voi Rippikoulusuunnitelman (Elämä - Usko - Rukous 2001, 28) mainitun seurakuntayhteysjakson tavoitteen mukaisesti tutustua jumalanpalvelukseen ja oppia siitä uutta. Nuori tarvitsee tukea ja opastusta osallistuessaan rippikoulun aikana seurakunnan yhteisiin jumalanpalveluksiin (Elämä - Usko - Rukous 2001, 30) ja tavoitteemme on, että messutehtävä avaa messun kokonaisuutta.

9.5 Vlogi

Vlogi-tehtävän suunniteltu materiaali on liitteessä 4.

Vlogi-tehtävä tehdään itsenäisesti, eikä rippikouluryhmä erikseen kokoonnu sitä varten. Tehtävässä rippikoululainen katsoo yhden Olarin seurakunnan nuorisotyön videoblogin videoista. Tämän jälkeen hän vastaa videosta tehtyjen apukysymysten avulla rippikouluryhmän sosiaalisen median alustalle. Alkuperäisen suunnitelman mukaisesti rippikoululaisen olisi pitänyt vastata myös jonkun muun kommenttiin, mutta lopullisesta materiaalista tämä jäi pois. Olarin seurakunnan rippikoulutyöntekijöiden palautteen perusteella toisen kommenttiin vastaamista ei käytännön elämässä saatu toimimaan. Hintsala ja Ritokoski (2011, 105) mainitsevat, että turvallisuuden tunne verkossa on subjektiivista ja siksi kommentointi on voinut tuntua haastavalta. Myös Rusama (2011, 163–164) muistuttaa, että yhteisöllisyyden luominen sosiaalisessa mediassa voi epäonnistua. Leppänen ja Naatus (2010, 51) korostavatkin, että pienimuotoisia kokeiluja on hyvä toteuttaa sosiaalisen median parissa.

Vlogi-tehtävän avulla nuori oppii tuntemaan seurakunnan nuorisotyön työntekijöitä, mikä on yksi Rippikoulusuunnitelman (Elämä - Usko - Rukous 2001, 28) seurakuntayhteysjakson tavoitteista, ja tämä on myös Paanasen (2005, 110–117) mukaan tärkeää. Myös Olarin seurakunnan verkossa tekemä nuorisotyö tulee nuorelle tutummaksi.

9.6 Risteys ja nuorisotyöhön tutustuminen

Risteys ja nuorisotyöhön tutustuminen -tapaamisen suunniteltu materiaali on liitteessä 5.

Risteys ja nuorisotyöhön tutustumisen tapaaminen aloitetaan leikillä, jonka tarkoituksena on kerrata nimiä ja leikkiä yhdessä, minkä tarkoituksena on edelleen edistää ryhmäytymisprosessia. Tavoitteena olisi, että ryhmäturvallisuuden aste

olisi perusturvallinen T3 tai tuttu ja turvallinen T4, joka on saavutettu yhteisleikkien ja ryhmätehtävien avulla. Tämän jälkeen osallistutaan Risteys-messuun.

Risteys-messun jälkeen on ohjelmassa Olarin seurakunnan nuorisotyöhön tutustuminen. Nuorisotyö on Paanasen (2005, 110–117) mukaan merkittävä tekijä nuoren seurakuntayhteydelle, kun omille ajatuksille ja hiljentymiselle löytyy fyysinen paikka. Tutustuminen tehdään rastiradan avulla noin kolmen hengen ryhmissä. Rasteja on kahdeksan, joissa kuudessa esitellään Olarin seurakunnan nuorisotyön työntekijöitä. Esittelyissä näkyvät työntekijöiden kasvot sekä työntekijän tekemä kuvaus itsestä, jotka löytyvät myös Olarin seurakunnan nuorisotyön internet-sivuilta. Kaikilla rasteilla on tarkoitus tehdä annettu tehtävä yhdessä, mikä edelleen vie ryhmäyttämisprosessia eteenpäin. Kahdella rastilla on teemanäkökulmana Olarin seurakunnan nuortenilta sekä nuorisotyön uudet tilat. Yhdellä rastilla on tehtävänä selvittää sanan ´evankeliumi´ merkitys, ja tämä on aivan kristinuskon sanoman ytimessä.

Rastit on laitettu ympäri Olarin kappelia, ja rasteissa on myös esitelty kaikki Olarin seurakunnan nuorisotyön- ja varhaisnuorisotyöntekijät. Nämä rastien ominaisuudet vastaavat Rippikoulusuunnitelman (Elämä - Usko - Rukous 2001, 28) mainittuja seurakuntayhteysjakson tavoitteita, joita ovat muun muassa seurakunnan työntekijöiden sekä tilojen tutuksi tuleminen. Tilojen tutuksi tuleminen on tärkeää, sillä nuorista yhä suurempi osa saattaa olla ensimmäistä kertaa kirkon tiloissa (Kirkkohallitus 2012). Lisäksi tällä menetelmällä saadaan nuoret liikkeelle, kuten Paalasmaa (2000, 99) kannustaa aktivoimaan nuoria sekä Hellströmin ym. (2015, 16–17) mukaan yhteistoiminnallinen oppiminen pienryhmissä kehittää ryhmädynamiikkaa. Myös Kallioniemi (2010, 133) korostaa suunnittelemaan toimintaa niin, että oppiminen sisältää kokeilua, tekemistä ja osallistumista.

9.7 Leiri-info

Leiri-info-tapaamisen suunniteltu materiaali on liitteessä 6.

Leiri-info-tapaamiskerta aloitetaan jälleen ryhmäytysprosessia eteenpäin vievällä leikillä. Tämän jälkeen on vuorossa oppitunti Raamatusta, jossa toiminnallisuuden kautta opetetaan perustietoa Raamatusta Rippikoulusuunnitelman (Elämä - Usko - Rukous 2001, 41) mukaisesti. Raamatun opettamisessa on huomioitu Lonkan (2015, 224, 227, 234) ja Kallioniemen (2010, 131–132) näkökulmien mukaisesti se, että opetettavaa ainesta – tässä tapauksessa Raamattua – lähdetään käsittelemään nuorten omista lähtökohdista. Opetuksen lähtökohtana on tarkoitus hahmottaa missä määrin Raamattu näkyy nuorten elämässä ja arjessa, sekä tämän pohjalta pyritään muokkaamaan sisäisiä malleja.

Perusjakson lähestyessä katsetta suunnataan sitä kohti. Seuraavaksi tapahtuu isosryhmiin jako, ja näitä ryhmiä pyritään edelleen ryhmäyttämään yhdessä tekemisen kautta. Tarkoituksena on samalla siirtyä kohti perusjaksolla noudatettavaan käytännön sääntöihin tutustumista. Sääntöjä ei pyritä kertomaan ylhäältä alaspäin, vaan nuoret saavat itse osallistua sääntöjen luontiin. Ryhmän sen hetkisen ryhmäturvallisuuden taso huomioon ottaen ryhmästä pyritään luomaan avoin. Avoimessa ryhmässä uskalletaan ilmaista omat mielipiteet ja toisten mielipiteitä ja tunteita ei vähätellä. Myös Aallon (2000, 74–78) mukaan ohjaajan rooli ryhmäturvallisuudessa on merkittävä, sillä myönteisellä asenteella voidaan luoda turvallisuuden tunnetta. Lisäksi Ahonen (2004, 169) mainitsee, että parhaimman tuloksen saavuttamiseksi nuoret kokevat tulevansa kuulluksi sekä sen, että heidät otetaan vakavasti. Myös Korppi ja Latvala (2010, 12) korostavat osallisuuden merkitystä, jolloin nuoret kokevat tasavertaisuuden tunnetta ohjaajien kanssa. Piironen (2007, 5) mukaan tässä tilanteessa nuorille syntyy kokemus yhteisestä päätöksestä, omasta vaikuttamismahdollisuudesta sekä sitoutumisesta.

Lopuksi myös vanhemmat tulevat tapaamiseen mukaan, sillä Pruuki (2010, 86–87) mainitsee vanhempien mukaan ottamisen rippikouluryhmän työskentelyssä tärkeäksi. Seuraavaksi käydään läpi vielä ne rippikoulun perusjaksoa koskevat

käytännön asiat, jotka eivät ole vielä tulleet ilmi. Viimeisenä on loppuhartaus, jossa luetaan Raamatusta psalmittekstejä samalla niihin sopivia liikkeitä tehden.

Vaikka Leiri-info onkin rippikoulun alkamisesta katsoen ajallisesti melko pitkällä, se silti sijoittuu tavoitteidensa puolesta rippikoulun aloitusjaksoon. Pruuki (2010, 79) kertoo myönteisen ilmapiirin tärkeydestä ja tapaamisessa pyritään vielä entisestään ryhmäyttämään rippikouluryhmää ennen tärkeän perusjakson alkamista, ja katsetta suunnataan vahvasti sitä kohti. Perusjaksoa varten ryhmäyttämiseen kannattaa panostaa, sillä siellä mahdollistuu uudenlaisten pedagogisten menetelmien käyttö (Ketola 2002, 51; Ritokoski 2015). Myös Raamattuun tutustutaan aloitusjakson tavoitteiden mukaisesti.

9.8 Leirimuistelu ja konfirmaatioharjoitukset

Leirimuistelu ja konfirmaatioharjoitukset -tapaamisen suunniteltu materiaali on liitteessä 7.

Leirimuistelu ja konfirmaatioharjoitukset -tapaamisessa emme puuttuneet siihen, miten konfirmaatioharjoitus ja ryhmän valokuvaus pidetään, sillä ne toteutetaan yksilöllisesti rippikouluryhmittäin. Tästä syystä oma osuutemme keskittyy ainoastaan leirimuistelu-osuuteen.

Tämä tapaaminen sijoittuu rippikoulun päätösjaksoon. Pruukin (2010, 103–104) ja Rippikoulusuunnitelman (Elämä - Usko - Rukous 2001, 21, 28) mukaisesti katsotaan ja muistellaan koko mennyttä rippikoulu-aikaa sekä kerrataan opittuja asioita kevyesti, mutta siirretään katsetta jo tulevaan. Tapaaminen aloitetaan alkuhartaudella, jonka teemana on se, että Jeesus on ollut jokaisen kanssa ennen rippikoulua, rippikoulun aikana sekä rippikoulun jälkeen.

Tämän jälkeen rippikoululaiset kiertävät pienissä ryhmissä rasteja, joiden teemoina ovat rippikouluryhmän aikaisemmat tapaamiset sekä mennyt perusjakso. Lisäksi yhdellä rastilla siirretään jo katsetta nuoren tulevaisuuteen. Rastirata on myös oppimiskokemus ja siksi hyödynsimme tässä Hellströmin ym. (2015, 16–

17) yhteistoiminnalliseen oppimisen mallia, jossa jokaisen ryhmän jäsenen panos on merkittävä. Lisäksi Paalasmaa (2014, 105) mainitsee passiivisen paikallaan olemisen oppimisen kannalta turhaksi ja haitalliseksi. Tähänkin rastirataan pätee Kallioniemen (2010, 133) näkökulma siitä, että toiminta suunnitellaan sellaiseksi, että nuoret voivat sitoutua siihen ja kokea omakseen.

Startti-rastilla käännetään katsetta aivan rippikoulun alkuun ja sillä hetkellä oleviin tuntemuksiin rukouskivien avulla. Tämän jälkeen mietitään sitä, miten ajatukset ovat tähän hetkeen tullessa muuttuneet.

Messu-rastille on tehty valmiiksi nelikenttä, jonka avulla nuoret voivat ilmaista omia kokemuksiaan messusta ja sen toteuttamisesta. Nelikentän avulla ilmaistaan, oppiko nuori jotain uutta ja osallistuisiko hän messun toteuttamiseen uudelleen. Tämän jälkeen nuori vielä valitsee suosikkiosionsa messusta valmiiksi annettujen vaihtoehtojen joukosta, minkä tarkoituksena on messun osien ja kulun kertaaminen sekä palautella mieliin mitä messussa ylipäättään tapahtuu.

Nuorisotyön rastilla on kaikkien nuoris- ja varhaisnuorisotyötä tekevien työntekijöiden kuvat, ja nuori laittaa tarran kaikkien niiden kohdalle, jonka muistaa nähneensä joko ennen rippikoulu tai sen jälkeen. Tämän tarkoituksena on jälleen palautella mieliin työntekijöiden nimiä ja kasvoja, joiden tunteminen on Paanasen (2005, 110–117) mukaan tärkeää.

Vlogi-rastilla nuoret kirjoittavat post-it-lapuille aiheita, joita haluaisivat Olarin seurakunnan nuorisotyön vlogin käsittelevän. Näin nuorille pyritään antamaan mahdollisuus myös vaikuttaa seurakunnan nuorisotyön käytännön toteuttamiseen, joka korostaa osallisuuden tunnetta Korpin ja Latvalan (2010, 10) teorian mukaisesti.

Leiri-info-rastilla on Raamattu-aiheinen tehtävä, jossa nuoren pitää yhdistellä tunnettujen Raamatun jakeiden alkuosat niiden loppuosiin. Tehtävän tarkoituksena on palautella mieliin Raamatun tärkeimpiä jakeita ja siten myös koko kristinuskon perussanomaa.

Leiri-rastilla kirjoitetaan, piirretään tai vapaasti taiteillaan esimerkiksi rippikoulu-ryhmän omia hokemia, sanontoja ja rippikoulu-ryhmän sisäisiä sisäpiirin juttuja. Rippikoululaiset ovat Niemelän (2002, 127–128) mukaan yleensä tyytyväisimpiä nimenomaan leirijaksoon, ja siksi tarkoituksena on vielä palata leiritunnelmiin.

Konfirmaatio-rastilla nuoret saavat kirjoittaa esirukousaiheita konfirmaatiomes-sun esirukoukseen. Näin he saavat vaikuttaa omaan konfirmaatioonsa ja tuntea osallisuutta sitä kohtaan.

Back to the Future -rastilla nuoret pohtivat rippikoulunsa kohokohtaa, jota voisivat hyvillä mielin muistella vielä 20 vuoden päästä. Tälläkin rastilla on tarkoitus pa-lauttaa muistoja leirijaksosta, jolloin rippikoulusta ja seurakunnasta voisi jäädä ennen kaikkea positiivisia muistoja.

Rastiradan jälkeen rippikoululaiset kokoontuvat isosryhmittäin ja lopuksi keskus-telu puretaan koko ryhmän kanssa. Tässä kohtaa on tarkoitus edelleen hieman muistella mennyttä puolen vuoden kestoista rippikoulua, mutta myös Pruukin (2010, 103–104) sekä Rippikoulusuunnitelman (Elämä - Usko - Rukous 2001, 21, 28) tietojen perusteella päätösjakson tavoitteiden mukaisesti katsetta siihen mitä toimintaa seurakunta järjestää rippikoulun käyneelle nuorelle.

9.9 Rippikoulusuunnitelman 2017 vaikutus

Rippikoulusuunnitelman 2001 keskeiseksi lähtökohdaksi ja perustaksi nostettiin seurakuntayhteys sekä elämä, usko ja rukous. Näiden kolmen teeman kautta syntyy rippikoulun kokonaisuus, johon myös opetus perustuu. (Elämä - Usko - Rukous 2001, 18). Rippikoulusuunnitelma 2017 eroaa aikaisemmasta suunnitel-masta siten, että nuoria sekä isosia pyritään osallistamaan entistä enemmän rip-pikouluprosessin aikana. Nuoria pyritään osallistamaan puolen vuoden aikana sen suunnittelussa, toteutuksessa sekä palautteen antamisessa. (Kirkkohallitus i.a.c.) Osallisuuden merkitys korostuu Rippikoulusuunnitelmassa 2017, sillä se ohjaa nuoria seurakuntayhteyteen ja siksi sitä on pyritty huomioimaan myös tässä opinnäytetyössä.

Olarin seurakunnan kehittämishankkeen myötä rippikoululaisilta kerätään palautetta puolen vuoden kokonaisuudesta. Rippikoulusuunnitelman 2017 (Suuri ihme 2016, 45–46) mukaan palautetta tulisi kerätä myös isosilta sekä mahdollisuuksien mukaan vanhemmilta. Näin ollen Olarin seurakunta on ottanut jo askeleen kohti Rippikoulusuunnitelma 2017 ohjeistuksen mukaisesti. Hyödynnetty teoria monimuotoisesta oppimisesta on otettu huomioon materiaalin suunnittelussa, sillä yksi Rippikoulusuunnitelma 2017 (Suuri ihme 2016, 17) tavoitteista on monimuotoinen ja aktivoiva oppiminen. Näin ollen materiaalista pyrittiin tekemään mielekäs ja nuorilähtöinen, jolloin nuori voi liittää opittua asiaa omaan elämäänsä sekä oppia yhdessä ryhmän kanssa.

Kehittämishankkeessa on otettu huomioon osallisuus Rippikoulusuunnitelma 2017 (Suuri ihme 2016, 14) mukaisten tavoitteiden mukaisesti. Olarin seurakunnan rippikouluissa nuoret pääsevät muun muassa suunnittelemaan yhdessä jumalanpalveluksen sekä luomaan perusjaksolle säännöt. Tulevaisuudessa nuoria kannustetaan osallisuuteen suunnittelemalla tapaamisten sisältöjä. Esimerkiksi jumalanpalvelukseen osallistuminen sekä sen suunnittelu ja toteuttaminen kuuluvat Rippikoulusuunnitelma 2017 (Suuri ihme 2016, 39) luonnoksen mukaan yhdeksi rakenteen osaksi. Myös sosiaalisen median hyödyntämistä huomioitiin Olarin seurakunnan kehittämishankkeessa, sillä se vaikuttaa ihmisten elämään merkittävästi Rippikoulusuunnitelman 2017 luonnoksen mukaan. Sosiaalisen median avulla pidetään yhteyttä ja ystävystytään paikasta riippumatta (Suuri ihme 2016, 44, 34).

10 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

10.1 Tavoitteiden saavuttaminen

Opinnäytetyölle asetetut tavoitteet täyttyivät hyvin. Ensimmäisenä tavoitteena oli tehdä valmis ja sovellettava materiaalipaketti rippikoulun aloitus-, seurakuntayhteys- ja päätösjaksolle, jota Olarin seurakunnan rippikoulutyöntekijät voivat soveltaa rippikoulutyössään. Tämä tavoitteen täytyi erittäin hyvin. Teimme jokaiseen rippikouluryhmän tapaamiseen täysin valmiin materiaalin, jossa on kaikki riittävä tieto tapaamisen toteuttamiseen lyhyelläkin varoitusajalla. Pyrimme kirjoittamaan tapaamisen sisällön ja esimerkiksi tehtävien ja leikkien ohjeistuksen niin hyvin auki, ettei niiden kulun selvittämiseen tarvitse työntekijän juurikaan käyttää aikaa. Erityisesti kiitosta tuli sellaisilta Olarin seurakunnan rippikoulutyöntekijöiltä, joilla ei ollut juurikaan aikaisempaa kokemusta rippikoulun toteuttamisesta. He olivat kokeneet materiaalin erityisen hyödylliseksi. Myös materiaalin selkeydestä annettiin positiivista palautetta.

Toinen tavoite oli kehittää Olarin seurakunnan rippikoulutyötä työyhteisötahon toiveiden mukaisesti. Opinnäytetyö oli osa Olarin seurakunnan rippikoulutyön uudistamisprosessia, ja Malisen (2016) mukaan opinnäytetyössä otettiin hyvin huomioon ne periaatteet ja toiveet, joita seurakunta piti esillä. Myös työn aikataulutus onnistui siten, että rippikoulutiimit pystyivät tutustumaan materiaaliin ja käyttämään niitä. Materiaalia käytettiin varsin laajasti kuitenkin aina soveltaen sitä tilanteen vaatimalla tavalla. Materiaalista oli suuri hyöty erityisesti sellaisille työntekijöille, joilla ei ollut kovin suurta kokemusta rippikoulutyöstä. Vuonna 2017 Olarin seurakunta tulee rippikoulutyössään käyttämään vuonna 2016 käyttöönotettua rippikoulun rakennetta, ja tässä opinnäytetyössä laaditut sisällöt säilyvät käyttömateriaalina.

Tehty materiaali on Olarin seurakunnan työntekijöiden käytettävissä jatkossakin. Joiltakin osin sitä saatetaan päivittää, muuta jatkossakin se muodostaa perusrungon rippikouluryhmän tapaamisten sisällöille. Joiltain osin sen käyttö tulevaisuudessa levinnee vähintään joihinkin muihin Espoon seurakuntiin. Opinnäytetyössä

tehty materiaali on jo nyt herättänyt kiinnostusta muissa Espoon seurakunnissa ja muun muassa Leppävaaran seurakunta on jo pyytänyt lupaa hyödyntää sitä omassa rippikoulun kehitystyössään. (Malinen 2016.)

Kolmas tavoite oli luoda rippikoululaisille mielekäs rippikoulu myös perusjakson ulkopuolella. Tämä tavoite saavutettiin, sillä materiaalia tuottaessamme kiinnitimme erityisesti huomiota ryhmäytymisprosessin onnistumiseen. Olarin seurakunnan rippikoulutyöntekijöiden mukaan materiaalin sisällöistä tuli nuorilähtöisiä, toiminnallisia ja rippikoululaisille helposti avautuvia, mutta myös kristinuskon sanomaa hyvin esille tuovia.

Neljäs tavoite oli kehittää ammatillista osaamistamme kirkon nuorisotyönohjaajina rippikoulutyössä. Myös tämä tavoite saavutettiin, sillä opinnäytetyön jälkeen osaamme huomattavasti paremmin toteuttaa rippikoulun aloitus-, seurakuntayhteys- sekä päätösjaksoa kuin aikaisemmalla osaamisellamme. Kuitenkin työstetty materiaali on ensisijaisesti tehty Olarin seurakunnan tarpeisiin huomioiden esimerkiksi sen tilat ja työntekijät, joten materiaali ei täysin sellaisenaan käy muiden seurakuntien rippikoulutyöhön. Tästä huolimatta materiaalia ja kehittämiämme ideoita voi pienen muokkauksen jälkeen käyttää myös jossain muussakin seurakunnassa, jossa tulemme mahdollisesti työskentelemään. Myös ryhmäyttämisen ja ryhmäprosessin merkitys avautui meille paremmin, mistä on varmasti hyötyä tulevaisuutta ajatellen missä tahansa työssä, jossa työskennellään jonkinlaisten ryhmien kanssa.

10.2 Opinnäytetyöprosessin arviointia

Alkuperäinen ideamme, jossa meillä olisi ollut käytännössä vapaat kädet aikataulun ja sisällön suhteen, olisi ollut huomattavasti työläämpi. Tällöin olisimme suunnitelleet koko rippikoulun puolivuotisen jakson perusjaksoa lukuun ottamatta. Työn rajaaminen ja materiaalin suunnittelu olisi myös todennäköisesti ollut haastavampaa. Se, että työyhteisö antoi valmiin pohjan ja aikataulun, helpotti myös sitä, että Olarin seurakunta sai sellaisen materiaalin mitä koki tarvitsevansa. Toisaalta pohdimme, rajasiko tämä ideoinnin määrää ja jotain vallankumouksellista

saattoi jäädä huomiotta. Lisäksi jäimme miettimään, olisiko materiaali ollut sopivampi yleiseen käyttöön, jos olisimme saaneet suunnitella sen itsenäisesti alusta loppuun. Tekemästämme materiaalista tehtiin nyt erityisesti Olarin seurakunnan olosuhteisiin sopiva.

Opinnäytetyöprosessissa olimme hyvissä ajoin liikkeellä, ja työtä ei oikein missään vaiheessa tarvinnut kiirehtiä niin käytännön toteutuksen kuin opinnäytetyön kirjoittamiseenkaan osalta. Tekemämme materiaali suunniteltiin hyvin työelämän kanssa, saimme selkeät ohjeistukset ja aikataulut työllemme sekä tiesimme mitä meiltä odotetaan. Tätä suunnitelmaa esiteltiin jo aiemmin luvussa 4.4 taulukossa 2. Koska opinnäytetyön tekeminen aloitettiin ajoissa ja aikataulut onnistui niin, että harjoitteluiden ja kesälomien aikana opinnäytetyötä ei tarvinnut työstää eteenpäin. Näin prosessista pystyttiin ottamaan taukoa ja tämä mahdollisti opinnäytetyön katsomisen uusin silmin pienen tauon jälkeen.

Parityöskentely toimi tässä opinnäytetyössä mainiosti. Yksin tällaisen materiaalin tuottaminen olisi ollut todella työlästä, mutta parin kanssa oli hyvä jakaa ajatuksia ja näkökulmia ideoinnin aikana. Lisäksi molemmilla oli aikaisempaa kokemusta rippikoulutyöstä erityisesti perusjakson valmisteluista ja toteutuksesta sekä kausityöntekijän roolissa, joten aloitus-, seurakuntayhteys- ja päätösjakson sisällöt olivat tuttuja. Yhteistyömme oli saumatonta ja parityöskentelyä helpotti erityisesti se, että molemmilla samanlaiset tavoitteet työn etenemisen suhteen, joita olivat esimerkiksi aikataulussa pysyminen ja tasapuolinen työnjako.

Saavutimme tavoitteet hyvin, vaikka yhteistyö työyhteisön kanssa hiipui loppua kohden. Olisimme kaivanneet enemmän ja tarkempaa palautetta työyhteisöltä, jotta olisimme voineet kehittää materiaaliamme parhaaksi mahdolliseksi Olarin seurakunnalle. Saimme valmiit raamit ja aikataulun Olarin seurakunnalta, mikä helpotti materiaalin suunnittelua.

Vaikka ideointi sujui hyvin, oli tarkan ohjeistuksen tekeminen materiaaleihin työlästä, sillä tehtävänannon mukaisesti teimme valmiit ja sovellettavissa olevat suunnitelmat tapaamisten toteuttamiseksi. Lisäksi oli haastavaa suunnitella yleispätevää ohjetta, joka toimisi yksilöllisesti jokaiselle ryhmälle ja työntekijälle, sillä

Olarin seurakunnassa on tavallisen kokoisten rippikouluryhmien myös noin 40 hengen kokoisia tuplaryhmiä. Jokainen ryhmä on myös yksilöllinen ja kaikkien ryhmien kanssa eivät samat asiat toimi. Materiaalin raameja ja toteutusideoita voi kuitenkin soveltaen hyödyntää myös muissa seurakunnissa. Kuitenkin tulevaisuutta ajatellen opinnäytetyön tekemisestä on varmasti suurta hyötyä, sillä kirkon nuorisotyönohjaajina rippikoulun aloitus-, seurakuntayhteys- sekä päätösjakson suunnittelu ja toteutus tulee varmasti monta kertaa eteemme.

Palautteen kerääminen Olarin seurakunnan työntekijöiltä ei onnistunut niin hyvin kuin se olisi voinut. Palautetta keräsimme Google Forms -nettilomakkeen (liite 8) kautta ja pyysimme, että työntekijät antaisivat jokaisesta toteuttamastaan tapaamisesta yhden palautteen, jotta saamamme palaute olisi tarpeeksi tarkkaa. Pyrimme tekemään vastauslomakkeesta helposti lähestyttävän ja selkeän, mutta saimme palautetta hyvin vähän. Kyselylomakkeesta olisi ehkä pitänyt tehdä vielä yksinkertaisempi käyttämällä esimerkiksi enemmän suljettuja kysymyksiä, jotta lomakkeen täyttämiseen olisi helpompaa, kuten Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (1997, 190) toteavat. Näin työntekijältä olisi kulunut vähemmän aikaa palautteen antoon ja olisimme saattaneet saada enemmän palautetta.

Palautteen vähäisyyttä saimme kuitenkin paikattua rippikoulutyöntekijöiden palautepäivässä, jolloin työntekijät saivat antaa palautetta jokaisesta tapaamisesta erikseen fläppipapereille kirjoittamalla. Tämä palaute ei kuitenkaan ollut niin tarkkaa kuin olimme toivoneet verkkopohjaiseen lomakkeen kautta saavamme, mutta se kuitenkin auttoi meitä hiomaan materiaaliamme vastaamaan hieman paremmin Olarin seurakunnan tarpeita. Hyvä kysymys onkin, että olisiko palautetta pitänyt kerätä enemmän kasvokkain esimerkiksi tämän kaltaisten työskentelyiden kautta. Myös yksittäisiä tapaamisia sekä leikkejä olisi voitu avata työntekijöille paremmin ja selittää esimerkiksi suunnittelemamme ryhmäprosessin kehittymistä sen sijaan, että ainoastaan lähetimme heille valmiin materiaalin sähköisesti.

10.3 Ainoaa laatuaan

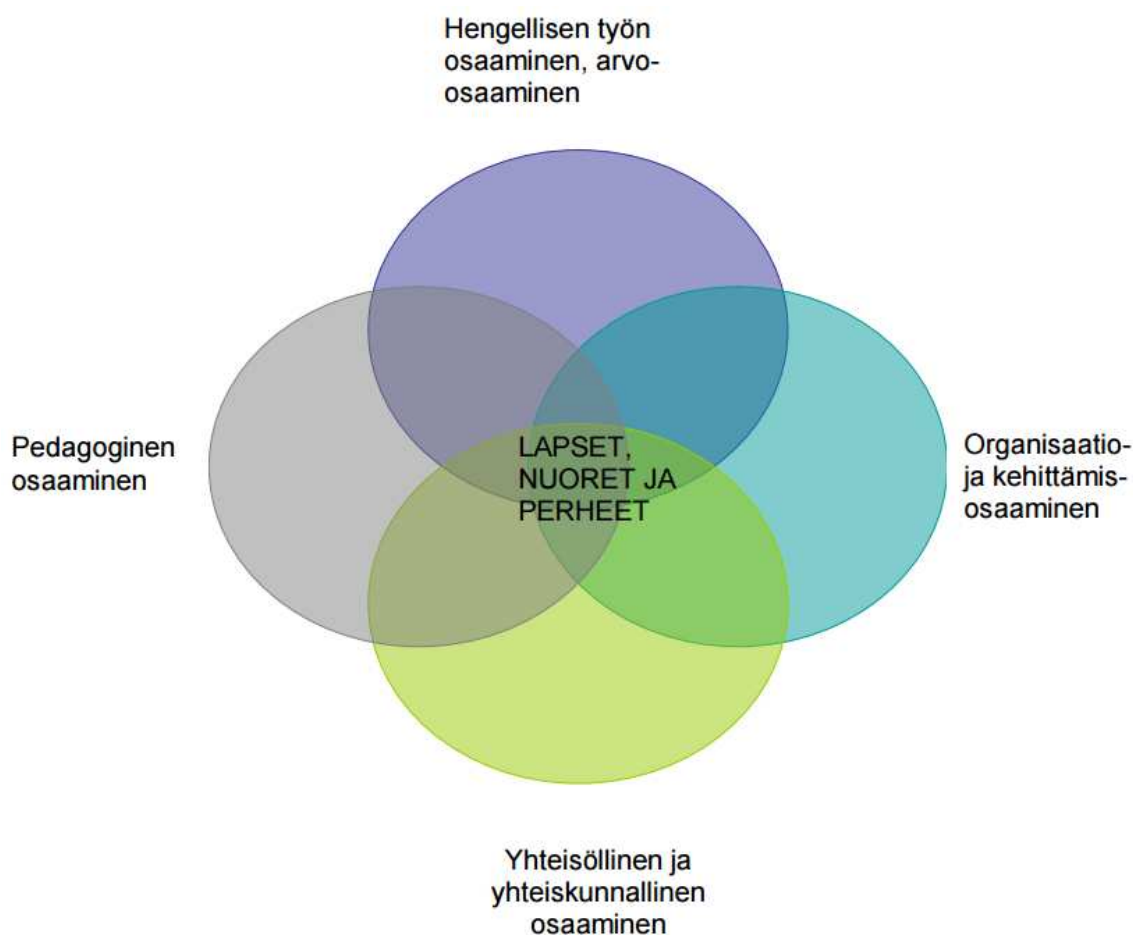
Tutustuessamme ja kirjoittaessamme teoria-osuutta huomasimme, ettei tämän kaltaista opinnäytetöitä ole aikaisemmin tehty. Työmme erikoisuutena on se, että keskitymme kokonaisuuteen, jatkuvuuteen sekä erityisesti ryhmäprosessin aikaan käynnistämiseen puolen vuoden aikana. Useimmat opinnäytetyöaiheet liittyvät perusjakson Raamattu-materiaaleihin tai isoskoulutuksen kehittämiseen.

Työmme soveltuu mainiosti myös muiden seurakuntien käyttöön, vaikka kehittämisshanke onkin suunniteltu Olarin seurakunnalle. Sellaisenaan materiaalit eivät toimi muissa työyhteisöissä, sillä jotkut materiaalit - kuten rastiradat - ovat tilasidonnaisia ja esittelevät seurakunnan työntekijöitä. Kuitenkin materiaalia ei tarvitse käyttää kokonaisuutena, vaan sieltä pystyy käyttämään toimivaksi valitsemiaan osia.

10.4 Ammatillisen kasvun pohdinta

10.4.1 Ammatillisen kasvun arviointi nuorisotyöntekijän ydinosaamiskuvauksen avulla

Kirkon nuorisotyönohjaajan ydinosaaminen on neljästä alueesta koostuva yksi kokonaisuus. Osaamisalueita ovat hengellisen työn osaaminen ja arvo-osaaminen, pedagoginen osaaminen, yhteisöllinen ja yhteiskunnallinen osaaminen sekä organisaatio- ja kehittämisosaaminen. Osaamisalueita on havainnollistettu alla olevassa kuviossa, ja seuraavaksi pohdimme opinnäytetyöstä saatua ammatillista kasvuamme näiden alueiden avulla. (Kirkkohallitus 2010, 1–2.)

KUVIO 3. Kirkon nuorisotyöntekijän ydinosaamisalueet (Kirkkohallitus 2010, 2)

Hengellisen työn osaamisen ja arvo-osaamisen alueeseen kuuluvat kristillisen uskon keskeisen sisällön tunteminen, eettinen ja arvo-osaaminen, diakonian osaaminen, sielunhoidon osaaminen sekä jumalanpalvelus- ja rukouselämän sekä musiikin merkityksen tunteminen ja niiden monipuolinen toteutus (Kirkkohallitus 2010, 2–3). Tällä osaamisalueella ammatillista kasvua tapahtui melko paljon. Osaamisalueen kristinuskon tiedolliseen alueeseen liittyvissä asioissa kehittymistä ei niinkään tapahtunut, sillä opinnäytetyössä käytetty kristinuskon tiedollinen sisältö oli tarkoitettu rippikoulutasolle, ja oma osaamisemme tällä saralla kohta valmistuvina ammattilaisina on jo valmiiksi huomattavasti korkeampaa. Myöskään diakonista tai sielunhoidollista kehittymistä ei juurikaan tapahtunut tekemämme työn luonteesta johtuen. Kuitenkin kristinuskon sisällön välittämiseen liittyvät taidot - tässä tapauksessa nuorille - kehittyivät pyrkiessämme käyttämään hyödyksi toiminnallisia ja muutenkin monipuolisempia opetusmenetelmiä. Myös jumalanpalvelus- ja rukouselämän tunteminen syveni niiden painoarvon ollessa

melko suuri tekemässämme materiaalissa. Näiden toteutukseen ja opettamiseen saimme uusia ideoita ja näkökulmia.

Pedagogisen osaamisen alueeseen kuuluvat kristillisen kasvatuksen ja kaste-opetuksen osaaminen, kasvun tukeminen, ohjaaminen, opettaminen ja kouluttaminen sekä hengellinen työ verkossa (Kirkkohallitus 2010, 3). Tällä osaamisalueella tapahtui mielestämme suurin ammatillinen kasvu. Pehdyimme paljon rippikoulun ja kristillisen kasvatuksen perusteisiin ja käytäntöön. Näiden käytännön toteuttamiseen sovelsimme paljon uusia ajatuksia, joille tulee varmasti käyttöä myös tulevaisuuden työelämässä kirkon alan työntekijöinä. Myös ryhmän ohjaimisen ja ryhmäytämisen teoria ja käytäntö ja siinä käytettävät vanhat ja uudet välineet tulivat meille tutuimmiksi, ja näiden lisäksi tietotekniikan käyttö rippikoulussa oli suuressa roolissa työssämme.

Yhteisöllisen ja yhteiskunnallisen osaamisen alueeseen kuuluvat sosiaalipedagoginen osaaminen, kulttuurin ja perinteiden tunteminen, verkostotyö, monikulttuurinen toiminta, rakenteellinen vaikuttaminen, viestintä- ja mediaosaaminen sekä ekologisen vastuun, toiminnan ja kestävän kehityksen tukeminen (Kirkkohallitus 2010 3). Tällä osaamisalueella tapahtui merkittävää kehitystä. Erityisesti osallistavan toiminnan toteuttamiseksi löysimme paljon uusia työkaluja niin rippikoulun kontekstissa kuin yleisemminkin muussakin ryhmien kanssa tehtävässä työssä. Suuri oivallus tällä osaamisalueella rippikoulutyön kontekstissa oli myös se, että tällaista materiaalia tehdessä on otettava huomioon juuri kyseisen seurakunnan työntekijät ja toimitilat sekä muu konteksti, ja yleispätevää kaikkialla toimivaa materiaalia voi olla hankala työstää. Viestintä- ja mediaosaamisessa kehityimme erilaisten viestintävälineiden käytössä kirkon työssä, ja tämä koskee etenkin sosiaalista mediaa. Toisaalta osaamisalueeseen kuuluvat monikulttuurisuuteen, rakenteelliseen vaikuttamiseen ja ekologisuuteen liittyvät teemat jäivät materiaalissamme vähälle huomiolle, emmekä näissä asioissa kokeneet kasvaneemme ammatillisesti.

Organisaatio- ja kehittämisosaamisen alueeseen kuuluvat työn koordinointi ja organisointi, prosessiosaaminen, tutkiva, kokeileva ja arvioiva työote, kirkko toimintaympäristönä sekä persoonallinen ja ammatillinen kasvu (Kirkkohallitus 2010 3–

4). Organisaatio- ja kehittämisosaamisen alueella kehitystä tapahtui kohtalaisen paljon, muttei kuitenkaan niin paljon kuin edellisissä osaamisalueissa, sillä emme itse päässeet harjoittelemaan nuorisotyönohjaajan käytännön työntekoa, johon tämän alueen asiat voimakkaasti liittyvät. Olimme ennemminkin mahdollistamassa muille tämän työn tekemistä entistä paremmin. Toisaalta opinnäytetyötä tehdessä tutkiva, kokeileva ja arvioiva työote tuli opinnäytetyöprosessin myötä tutuksi. Tämä näkyy esimerkiksi siinä, että tutkimme aiheeseen liittyvää teoriaa, kokeilimme uusia välineitä ja menetelmiä rippikoulutyön kehittämiseksi ja lopulta niin me itse kuin työelämän yhteistyökumppanimme arvioivat työtä, ja näiden pohjalta työtä edelleen kehitettiin. Osaamisalueen kuvaukseen sisältyy myös muun muassa kehittämishaasteiden tunnistamista, jossa koimme kehittyneemme melko paljon, sekä kirkon perustehtävän ja lainsäädännön tuntemista, joita opimme ehkä jonkin verran tuntemaan paremmin.

Kaiken kaikkiaan opinnäytetyön myötä ammatillista kasvua tapahtui kaikilla neljällä kirkon nuorisotyönohjaajan ydinosaamiskuvauksen alueella. Erityisen suurta kehitystä tapahtui pedagogisella sekä yhteisöllisellä ja yhteiskunnallisella osaamisalueella. Vaikka hengellisen työn ja arvo-osaamisen sekä organisaatio ja kehittämisosaamisen alueilla tapahtui myös merkittävää kehitystä, ei ammatillinen kasvu ollut niin suurta kuin edellä mainituissa alueissa.

10.4.2 Ammatillisen kasvun pohdintaa kristillisen kasvatuksen ulottuvuuksien avulla

Seuraavaksi tarkastelemme ammatillista kasvuamme Mervi Muhosen ja Kirsi Tirrin muotoilemien kristillisen kasvatuksen ulottuvuuksien kautta.

Opilliseen ulottuvuuteen sisältyivät Raamattu, kristinuskoon liittyvät opit ja uskomukset sekä niiden välittäminen (Muhonen & Tirri 2008, 79). Teimme kovan työn suunnitteleamalla materiaalin puolen vuoden ajalle, jossa huomioimme vahvasti opilliset näkökulmat. Suunnittelimme oppituntien sisältämän teorian rippikouluikäisille sopivaksi sekä vahvistimme omaa osaamistamme rippikoulutyön teolo-

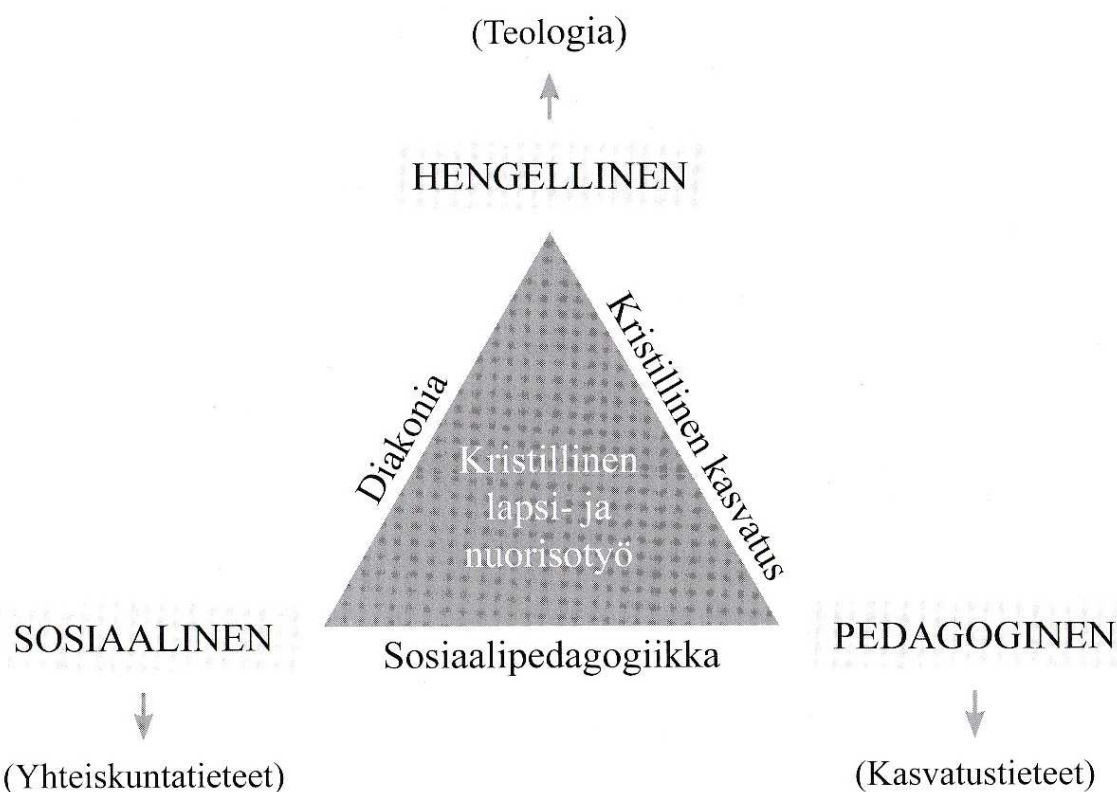
giassa. Lisäksi jaoimme yhdessä ideoita sekä loimme uusia ja tavoitteellisia sisältöjä materiaaliin. Näin tavoitteellinen ja ratkaisukeskeinen työskentely vahvistui opinnäytetyötä tehdessä.

Rituaalisella ulottuvuudella tarkoitettiin kristinuskoon liittyviä tapoja ja perinteitä. (Muhonen & Tirri 2008, 78). Ammatillista kasvamista tässä ulottuvuudessa tapahtui kohtalaisesti, sillä jumalanpalveluselämän merkitys ja yksityiskohdat kirkastuivat. Myös erilaisten toiminnallisten hartauksien toteuttamiseen saimme uusia ideoita, joka kannusti suunnittelemaan niistä erilaisia. Näin ollen pystyttiin esittelemään erilaisia hartaus metodeja nuorille. Lisäksi nuoret osallistuivat kahden tyyppiseen messuun, sekä perinteisempään jumalanpalvelukseen että yksinkertaistettuun, moderniin ja musiikilliseen Risteys-messuun.

Kokemukselliseen ulottuvuuteen kuuluivat Jumalan rakkaus ja läsnäolo sekä kasvatussuhteen emotionaalinen ilmapiiri. Eettis-moraaliseen ulottuvuudella tarkoitettiin kristinuskoon sisältyviä eettisiä periaatteita sekä moraalista toimintaa ja huolenpidollisella ulottuvuudella tarkoitettiin kasvatettavan perustarpeista huolehtimista sekä kasvatussuhteen positiivisen ilmapiirin luomista. (Muhonen & Tirri 2008, 79–81.) Kehityimme toiminnan suunnittelussa niin, että pystyimme luomaan sovellettavan materiaalin muiden työntekijöiden käyttöön, jossa huomioitiin ryhmäturvallisuus ja ryhmäytyminen sekä kasvojen luominen Olarin seurakunnan työntekijöille. Lisäksi osallisuuden huomioiminen työskentelyissä korostaa Jumalan rakkautta ja läsnäoloa. Haasteen toi osallistumattomuutemme tapaamisiin ja mutta kykymme huomioida edellä mainitut teemat ovat vahvistuneet.

Pedagogiseen ulottuvuuteen sisältyi kristilliseen kasvatukseen liittyviä sisällöllisiä ja menetelmällisiä ratkaisuja sekä näiden taustalla vaikuttavia lähtökohtia ja periaatteita (Muhonen & Tirri 2008, 81). Ammatillista kasvatusta tapahtui mielestämme eniten tällä ulottuvuudella, sillä opimme paljon uusia keinoja ja käytäntöjä kristillisen kasvatuksen toteuttamiseen. Erityisesti aktivoiva pedagogiikka ja oivaltavan oppimisen teoria sekä nuoria osallistavat toimintamenetelmät innostivat meitä toteuttamaan näitä myös tulevaisuuden työelämässä. Lisäksi kykymme huomioida näitä pedagogisia näkökulmia ja sosiaalisen median mahdollisuuksia oppituntien suunnittelussa on kehittynyt.

Ammatillista kasvuamme voidaan tarkastella myös Pekka Launosen (2008, 232–233) kuvaamien kristillisen kasvatuksen ulottuvuuksien avulla.

KUVIO 4. Kristillisen kasvatuksen ulottuvuudet Launosen mukaan (Launonen 2008, 233)

Mielestämme opinnäytetyö painottuu Launosen mallissa ensisijaisesti pedagogiseen ulottuvuuteen sekä hengelliseen ulottuvuuteen. Kehittämishankkeen tavoite oli saada puolen vuoden kestoinen rippikoulu yhtenäisemmäksi ja nuorilähtöisemmäksi paketiksi. Opinnäytetyö toi meille konkreettisia työkaluja oppimisen jatkuvuudelle, joka liittyy pedagogiseen ulottuvuuteen vahvasti. Tämän myötä johdonmukainen ja aktivoivan pedagogiikan näkökulmat vahvistuivat. Lisäksi hengellisen puolen ulottuvuudessa kehityimme uusien hartausmenetelmien luomisessa nuorilähtöisemmäksi muun muassa liikunnan, hiljentymisen ja musiikin kautta. Hartaudet oli liitetty myös päivän teemaan liittyen, jonka kautta nivottiin päivän sanoma lyhyesti. Sosiaalinen ulottuvuus - toisin sanoen sosiaalipedagoginen näkökulma - korostui ammatillisessa kasvussa, vaikka emme osallistuneet-

kaan tapaamisiin. Tapaamisissa tavoiteltiin Jumalan rakkautta ja läsnäolon huomioimista, joka nivoutuu esimerkiksi täysipainoisen kansalaisen vahvistamisessa. Huomioimme myös omaehtoisen toimintakyvyn ja yhteistoiminnan näkökulmaa kasvatuksen kautta, niin yksilön kuin yhteisöllisyyden valossa. Näin ollen pystymme vastaisuudessa rohkaisemaan ja aktivoimaan nuoria paremmin arjen ongelmien kohtaamisessa ja ratkaisemisessa.

Muhosen ja Tirrin sekä Launosen hahmottamien kristillisen kasvatuksen ulottuvuuksien avulla huomaamme ammatillisen kasvun tapahtuneen lähes jokaisessa osa-alueessa. Kuitenkaan ammatillisuuden kasvu ei tuntunut erityisen vahvalta niissä osa-alueissa, jotka liittyvät työn käytännön tekemiseen ja ihmisten kohtamiseen. Opinnäytetyön tarkoituksena ei ollut, että olisimme itse olleet tekemässä käytännön tason työtä, vaan olimme ennemminkin suunnittelemassa sitä. Kuitenkin reflektoinnin aikana huomasimme monia teemoja, joissa olimme kuitenkin kasvaneet ja kehittyneet huomattavasti. Muhosen ja Tirrin kuvauksessa kristillisen kasvatuksen ulottuvuudet on jaettu hengelliseen ja inhimilliseen puoleen. Mielestämme edellä olevan tarkastelun perusteella ammatillista kasvua on tapahtunut molemmissa puolissa, mutta kuitenkin hieman enemmän inhimillisessä puolessa pedagogiikan kehittämisen ollessa opinnäytetyömme yksi kantavista teemoista.

10.5 Opinnäytetyön eettisyys

Opinnäytetyössä otettiin huomioon myös eettiset näkökulmat. Olarin seurakunnan työntekijöille tarkoitettussa palautelomakkeessa (liite 8) huomioitiin lomakkeen yksinkertaisuus ja selkeät kysymykset, kuten Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (1997, 191) ohjeistavat. Saamamme palautteen määrä oli kuitenkin hyvin vähäistä, ja tämän pohjalta materiaalin kehittäminen oli hankalaa. Lomakkeeseen vastattiin anonyymisti ja tunnistamattomuuden näkökulma huomiottiin siten, että lomakkeesta ei käy ilmi kuka siihen on vastannut.

Materiaalissa käytettiin kuvia, joiden käytössä otettiin huomioon tekijänoikeudelliset näkökulmat. Internetistä otetuista kuvista tarkistettiin, että niitä saa käyttää

vapaasti ei-kaupallisessa käytössä. Näiden kuvien yhteydessä mainittiin osoite, josta löytyy kuva ja sen tarkemmat tiedot. Mikäli emme löytäneet sopivaa kuvaa, teimme sen itse kuvankäsittelyohjelman avulla. Materiaalissa käytetyt Olarin seurakunnan työntekijöiden kuvat on otettu Olarin seurakunnan nuorisotyön Internet-sivuilta. Opinnäytetyössä käytettyjen kaavioiden yhteydessä on merkitty lähdeviitteet. Lisäksi opinnäytetyössä on käytetty Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kuvapankkia, josta saa ottaa kuvia yleiseen käyttöön.

10.6 Jatkotutkimus- ja kehittämisaiheita

Opinnäytetyömme oli ainoaa laatuaan, erityisesti Olarin seurakunnalle. Yhtenä jatkotutkimuksen aiheena voisi olla se, miten puolen vuoden materiaalia voisi kehittää yhtenäisemmäksi Rippikoulusuunnitelman 2017 mukaisesti. Tällä hetkellä kehittämishanke Olarin seurakunnalle on suunniteltu lähtökohtaisesti Rippikoulusuunnitelma 2001 pohjan mukaan, mutta opinnäytetyössä on huomioitu myös Rippikoulusuunnitelman 2017 tavoitteita.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa käsiteltiin Olarin seurakuntaa myös Kotimaan Jäsen 360° -tutkimuksen näkökulmasta. Siitä nousi esiin, että Olarin seurakunnan alueella on suhteessa muuhun väestöön enemmän irrallisten ja avomielisten segmentteihin kuuluvia, kun taas uskollisia ja maltillisia on suhteessa vähemmän. Tässä opinnäytetyössä ei hyödynnetty tätä tutkimusta, mutta sitä olisi voitu hyödyntää esimerkiksi ottamalla irrallisten suuri määrä paremmin huomioon vaikkapa jumalanpalvelusopetuksessa. Tässä tapauksessa voidaan olettaa, että irrallisten segmenttiin kuuluvien lapsille jumalanpalvelus on todennäköisesti melko tuntematon asia. Näin ollen myös rippikoulutyössä jumalanpalvelusta olisi lähestyttävä siitä näkökulmasta, että rippikoululaisen tiedollinen pohja jumalanpalveluksesta voi olla heikko. Myös muita vastaavia näkökulmia olisi voitu ottaa huomioon.

Kuten aikaisemmin luvussa 2.4 Nuoret ja sosiaalinen media mainittiin, tieto- ja viestintäteknologia kehittyy valtavan nopeasti ja aiheuttaa samalla digitaalisen kuilun aikuisten ja nuorten välille. Tämä tuo haastetta siihen liittyen, mikä voisi

olla sopiva sosiaalisen median alusta, jossa nuoret ja työntekijä voivat keskustella puolen vuoden aikana. Sosiaalisen kentän hajaantuminen tuo lisähaasteita löytää sopiva alusta rippikoulutyöskentelyyn, jossa kaikki voivat kommentoida ja jakaa kuvia. Nuoret eivät enää käytä Facebookia yhtä paljon kuin muutamaa vuotta aiemmin ja WhatsAppissa kasvoton kommentointi nostaa kynnystä kommentoida tehtäviin liittyviä keskusteluja. Kuitenkaan nuorten suosima SnapChat ei välttämättä toimi esimerkiksi oppimispäiväkirjatyöskentelyssä. Lisäksi olisi hyvä tutkia myös sosiaalisen median hyödyntämisen eettisyyttä. Onko tänä päivänä kaikilla nuorilla tarvittavat älypuhelimet ja voiko tällaisten laitteiden puuttuminen nuorelta korostaa eriarvoisuuden kokemista?

Lisäksi mediaisosen roolin hyödyntämistä rippikoulussa olisi hyvä kehittää. Kuten aikaisemmin mainittiin, sosiaalinen media on kiinteä osa nuorten elämää. Tämän takia sosiaalista mediaa hyödynnetään paljon rippikoulun aikana, mutta yhteisöllisyyden luominen tuntuu silti haastavalta ja sopivaa alustaa on haastava löytää. Mediaisosen tehtäviin kuuluu muun muassa valokuvaus, bloggaaminen, vloggaaminen ja muu sosiaalisen median päivittäminen. Mediaisosen kannattaa ottaa mukaan rippikoulun suunnitteluun sekä seurakunta voi tehdä mediaisosen roolista oman näköisensä ja seurakunnalle sopivan. Isosen näkökulma sosiaalisen median hyödyntämisessä rippikoulussa on arvokasta, sillä nuori on parhaiten perillä siitä, mikä sosiaalisen median alusta on tavoittavin ja toimivin nuorten parissa. Esimerkiksi oppimispäiväkirjan tekemistä valokuvien kautta puolen vuoden aikana voisi kehittää mediaisosen kanssa. Kuten Nuoret seurakuntalaisina -kehittämisasiakirjassa (Kirkkohallitus 2012, 54) mainitaan, nuoret ovat tässä parhaita asiantuntijoita.

Rippikoulusuunnitelma 2017 tulee myös varmasti antamaan uusia työkaluja ja näkemyksiä rippikoulutyöhön sekä ideoita opinnäytetoille. Kirkko tulee muutaman vuoden sisällä kouluttamaan työntekijöitä uudistuksen myötä ja sitä myöten opiskelijoita voi hyödyntää esimerkiksi uusien materiaalien kehittämisessä. Lisäksi haluaisimme haastaa puolen vuoden rippikoulutyössä työaloja rikkovaa työskentelyyn, jossa voisi hyödyntää esimerkiksi diakonia- ja lähetystyötä, erityisesti mo-

nikulttuurisuus-, musiikki- tai vaikkapa perhetyön näkökulmista. Tällaisen työkentelyn tavoitteena olisi konkretisoida kristityn käytännön elämää tässä yhteiskunnassa ja tässä ajassa.

LÄHTEET

- Aalto, Mikko 2000. Ryppäästä ryhmäksi - Toiminnallisen ryhmän rakentaminen. Tampere: My Generation.
- Aalto, Mikko 2002. Turvallinen ryhmä. Forssa: Aseman Lapset.
- Ahonen, Jukka 2004. Yhdessä asetetut rajat. Teoksessa Heli Aaltonen; Lassi Pruuki & Pekka Saarainen (toim.) Rippikoulun käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 167–175.
- Elämä - Usko - Rukous. Rippikoulusuunnitelma 2001. Helsinki: Kirkkohallitus.
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/85780A9E8154761EC225770A003912B4/\\$FILE/Rippikoulusuunnitelma%202001.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/85780A9E8154761EC225770A003912B4/$FILE/Rippikoulusuunnitelma%202001.pdf).
- Espoon seurakuntayhtymä i.a.a. Olarin seurakunta. Viitattu 2.9.2015.
<http://www.espoonseurakunnat.fi/web/olarin-seurakunta>.
- Espoon seurakuntayhtymä i.a.b. Olarin seurakunta nyt ja eilen. Viitattu 2.9.2015. <http://www.espoonseurakunnat.fi/web/olarin-seurakunta/seurakunta-nyt-ja-eilen>.
- Halme, Lasse 2008. Uskonto ja kasvatus vuorovaikutuksena. Helsinki: LK-kirjat.
- Hellström, Peter; Johnson, Peter; Leppilampi, Asko & Sahlberg, Pasi 2015. Yhdessä oppiminen - Yhteisötoiminnallisuuden käytäntö ja periaatteet. Helsinki: Into.
- Hintsala, Meri-Anna 2011. Chatissa sunnuntaina - Suomen evankelis-luterilaisen kirkon nuorisotyön uusi ulottuvuus verkossa. Teoksessa Meri-Anna Hintsala, Esko Kähönen & Teemu Pauha (toim.) Verkkoa kokemassa - Hengellisyys ja vuorovaikutus verkkoyhteisössä. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu, 67–79.
- Hintsala, Meri-Anna & Ritokoski, Sami 2011. Luottamuksen rakentuminen lasten ja nuorten verkkoyhteisöissä kirkon työssä. Teoksessa Meri-Anna Hintsala, Esko Kähönen & Teemu Pauha (toim.) Verkkoa kokemassa - Hengellisyys ja vuorovaikutus verkkoyhteisössä. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu, 99–111.
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 1997. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

- Kallioniemi, Arto 2010. Kokonaisvaltaisesti oppiva lapsi. Teoksessa Eero Jokela & Heli Pruuki (toim.) Jo iso, vielä pieni - kouluikäisen lapsen maailma. Helsinki: LK-kirjat, 130–145.
- Karvonen, Marja-Liisa & Liljendal, Tarja 2005. Nuoren kirkko 2015. Teoksessa Terhi Paananen & Hans Tuominen (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 311–325.
- Ketola, Kimmo; Hytönen, Maarit; Salminen, Veli-Matti; Sohlberg, Jussi & Sorsa, Leena 2016. Osallistuva luterilaisuus. Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2012–2015: Tutkimus kirkosta ja suomalaisista. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 125.
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/4D9073DDB9C38745C22576F20030A70E/\\$FILE/Kirkon%20nelivuotiskertomus_II%20osa_Osallistuva%20luterilaisuus_netti.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/4D9073DDB9C38745C22576F20030A70E/$FILE/Kirkon%20nelivuotiskertomus_II%20osa_Osallistuva%20luterilaisuus_netti.pdf).
- Ketola, Tapani 2002. Leirituuli. Käsikirja leiritoiminnan järjestäjille ja ohjaajille. Helsinki: Lasten keskus.
- Kirkkohallitus 2010. Kirkon nuorisotyöntekijän ydinosaaminen. Viitattu 24.10.2016.
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F69989152F5F3B0AC2257744002BF5ED/\\$FILE/nuorisott_yo.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F69989152F5F3B0AC2257744002BF5ED/$FILE/nuorisott_yo.pdf).
- Kirkkohallitus 2012. Nuoret seurakuntalaisina. Helsinki: Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2012:6.
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/D369F10AF9D44A9FC22577A500368BD5/\\$FILE/KH_nuoret_www.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/D369F10AF9D44A9FC22577A500368BD5/$FILE/KH_nuoret_www.pdf).
- Kirkkohallitus i.a.a. Rippikoulutilastot 2015. Viitattu 31.10.2016.
<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content3F24FC>.
- Kirkkohallitus i.a.b. Kirkkoon kuuluvuus hiippakunnittain (%) kunnan väkiluvusta sekä kastettujen osuus syntyneistä 2015. Viitattu 31.10.2016.
<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content3D45B8>.
- Kirkkohallitus i.a.c. RKS 2017-koulutus. Viitattu 16.10.2016.
<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content295D8A>.
- Kirkkohallitus i.a.d. Rippikoulut ja rippikoulun käyneet seurakunnittain ja hiippakunnittain 2015. Viitattu 3.11.2016.
<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content3F24FC>.

- Kirkkojärjestys 1993/1055. 8.11.1991. Viitattu 30.8.2016.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931055>.
- Kopakkala, Aku 2005. Porukka, jengi, tiimi - Ryhmädynamiikka ja siihen vaikuttaminen. Helsinki: Edita.
- Kormilainen, Ville; Ahonen, Jan & Ijäs, Johannes 2016. Somempi seurakunta - Sosiaalisen median opas. Helsinki: Kirjapaja.
- Korppi, Marika & Latvala, Johanna 2010. Osallistava vuorovaikutuksen malli lasten osallisuuden mahdollistajana. Jyväskylän yliopisto.
<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/25307/URN%3ANBN%3Afi%3Aju-201009302820.pdf?sequence=1>.
- Koskelainen, Hannu 2005. Nuori ja jumalanpalvelus. Teoksessa Terhi Paananen & Hans Tuominen (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 71–81.
- Kotimaa i.a. Jäsen 360°. Viitattu 22.11.2016. Saata vissa
<https://www.jäsen360.fi/>.
- Launonen, Pekka 2008. Kasvattava ja palveleva kirkko - Kristillinen lapsi- ja nuorisotyö historian murrosvaiheissa. Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: LK-kirjat, 221–234.
- Lehtikangas, Annukka 2015. Mitä verkko merkitsee nuorelle? Teoksessa Heikki, Lauha (toim.) Verkko nuorten kokemana ja kertomana. Helsinki: Verke - Verkkonuorisotyön valtakunnallinen kehittämiskeskus, 21–25.
- Leppänen, Mari & Naatus, Rebekka 2011. Netissä kirkon tunnelmaan - Oulun ja Liedon jumalanpalvelukset verkossa. Teoksessa Meri-Anna Hintsala, Esko Kähönen & Teemu Pauha (toim.) Verkkoa kokemassa - Hengellisyys ja vuorovaikutus verkkoyhteisössä. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu, 39–52.
- Lonka, Kirsti 2015. Oivaltava Oppiminen. Keuruu: Opintähdet
- Malinen, Antti 2015. Rippikoulutyön pastori, Olarin seurakunta. Espoo. Henkilökohtainen tiedonanto 18.9.
- Malinen, Antti 2016. Rippikoulutyön pastori, Olarin seurakunta. Espoo. Sähköpostiviesti 31.10. Vastaanottaja Juha-Pekka Heino & Minna Vääräniemi. Sähköpostiviesti tekijöiden hallussa.

- Matikainen, Janne 2015. Jakaminen ja avautuminen verkossa. Teoksessa Heikki, Lauha (toim.) Verkko nuorten kokemana ja kertomana. Helsinki: Verke - Verkkonuorisotyön valtakunnallinen kehittämiskeskus. 48–50.
- Muhonen, Mervi & Tirri, Kirsi 2008. Mitä on kristillinen kasvatusta? Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: LK-kirjat, 63–82.
- Niemelä, Kati 2002. Hyvä rippikoulu - Rippikoulun vaikuttavuus ja arviointi. Helsinki: Kirkon tutkimuskeskus.
- Niemelä, Kati & Porkka, Jouko 2015. Confirmation work in Finland. Teoksessa Friedrich Schweitzer; Kati Niemelä; Thomas Schlag & Henrik Sijojoki (toim.) Youth, religion and confirmation work in Europe. Gütersloher: Gütersloher Verlagshaus, 223–233.
- Nuorisolaki 2006/72. 27.1.2006. Viitattu 3.9.2015.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=nuorisolaki>.
- Nurmi, Jari-Erik; Ahonen, Timo; Lyytinen, Heikki; Lyytinen, Paula; Pulkkinen, Lea & Ruoppila, Isto 2006. Ihmisen psykologinen kehitys. Helsinki: WSOY.
- Olarin seurakunta 2008. Olarin seurakunnan rippikoulun paikallisuunnitelma.
- Olarin seurakunta 2016. Rippikoulutyön toimintasuunnitelma.
- Olarin seurakunta i.a.a. Tiimi. Viitattu 24.8.2016.
<http://www.niittykappeli.net/nuoret/tiimi>.
- Olarin seurakunta i.a.b. Viikkotoiminta. Viitattu 24.8.2016.
<http://www.niittykappeli.net/nuoret/viikkotoiminta>.
- Olarin seurakunta i.a.c. Risteysmessu. Viitattu 24.8.2016.
<http://www.risteys.fi/p/risteysmessu.html>.
- Opetushallitus 2012. Sosiaalisen median opetuskäytön suositukset. Viitattu 2.9.2015.
http://www.oph.fi/download/140104_sosiaalisen_median_opetuska_yton_suosituksset.pdf.
- Paalasmaa, Jarno 2000. Aktivoi oppilaasi. Jyväskylä: PS-kustannus.

- Paananen, Terhi 2005. Nuorteniltojen puolesta. Teoksessa Terhi Paananen & Hans Tuominen (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 109–118.
- Paananen, Terhi 2008. Ihana, kipeä nuoruus - naamion takana ahdistus ja elämänilo. Teoksessa Heli Pruuki (toim.) Nuorten sielunhoidon käsikirja. Helsinki: LK-kirjat, 21–37.
- Palmu, Harri; Salomäki, Hanna; Ketola, Kimmo & Niemelä, Kati 2012. Haastettu kirkko. Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2008–2011. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja, 115.
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/4D9073DDB9C38745C22576F20030A70E/\\$FILE/Haastettu%20kirkko.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/4D9073DDB9C38745C22576F20030A70E/$FILE/Haastettu%20kirkko.pdf).
- Pedafloat 2012. Käänteinen opetusmenetelmä - Flipped Classroom. Viitattu 2.9.2015. <http://blog.pedafloat.fi/2012/10/18/kaanteinen-opetusmenetelma-flipped-classroom/>.
- Piironen, Tiina 2007. Ohjaajan opas - Lasten osallistavien ryhmien ohjaamiseen. Kuunnelkaa meitä - Lasten osallisuushanke 2006-2007. <http://docplayer.fi/5281840-Tiina-piironen-ohjaajan-opas-lasten-osallistavien-ryhmien-ohjaamiseen.html>.
- Pruuki, Lassi 2010. Rippikoulun pikkujättiläinen. Helsinki: LK-kirjat.
- Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Kirjapaja.
- Ritokoski, Sami 2010. Työ, jolla on tulevaisuus - Seurakunnallisen varhaisnuorisotyön ydin ja haasteet työntekijöiden kuvaamina. A tutkimuksia 28. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Ritokoski, Sami 2015. Leiritoiminnan merkityksiä - mitä hyviä yksilön kasvun elementtejä leiritoiminta sisältää? Luento Kristillinen kasvatus - opintokokonaisuudessa 10.2.2015. Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Rusama, Heikki 2011. Rippikoulun opettajat sosiaalisen median kynnyksellä. Teoksessa Meri-Anna Hintsala, Esko Kähönen & Teemu Pauha (toim.) Verkkoa kokemassa - Hengellisyys ja vuorovaikutus verkkoyhteisössä. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu, 159–166.

- Räsänen, Antti 2008. Kristillinen kasvatus teoriassa ja käytännössä. Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: LK-kirjat, 287–304.
- Räsänen, Johanna 1996. Jumalanpalvelus minun makuuni - Kirkossa harvoin käyvien näkemyksiä. Helsinki: Kirkon tutkimuskeskus.
- Saarainen, Pekka 2004. Ryhmän näkyvä ja näkymätön todellisuus. Teoksessa Heli Aaltonen, Lassi Pruuki & Pekka Saarainen (toim.) Rippikoulun käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 131–145.
- Salasuo, Mikko & Hoikkala, Tommi. Lapsi, nuori ja mediayhteiskunta. Teoksessa Eero Jokela & Heli Pruuki (toim.) Jo iso, vielä pieni - kouluikäisen lapsen maailma. Helsinki: LK-kirjat, 146–162.
- Sariola, Yrjö 2001. Jumalanpalveluksen käsikirja. Helsinki: Kirjapaja.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.a. Rippikoulu. Viitattu 5.9.2016.
<http://www.ev2.fi/sanasto/index.php/Rippikoulu>.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.b. Raamattu. Viitattu 29.8.2016.
<http://www.ev2.fi/sanasto/index.php/Raamattu>.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.c. Raamattu. Viitattu 29.8.2016.
<http://www.ev1.fi/katekismus/raamatturippi/40.html>.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.d. Ilmoitus. Viitattu 29.8.2016.
<http://www.ev2.fi/sanasto/index.php/Ilmoitus>.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.e. Jumalanpalvelus. Viitattu 29.8.2016.
<http://www.ev2.fi/sanasto/index.php/Jumalanpalvelus>.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.f. Messu eli ehtoollisjumalanpalvelus. Viitattu 29.8.2016.
http://www.ev1.fi/kirkkokasikirja/jp/013_messu.pdf.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.g. Kirkkovuosi. Viitattu 30.8.2016.
<http://www.ev2.fi/sanasto/index.php/Kirkkovuosi>.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.h. Kirkkovuosi muistuttaa Jumalan pelastusteoista. Viitattu 30.8.2016.
<http://ev1.fi/evlfi.nsf/Documents/1FEBCECFD2CA5233C225748E0043E095?openDocument&lang=FI>.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.i. Ehtoollinen. Viitattu 29.8.2016.
<http://www.ev2.fi/sanasto/index.php/Ehtoollinen>.

- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.j. Herran Pyhä Ehtoollinen. Viitattu 29.8.2016. <http://www.evl.fi/katekismus/sakramentit/37.html>.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.k. Ehtoollisen lahja. Viitattu 29.8.2016. <http://www.evl.fi/katekismus/sakramentit/38.html>.
- Suuri Ihme 2016. Rippikoulusuunnitelma 2017 luonnos 14.10.2016. Viitattu 15.11.2016. <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp3?open&cid=Content355150>.
- Thitz, Päivi 2013. Seurakunta osallisuuden yhteisönä. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu. <http://docplayer.fi/1088091-A-tutkimuksia-40-paivi-thitz-diakonia-ammattikorkeakoulu-seurakunta-osallisuuden-yhteisona.html>.
- Tulilinjalla i.a. Tulilinjalla. Viitattu 24.8.2016. <https://www.youtube.com/channel/UCCIFAGNR8vu7cIK9wWebkPw>.
- Tuominen, Hans 2005. Elän ja Hengitän - nuoren spiritualiteetti. Teoksessa Terhi Paananen & Hans Tuominen (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 35–52.

LIITE 1: Startti

STARTTI

Tiivistelmä:

- Nuorten osuus (1-1,5 h)
 - Alkuinfo ja yleinen alustus (5 min)
 - Millä fiiliksellä riparille? (15 min):
 - Treffikello (20-30 min)
 - Laulu (5 min)
 - Tyynyralli 5-10 min
 - Viinipuu -askartelu (20-30 min)
 - Oppimispäiväkirjan info (10 min)

- Nuoret ja vanhemmat yhdessä (1-1,5 h)
 - Alkuinfo vanhemmille (5 min)
 - Vanhempien esittäytyminen (10 min)
 - Mikä on rippikoulu? (10-15 min)
 - Mitä rippikoulu on tänään? (10-15 min)
 - Rippikouluun liittyvät infoasiat: (10- 15min)
 - Vanhempien yleiset kysymykset

- Päätöshartaus (10-15 min)

Tarvikkeet:

- kuvallisia kortteja
- lyijy- tai kuulakärkikyniä jokaista leiriläistä kohden
- kaksi samankokoista tyynyä tai pehmolelua, joita saa heitellä
- 1 iso valkoinen kartonki, ruskeaa ja vihreää kartonkia, saksia, liimaa, kyniä, tusseja
- Nuoren seurakunnan veisukirjoja
- Virsikirjoja
- Erilaisia kuvia Jumalasta dioissa (esimerkiksi pilven päällä oleva ukko, ikoni Pyhästä kolminaisuudesta...)
- Fläppi-paperia ja tusseja

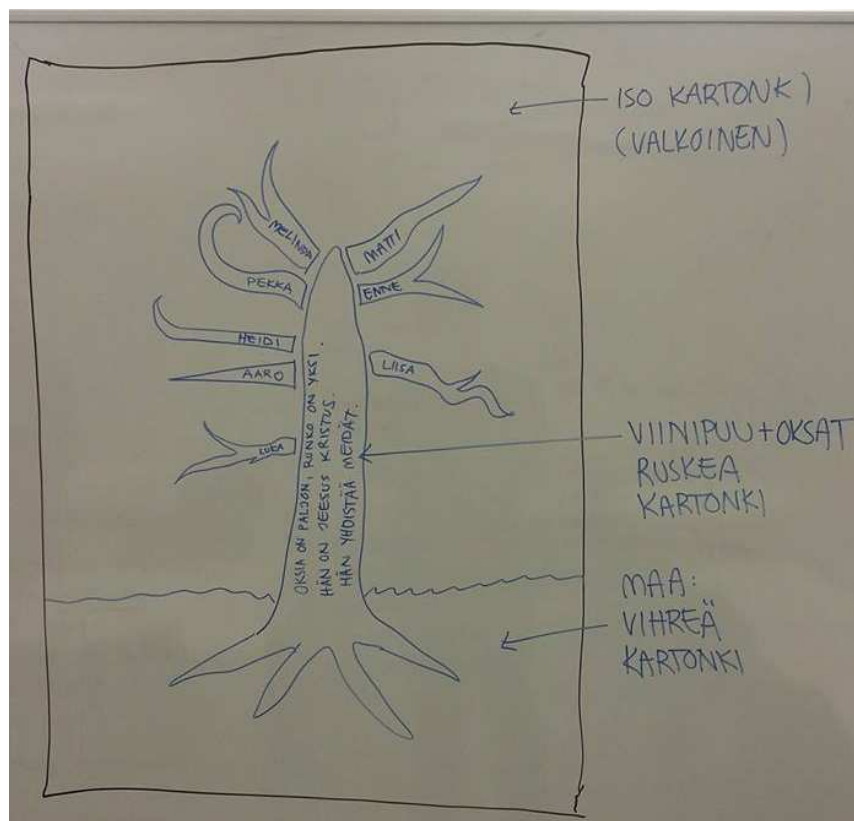
Ennen tapaamista

- Luo rippikouluryhmälle suljettu Facebook-ryhmä tai WhatsApp-ryhmä

Jos ryhmä on Facebookissa, niin valitse Facebookista "Luo ryhmä", ja nimeä se rippikoulun nimen mukaisesti. Tee jokaiselle rippikouluryhmän tapaamiskerralle oma albumi valitsemalla "Kuvat" ja sieltä "Luo albumi". Facebook vaatii albumia luodessa

siihen ainakin yhden kuvan. Tämä kuva voisi olla otettu vaikkapa paperista, johon on kirjoitettu tapaamiskerran nimi, jolloin rippikoululaiset löytävät albumin helposti. Facebook-ryhmän kuvista pystyy Leirimuistelu & konfirmaatioharjoitus -tapaamiseen, joka on rippikoulun loppupuolella, tehdä diaesityksen, jossa on kuvia koko rippikoulun ajalta.

- Tapaamisessa askarrellaan yhdessä viinipuu, joka kuvaa tätä rippikouluryhmää. Viinipuuta voi hyödyntää myöhemmissä opetuksissa, esimerkiksi kaste jonka vesi virtaa puun rungosta oksiin, Pyhä Henki tuulena joka puhaltaa puun lehtiin, Hengen helemät, konfirmaation saarnassa. Alla on esimerkki viinipuusta, ja se koostuu seuraavista:
 - Valkoiselle isolle kartongille liimataan ruskeasta kartongista puun runko
 - Runkoon kirjoitetaan:
Oksia on paljon, runko on yksi, hän on Jeesus Kristus. Hän yhdistää meidät.
(Virsi 454:2)
 - Rungon alapuolelle vihreästä kartongista maata

Tapaamisen kulku

Nuorten osuus 1h-1,5h (istutaan piirissä)

Alkuinfo ja yleinen alustus (5 min):

Aluksi toivotetaan nuoret tervetulleiksi rippikouluun, esitellään työntekijät ja isokset sekä alustetaan alkavaa rippikoulua:

“Rippikoulu alkaa tänään ja sen on noin 6 kuukautta kestävä yhteinen matka, joka päättyy konfirmaatioon noin puolen vuoden päästä. Siihen sisältyy tietysti leiri/kaupunkiosuus, mutta jo tässä kevään aikana tapaamme monta kertaa, ja tutustumme seurakuntamme sekä toinen toisiimme.

Tämä ilta kestää noin kello 20:een asti, ja teidän vanhemmat on kutsuttu tänne klo 18.30 alkaen. Yhdessä vanhempien kanssa käytävässä osuudessa tutustumme siten vähän tarkemmin siihen, mikä on rippikoulu ja miten se tästä etenee. Nyt ensin kuitenkin tutustumme hieman toisiimme.”

Millä fiiliksillä riparille? (15 min):

Nuoret esittelevät itsensä kahden kierroksen aikana

1. kierros: Mennään järjestyksessä piirissä eteenpäin (aloitetaan työntekijästä tai isosesta) ja oman vuoron tullessa kohdalle kerrotaan:

- Kuka olet?
- Missä koulussa olet?
- Mitä söit tänään lounaaksi?

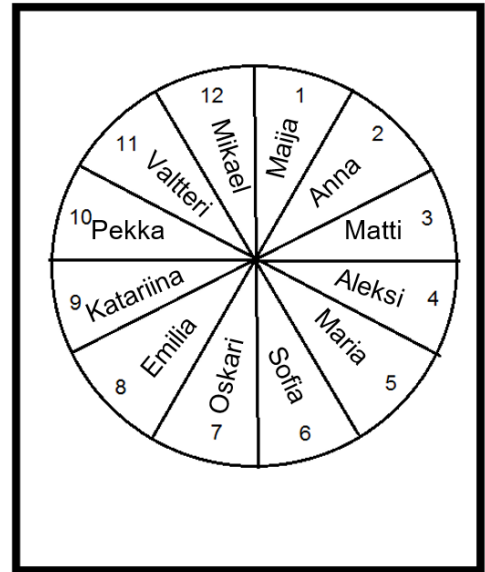
2. kierros: Fiiliskortit: Levitetään erilaisia kuvallisia kortteja lattialle, jokainen valitsee itselleen sopivimman kortin, joka kuvaa tämänhetkistä fiilistä rippikouluun liittyen. Mennään jälleen kierros ympäri, ja jokainen sanoo jälleen nimensä, ja kertoo omista fiiliksistään rippikoulua kohtaan kortin avulla

Tuplaryhmät: Levitetään erilaisia kuvallisia kortteja lattialle, jokainen valitsee itselleen sopivimman kortin, joka kuvaa tämän hetkistä fiilistä rippikouluun liittyen. Käydään kierros läpi, jolloin jokainen sanoo nimensä ja kertoo omista fiiliksistään rippikoulusta kortin avulla.

Treffikello (30 min)

Jokaiselle nuorelle jaetaan paperilappu, johon on piirretty ympyrä, jossa on kellotaulumaisesti 12 sektoria. Sektoreihin on kirjoitettu numerot 1-12.

Nuoret lähtevät sopimaan treffejä keskenään siten, että kysytään toiselta, että onko hänellä vapaata aikaa esimerkiksi klo 11. Jos molempien sektorissa numero 11 on tyhjää, he sopivat treffit klo 11 kirjoittamalla toistensa nimet sektoriin. Kun jokaiseen sektoriin on saatu jonkun nimi, voi mennä istumaan omalle paikalleen. (Vieressä malli valmiista paperista.)

Jos joku ei mitenkään löydä omaan vapaaseen sektoriinsa toista henkilöä, jolla olisi myöskin tuo sektori vapaana, voidaan tässä tapauksessa tehdä myös kolmen henkilön ryhmiä.

Kun kaikilla on oma treffikello täynnä, leikin vetäjä alkaa huutelemaan kellonaikoja 1-12 satunnaisessa järjestyksessä. Tämän jälkeen nuoret alkavat etsiä sitä henkilöä, jonka kanssa olivat sopineet treffit tuohon kellonaikaan, eli se, jonka nimi kyseisessä sektorissa on. Kun kaikki ovat löytäneet parinsa, sanoo leikin vetäjä puheenaiheita, joista keskustellaan esimerkiksi puolen minuutin ajan, esim.

Keskustelun aiheita eri kellonajoille:

1. Kerro perheestäsi
2. Kerro harrastuksistasi
3. Kerro lempiruoostasi ja miten se valmistetaan
4. Mitä sovelluksia käytät puhelimesiasi, mikä on ehdoton ykkönen?
5. Jos saisit matkustaa minne vain, minne menisit ja miksi?
6. Mikä on lempivuodenaikasi, perustele
7. Minkä elokuvan olet viimeksi nähnyt, oliko se hyvä?
8. Kerro missä kouluissa olet käynyt ja missä olet nyt
9. Mikä on lapsuuden lempisatusi? Miksi se on jäänyt mieleen?
10. Luetelkaa rippikoulun työntekijöiden ja isosten nimet
11. Luettele kaksi asiaa joita toivot rippikoulusta
12. Jos olisit väri, mikä olisit ja miksi?

Lauletaan yksi laulu, ehdotuksia (5 min):

- Siunaa koko maailmaa (NSV2010 nro 101, NSV2015 nro 104, VK nro 501)
- Pyhiinvaeltajan laulu (NSV2010 nro 37, NSV2015 nro 33)
- Tilkkutäkki (NSV2010 nro 20, NSV2015 nro 12)
- Evankeliumi (NSV2010 nro 66, NSV2015 nro 66)

Tyynyralli 5-10 min

Muodostetaan piiri ja otetaan jako kahteen. Tässä leikissä tulee olla parillinen määrä ihmisiä.

Piirin toiseen päähän annetaan tyyny henkilölle, joka kuuluu joukkueelle numeroon yksi. Toinen tyyny annetaan piirin toiselle puolelle henkilölle, joka kuuluu joukkueelle numero kaksi.

Tyyny kuljetetaan joukkueen jäseneltä toiselle myötöpäivään, joten tyyny siis kulkee piirissä joka toisen henkilön ohitse. Tarkoituksena on, että oman tiimin tyyny saavuttaa toisen joukkueen tyynyn. Tyynyn tulee kulkea jokaisen joukkueen jäsenen kautta, eikä sitä saa heittää.

Tuplaryhmä: muodostetaan kaksi piiriä yhden piirin sijaan

Viinipuu-askartelu

Tarkoituksena askarrella viinipuu, jota voidaan myös käyttää myöhemmin opetuksessa.

Jaetaan rippikoululaiset ryhmiin, ja jokaiseen ryhmään tulee yksi isonen. Ryhmien ei tarvitse olla samoja kuin leiri/kaupunkiosuuden isosryhmät.

Alustus: "Rippikoulun aikana tutustumme Jumalaan, ja siihen miten Hän tuli aikoinaan maan päälle Jeesuksena. Raamatun Uudessa testamentissa kerrotaan paljon minkälainen Jeesus oli, mitä Hän teki ja mitä Hän opetti. Kun Jeesus opetti ihmisiä, hän käytti yleensä paljon vertauksuvia. Yhdessä Raamatun kirjassa, Johanneksen evankeliumissa, hän esittää vertauksen, jossa Hän kuvaa itseään viinipuuna, ja hänen ope-

tuslapsensa ovat puussa olevia oksia, jotka ovat Hänessä kiinni. Tässä kohdassa Jeesus sanoo ”Minä olen viinipuu, te olette oksat” (Joh. 15:5) ”Pysykää minussa, niin minä pysyn teissä.” (Joh.15:4.) Virressä 454 lauletaan ”Oksia on paljon, runko on yksi, hän on Jeesus Kristus. Oksia on paljon, runko on yksi. Hän yhdistää meidät.” Vaikka meitä ihmisiä on paljon, on Jeesus se, joka meitä yhdistää. Meistä jokainen on oksa puussa, jonka runkona on Jeesus Kristus. Ja Hän yhdistää myös tätä meidän rippikouluryhmäämme.”

Nyt jokainen askartele oksan, joka kuvastaa itseään, ja laitamme oksat puun runkoon kiinni. Yksi ryhmä kerrallaan voitte tulla hakemaan kartonkia, saksia, liimaa, kyniä ja tusseja. Jokainen saa tehdä omanlaisensa oksan, joka kuvastaa juuri sinua itseäsi. Kirjoita omaan oksaasi nimesi ja tule liimamaan se puun runkoon kiinni.”

Askartelun päätteeksi voidaan koko askartelun tarkoitus vielä kerrata:

”Vaikka me olisimme kuinka erilaisia ihmisiä, niin silti nämä erilaiset oksat pysyvät kiinni Jeesuksessa. Jeesus sanookin ”Pysykää minussa, niin minä pysyn teissä.” (Joh.15:4.)”

Oppimispäiväkirjan info (10 min)

Jokaisesta rippikoulutapaamisesta nuoret ottavat yhden (1) kuvan, joka kertoo tapaamisen sisällöstä, omista oivalluksista ja näkökulmista

Kuvat ja videot jaetaan rippikouluryhmän yhteisessä suljetussa Facebook-ryhmässä tai WhatsApp-ryhmässä.

Jos käytetään Facebook-ryhmää, niin siellä käytetään jokaiseen työntekijän jokaista tapaamista varten luotua jaettua valokuva-albumia. Kuvatiedostot nimetään tapahtuman nimellä ja omalla nimellä varustettuna. Jos jollain ei ole Facebookia tai älypuhelin, niin sovitaan jokin korvaava ratkaisu. Esimerkiksi joku toinen voi laittaa kuvan Facebookiin tai sen voi lähettää työntekijälle WhatsAppilla tai sähköpostilla.

Jos käytetään WhatsApp-ryhmää, niin kuvat voi lähettää suoraan ryhmän viestiketjuun.

Kuvat voidaan koota PowerPointille ja katsella leirimuistelussa ennen konfirmaatiota.

Käydään myös Netikettiä läpi kuvien ottamisesta sekä käyttäytymisestä sosiaalisessa mediassa. Netikettiin kuuluvia asioita ovat esimerkiksi seuraavat:

- Harkitse, mitä julkaiset: nettiin kannattaa laittaa asioita, josta voisi kertoa kenelle tahansa
- Kunnioita toisten suhtautumista sosiaaliseen mediaan: jos joku ei halua itsensä kuvia sosiaaliseen mediaan, älä laita
- Sosiaalisessa mediassa pätevät samat lait kuin muuallakin (henkilötietolaki, tekijänoikeuslaki...)

Nuoret ja vanhemmat yhdessä n. 1-1,5h

Alkuinfo vanhemmille (5 min)

- Työntekijöiden ja isosten esittely
- Mitä ollaan puuhailtu nuorten kanssa ennen vanhempien saapumista?
- Käydään läpi illan kulku ja asiasisältö tiiviisti

Vanhempien esittäytyminen (10 min)

Jokainen vanhempi kertoo oman nimensä, oman lapsensa nimen sekä missä heidän nuori on hyvä.

Mikä on rippikoulu? (10-15 min)

Tarkoituksena kerto tiiviisti mistä rippikoulussa on oikein kyse.

”Mitä on rippi, ja mitä on koulu?”

Lähdetään liikkeelle siitä mikä on koulu. Se on varmaan jokaiselle meistä melko tuttu asia ja tiedämme mitä siellä on. Siellä opetellaan yleensä uusia asioita melko usein saman ryhmän kanssa. Koulusta voi jokaisella meistä olla mukavia tai ei-niin-mukavia muistoja, mutta rippikoulussa yritämme parhaamme mukaan tehdä tästä opettelusta mielekäästä, ja päiviimme mahtuu myös paljon muuta mukavaa oppituntien lisäksi.

Mutta entäs sitten rippi? Mitä se tarkoittaa? Usein kuulee puhuttavan, että nyt joku ripittää jotakuta tämän tehtyä jotain väärää. Opettaja voi esimerkiksi koulussa ripittää oppilasta, kun tämä on vaikkapa unohtanut tehdä läksynsä. Rippi tarkoittaa synnintunnustusta ja synninpäästöä. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon rippikoulusuunnitelman mukaan "Rippikoulun yleistavoitteena on, että nuori vahvistuu siinä uskossa kolmiyhteiseen Jumalaan, johon hänet on pyhässä kasteessa otettu, kasvaa rakkautessa lähimmäiseen ja elää rukouksessa ja seurakuntayhteydessä.

Tämän kolmiyhteisen Jumalan tuntemisessa yksi keskeinen asia on se, että Jumala tuli Jeesuksessa tähän maailmaan noin 2000 vuotta sitten, ja hän ristinkuolemallaan sovitti meidän syntimme, jolloin me voimme tunnustaa Jumalalle syntimme, ja saada häneltä synninpäästön, eli voimme siis ripittäytyä. Mutta tästä puhutaan vielä paljon lisää rippikoulun aikana, mutta tässä vaiheessa on hyvä muistaa, että sana rippi tarkoittaa siis synnintunnustusta ja synninpäästöä.

Nuori on otettu jo kasteessa Jumalan lapseksi ja seurakunnan jäseneksi, sillä Lähetyskäsityksessä Jeesus sanoo, että kastakaa ja opettakaa ihmisiä. Kastettujen osalta olemme nyt tuossa opetusvaiheessa, ja tässä vaiheessa kastamattomia valmistetaan kasteeseen. Kummit ja vanhemmat ovat lausuneet kasteessa lapsen puolesta uskontunnustukset, mutta aikanaan konfirmaatiossa nuori lausuu sen tällä kertaa itse.

Rippikoulun hahmottamisessa käytetään usein kolme koria: elämä - usko - rukous. Nämä kolme koria kiteyttävät rippikoulun sisällön mainiosti. Rippikoulun aikana käsitellään nuoren elämään ja elämäntilanteeseen liittyviä asioita, kristinuskon sisältöä sekä hengellisyyttä

Ihan käytännön tasolla rippikoulussa yritetään pudottaa se Jumala, joka näyttää joulupukilta pilven päältä, ja muokataan kuvaa Hänestä rakastavaksi, kolmiyhteiseksi Jumalaksi (tässä voidaan näyttää dioilla muutama kuva Jumalasta, esim. parrakas ukko pilven päällä vs. ikonimaalaus Kolminaisuudesta)

Mitä rippikoulu on tänään? (10-15 min)

Tavoitteena käydä läpi, mitä rippikoulussa oikein tehdään tänä päivänä

Vanhemmat juttelevat omista rippikoulumuistoistaan 3-4 hengen ryhmissä noin n. 5 min ajan. Keskustelut puretaan yhdessä ryhmittäin, kirjataan vastaukset esimerkiksi fläppi-paperille ja peilataan vastauksia tämän päivän rippikouluun

Tuplaryhmä: vanhemmat voivat vapaasti ottaa puheenvuoron ja kertoa omista rippikoulumuistoistaan ja kokemuksistaan kaikille

Rippikouluun liittyvät infoasiat: (10-15 min)

- Tulevien päivämäärien läpikäynti
- Ehtoolliskäytännön läpikäynti ennen konfirmaatioita
- Kaste ja konfirmaatio
 - Kastamattomat voivat käydä rippikoulun aivan normaalisti, jonka jälkeen hän voi päättää sen, että haluaako hän kasteen. Jos nuori kastetaan, niin hän voi osallistua myös konfirmaatioon
 - Kummit mukaan konfirmaatioon
- Turvallisuusasiat
 - Yhteystietolomakkeiden jako ja keruu

Vanhempien yleiset kysymykset

Päätöshartaus (10-15 min)

Lauletaan virsi 236, 1. säkeistö

1. Kätesi laske, Herramme,
suojaksi rakkaan lapsemme,
tueksi nuoren sydämen,
vain sinä, Jeesus, tunnet sen.

Kasteessa vanhemmat ja kummit pitivät nuorta sylissä ja lausuivat uskontunnuksen hänen puolestaan. Nyt nuori valmistautuu itse tutustumaan uskoonsa, jonka jälkeen konfirmaatiossa lausuu nämä sanat ja tunnustaa itse uskonsa. Tälle matkalle ei kuitenkaan lähdetä yksin, vaan hänen seuranaan on myös Jumala, joka tuntee meidät jokaisen.

Lauletaan säkeistöt 2 ja 3.

2. Me emme nuoren puolesta
voi ottaa yhtään askelta.
Hän lähtee itse matkalleen,
sen vaaroihin ja vastuuseen.

3. Kuitenkin häntä saattavat
myös sukupolvet vanhemmat,
on läsnä niiden rakkaus
ja rukous ja siunaus.

Vaikka tämä matka on nuorelle itsenäinen, on vanhempien ja muiden läheisten läsnä-
olo ja tuki tärkeää. Vaikka rippikoulussa uskoon tutustutaan itsenäisesti, on tärkeää
tietää, että vanhemmat sukupolvet ja muut läheiset ovat saattamassa nuorta tälle mat-
kalle ja rukoilevat hänen puolestaan.

Lauletaan säkeistöt 4 ja 5

4. On läsnä armon Jumala,
me saamme hiljaa kuunnella.
Ja seurakunta uskollaan
myös meitä kantaa helmassaan.

5. Kasteessa kutsuit luoksesi,
taas anna, Jeesus, armosi,
uskossa auta kasvamaan.
Tee itse työsi kokonaan.

Rippikoulussa opetellaan myös hiljentymään Jumalan edessä. Kasteessa meidät on jo
otettu seurakuntaan ja tämän rippikoulumatkan aikana pohditaan mitä seurakunta te-
kee ja miten voisin itse löytää sieltä paikkani. Seurakunta ei koostu kirkkorakennuk-
sesta, vaan sen sisällä olevista ihmisistä.

Vaikka rippikoulumatka päättyykin konfirmaatioon, koko elämän mittainen matka Ju-
malan luokse ei ole meiltä keneltäkään päätynyt, joten siksi pyydämme yhdessä Ju-
malan siunasta meille jokaiselle näillä sanoin.

Lauletaan säkeistö 6

6. Kätesi laske siunaten
suojaksi meidän kaikkien.
Elämän lahjan antaja,
Herramme, kiitos kaikesta!

Rukous:

Kiitos Rakas Taivaan Isä, että olemme saaneet kokoontua yhdessä tänne rippikoulun startti-tapaamiseen. Ole sinä siunaamassa koko tätä matkaa, aina tästä päivästä konfirmaatioon asti, ja siitäkin eteenpäin. Anna meidän oppia sinusta lisää, ja varjele rippikoulumme onnettomuuksilta ja tapaturmilta. Muista myös kaikkia vanhempia, siskoja, veljiä, sukulaisia, kummeja, ystäviä ja muita läheisiämme. Tätä kaikkea rukoilemme Jeesuksen Kristuksen nimessä. Amen.

Loppulauluksi:

- Kirkossa (NSV2010 nro 30, NSV2015 nro 28)
- Siunaa koko maailmaa (NSV2010 nro 101, NSV2015 nro 104, VK nro 501)

KORVAAVA TEHTÄVÄ

Haastattele aikuista ja kysy häneltä millainen hänen rippikoulunsa oli. Vertaa hänen kertomustaan tämän päivän rippikouluun. Mitä samaa löysit? Onko jokin asia muuttunut? Tietoa rippikoulusta löydät täältä:

- www.niittykappeli.net/rippikoulu
- <https://www.instagram.com/explore/tags/ripari2015/>
- Katso Instagramista #ripari2015 kuvia (<https://www.instagram.com/explore/tags/ripari2015/>) valitse mielestäsi kivoin kuva ja perustele.

Vastaa seuraaviin kysymyksiin

- Kuinka kauan rippikoulu kestää?
- Mitä edellytetään, jotta voi tulla konfirmoiduksi?
- Jos kuvailisin rippikoulua kolmella sanalla, ne olisivat...
- Selvitä mikä on kummin tehtävä
- Mitä virsiä/hengellisiä lauluja olet kuullut tai laulanut, missä?
 - Voit käyttää apuna YouTubea
 - Kannattaa katsoa Virsikirjasta <http://evl.fi/Virsikirja.nsf/virret?Open-View&Start=1&Count=896&Collapse=1#1>
 - adventti-, jouluvirsiä, jotka löytyvät osastosta Kirkkovuosi
 - lasten ja nuorten virsiä, jotka löytyvät osastosta Elämä Jumalan maailmassa.

Askartele itsenäisesti ja tuo mukanaasi seuraavaan tapaamiseen puun oksa, joka kuvastaa sinua. Kirjoita oksaan myös oma nimesi.

Tulosta ja täytä henkilötietolomake (<http://www.niittykappeli.net/wp-content/uploads/2015/02/Henkil%C3%B6tietomake-2015.pdf>), ja tuo se seuraavaan tapaamiseen. Se löytyy myös www.niittykappeli.fi>Rippikoulu>Materiaalit.

LIITE 2: Messuvalmistelu

MESSUVALMISTELU

Tiivistelmä

- Nouseva aurinko-laululeikki (10min)
- Messuopetus (20min)
- Ehtoollisopetus (15min)
- Messun valmistelu pienryhmissä (30min)
- Kanttorien musiikkiopetus (1,5h)
- Päätöshartaus (15min)

Tarvikkeet:

- Ehtoollisleipää ja -viiniä, ehtoollisvälineet
- Isoiset
- (Tietokone, videotykki, valkokangas opetusosuuteen, jos halutaan)
- (Valmiit opetusdiat, jotka on lähetetty sähköpostitse)

Aloitus (15min)

- Toivotetaan rippikoululaiset tervetulleiksi ja katsotaan ketä on paikalla
- Muistutetaan rippikoululaisia ”oppimispäiväkirjasta” eli ryhmän Facebook-ryhmään lisätään jokaisesta tapaamiskerrasta kuva, joka kertoo jonkun tämän kerran oivalluksen
 - Työntekijöiden pitää muistaa tehdä Facebook-ryhmään joka tapaamista varten uusi valokuva-albumi
- Messussa on paljon laulua, joten sen vuoksi aluksi lämmitellään hieman laulupitoisella leikillä

Nouseva Aurinko -laululeikki (Leikki toimii hyvin tilanteissa, joissa on paljon porukkaa ja vähän tilaa)

- Nuoret voivat asettua ympäri tilaa niin, että jokaisella on tilaa heilutella käsiä sivuille
- Leikin vetäjän on hyvä olla näkyvällä paikalla, jotta kaikki näkevät ja kuulevat sanat sekä liikkeet
- Leikin sanat ovat ohessa, liikkeet löytyvät partiolaisten Flashmob-Youtube-videolta (<https://www.youtube.com/watch?v=L8LiA9yI4uA>)

- Leikissä ei ole tärkeää se, että toistaa laulun sanat juuri kolme kertaa, vaan tarkoituksena on toistaa liikettä ja laulua niin kauan kun kaikki on messissä ja kaikilla on kivaa

*Nouseva aurinko ja laskeva aurinko
Ja nouseva aurinko ja laskeva aurinko x3*

Ja kurki, ja kurki ja sammakko x3

*Nouseva aurinko ja laskeva aurinko
Ja nouseva aurinko ja laskeva aurinko x3*

Ja karhu, ja karhu, ja karhu, ja karhu, ja kultakala, ja kultakala

*Nouseva aurinko ja laskeva aurinko
Ja nouseva aurinko ja laskeva aurinko x3*

Ja hirvi, ja hirvi, ja hirvi, ja hirvi kaatuu!

Messuopetus (15–20 min, valmiit diat on lähetetty sähköpostitse)

- Historia
 - Jo Uudessa testamentissa kerrotaan miten kristityt kokoontuivat jumalanpalveluksiin
 - Juuret juutalaisuudessa synagogajumalanpalveluksissa
- Messu=ehtoollisjumalanpalvelus
- Messu koostuu 4 osasta
 - Johdanto
 - Sana
 - Ehtoollinen
 - Päätös
- Vastaa esimerkiksi vierailua tuttavien luona
 1. Ensiksi tervehditään toisemme
 2. Sen jälkeen pidetään puheet
 3. Tämän jälkeen mennään yhteiseen ruokapöytään syömään
 4. Lopuksi hyvästellään ja lähetetään vieraat kotiin
- Messun osat
 - Johdanto

- Messun aloitus
 - Tunnustetaan synnit ja saadaan synninpäästö, jonka jälkeen messua voi jatkaa hyvällä omatunnolla
 - Synninpäästöä kiitetään kiitosvirrellä tai -laululla
 - Sana
 - Luetaan jumalanpalveluksesta riippuen Vanhan testamentin, Uuden testamentin kirjeteksti ja päivän evankeliumiteksti
 - Saarnassa yleensä päivän evankeliumitekstiä selitetään mitä se merkitsee
 - Tunnustetaan kristillinen usko Uskontunnustuksen sanoin
 - Yhteinen esirukous, jossa rukoillaan itsemme ja toinen toistemme puolesta
 - Ehtoollinen
 - Ehtoollinen asetetaan
 - Rukoillaan Isä meidän -rukous
 - Ehtoollisen vietto
 - Päätös
 - Herran siunaus
 - Lähettäminen palvelemaan Herraa ja toinen toisiamme
- Jumalanpalvelusten teemat ja värit tulevat kirkkovuodessa
 - Kirkkovuoden värit näkyvät papin vaatetuksessa, alttarilla sekä ehtoollisastioissa
 - Valkoinen on ilon väri, käytetään suurina juhlina, kuten jouluna ja pääsiäisenä
 - Musta on surun väri, käytetään ainoastaan pitkäperjantaina, ja sitä seuraavana hiljaisena lauantaina
 - Punainen on Pyhän Hengen väri, sillä Pyhää Henkeä on kuvattu tulenlieskoina. Punainen on myös marttyyrien väri, sillä veri on punaista. Punaista käytetään esimerkiksi helluntaina, pyhäinpäivänä sekä tapaninpäivänä
 - Violetti on katumuksen ja paaston väri, käytetään adventin aikana sekä pääsiäistä edeltävän paaston aikana
 - Vihreä kuvaa kasvua, toivoa ja iankaikkista elämää. Se on kirkkovuoden "arki"väri, ja sitä suurimmaksi osaksi kirkkovuoden aikana
 - Messuetiketti
 - Kunnioitetaan erityisesti
 - kuulutuksia, sillä kirkossa voi olla surevia omaisia
 - ehtoollista, sillä se on erityisen pyhä hetki ehtoollista vastaanottavalle

Ehtoollisopetus (10–15 min, valmiit diat on lähetetty sähköpostitse)

- Jumalanpalveluksiin on aina kuulunut ehtoollinen

- Jeesus asetti ehtoollisen kiirastorstaina (Matt. 14: 26–28, Mark. 14:22–24, Luuk. 22:19–20, 1. Kor. 11:23–25)
- Mitä ehtoollinen on?
 - Ehtoollisessa saadaan leipä ja viiniä (esitellään ehtoollisvälineet)
 - Tällä hetkellä nämä leipä ja viini ovat täysin tavallista leipää ja viiniä
 - Kun ehtoollinen asetetaan Jeesuksen käskyn mukaisesti leipä ja viini ovat Jeesuksen todellinen ruumis ja veri, kuitenkin ne ovat edelleen myös leipää ja viiniä
 - Tämä on salaisuus, jota kukaan meistä ei voi ymmärtää, sen voi ainoastaan ottaa vastaan uskolla
- Mitä on ehtoollisen merkitys?
 - Ehtoollisessa muistamme Jeesuksen ristinkuolemaa
 - Ehtoollisessa saamme syntimme anteeksi
 - Ehtoollinen yhdistää meidät Kristukseen ja toinen toisiimme
- Ehtoollisen käytäntö
 - Konfirmoitu kirkon jäsen voi käydä ehtoollisella itsenäisesti, rippikoululainen
 - Rippikoululainen voi tulla ehtoolliselle yhdessä rippikouluryhmän kanssa
 - Jos ei halua ehtoollista, voi alttarille tulla myös siunattavaksi
 - Tämän voi osoittaa papille laittamalla oikea käsi vasemman olkapään päälle
 - Saatavilla myös gluteenitonta leipää ja alkoholitonta viiniä pyydetessä
 - Miten ehtoolliselle mennään? (voidaan esitellä ehtoollisen kulku vapaaehtoisen rippikoululaisen, isosen tai työntekijän kanssa, ei tarvitse käyttää oikeita ehtoollisaineita)
 - Ehtoollista vietetään jatkuvan pöydän käytäntönä
 - Mennään jonon perälle ja odotetaan omaa vuoroa
 - Otetaan ehtoollispikari erilliseltä pöydältä
 - Polvistutaan alttarille
 - Leipä jaetaan kämmenelle, sen voi syödä heti
 - Viini kaadetaan pikariin, sen voi juoda heti
 - Noustaan alttarilta ylös
 - Tytöt voivat niitata ja pojat kumartaa kiitokseksi
 - Voi tehdä myös ristinmerkin
 - Annetaan paikka seuraavalle

Messun valmistelu (30min)

Jaetaan rippikouluryhmä tiimeihin, joiden avulla jumalanpalveluksessa avustetaan. Jokaisessa ryhmässä tulisi olla isonen tai työntekijä selittämässä tiimin tehtävää ja auttamassa sen valmistamisessa. Ryhmiin jako tapahtuu niin, että ensin kysytään

halukkaita musiikkitiimiin, jonka jälkeen loput nuorista ottavat jaon neljään ja jokainen ryhmä saa jonkun seuraavista tehtävistä:

- Musatiimi
 - Musatiimiin vain vapaaehtoisia, joilla on taitoa tai halukkuutta musiikkitehtäviin
 - Musatiimin rooli sovitaan kanttorin tai messun musiikista vastaavan kanssa
 - Tehtävänä voi olla virsien ja laulujen säestys tai säestyksessä mukana olo

- Esirukoustiimi
 - Listaa aiheita, joiden puolesta haluaisivat rukoiltavan (apuna voi käyttää älypuhelinia ajankohtaisten aiheiden etsimiseen)
 - Toimittavat aiheet työntekijälle tai isoselle, joka kokoaa aiheet rukoukseksi
 - Esirukoustiimi lukee esirukouksen jumalanpalveluksessa

- Kolehtitiimi
 - Kerää jumalanpalveluksen kolehdin

- Suntiotiimi
 - Ennen messua laittaa virsitaulun kuntoon, jakaa ovella virsikirjoja, valmistaa kirkkosalia messua varten, on myös muissa käytännön asioissa suntion apuna
 - Mahdollisten Vanhan ja Uuden testamentin lukukappaleiden luku

- Saarnaryhmä
 - Lukee päivän evankeliumitekstin ja samalla havainnollistaa sitä jollakin tavalla, esimerkiksi evankeliumitekstiin perustuvan lyhyen näytelmän avulla
TAI
 - Tekee saarnaajalle päivän evankeliumitekstistä kolme kysymystä joihin tämä saarnassaan vastaa, ja lukee jumalanpalveluksessa evankeliumitekstin

Kanttorien musiikkiopetus (1-1,5h)

Päätöshartaus

Aloituslaulu NSV2010 48/NSV2015 51 Voi Hänen rakkauttaan

Kiirastorstaina ennen kuolemaansa Jeesus vietti ehtoollista opetuslastensa kanssa. Opetuslasten joukossa oli myös Juudas Iskariot, joka oli juuri ennen ehtoollista mennyt ylipappien luo suunnittelemaan miten nämä saisivat Jeesuksen kiinni. Juudakselle tarjottiin rahaa, jotta hän opastaisi sotilaat Jeesuksen luo kiinniottoa varten ja kavaltaisi tämän.

Luuk. 22: 17–21

Hän otti käsiinsä maljan, kiitti Jumalaa ja sanoi: "Ottakaa tämä ja jakakaa keskenänne. Minä sanon teille: tästedes en maista viiniköynnöksen antia, ennen kuin Jumalan valtakunta on tullut."

Sitten hän otti leivän, siunasi, mursi ja antoi sen opetuslapsilleen sanoen: "Tämä on minun ruumiini, joka annetaan teidän puolestanne. Tehkää tämä minun muistokseni." Aterian jälkeen hän samalla tavoin otti maljan ja sanoi: "Tämä malja on uusi liitto minun veressäni, joka vuodatetaan teidän puolestanne. Mutta tälle samalle pöydälle ojentaa yhdessä minun kanssani kätensä myös minun kavaltajani."

Jeesus tiesi, että Juudas tulee kavaltamaan hänet, mutta Jeesus kutsui silti hänetkin ehtoolliselle. Samaan pöytään Jeesus halusi myös Pietarin, joka tulisi kieltämään kolmesti, että tuntisi Jeesuksen, sekä Tuomaksen, joka olisi suuri epäilijä ja uskossaan heikko. Vaikka nämä kaikki tekivät väärää, tekoja olivat he silti täysin tervetulleita Jeesuksen luo.

Vaikka olisi tehnyt kuinka paljon syntiä, vaikka olisi valehdellut, loukannut toisia tai jättänyt auttamatta hädässä olevaa ihmistä, niin silti olemme rakkaita ja tärkeitä Jeesukselle, ja voimme turvautua häneen, vaikka olisimme tehneet mitä vain. Hän haluaa meidät aina luoksensa.

Rukous:

Rakas Taivaan Isä, kiitos että saimme jälleen kokoontua tänään yhteen, ja valmistaa yhdessä messua, jossa pääsemme lähelle sinua. Sinä tunnet meistä jokaisen ja kuulet myös meidän hiljaisimmatkin rukoukset. Kiitos että kutsut meistä jokaista lähellesi ja hyväksyt ja rakastat meitä sellaisina kuin olemme. Siunaa kotimatkamme ja tuleva yhteinen messumme. Tätä me rukoilemme Jeesuksen nimessä. Aamen.

Päätöslaulu

Virsi 503 Taivaan Isä suojan antaa TAI

NSV2010 laulu 100/NSV2015 laulu 103 Turvapaikka

3.11.2016

Historiaa

- Jo Uudessa testamentissa kerrotaan miten kristityt kokoontuivat jumalanpalveluksiin
- Juuret juutalaisuudessa synagogajumalanpalveluksissa

Synagoga Tšekissä
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d5/Synagogue_Pizen_087.JPG

3.11.2016

Messu (=ehtoollisjumalanpalvelus) koostuu 4 osasta Messu

1. Johdanto
2. Sana
3. Ehtoollinen
4. Päätös

Vierailu tuttavan luona

1. Ensiksi tervehditään toisemme
2. Sen jälkeen pidetään puheet
3. Tämän jälkeen mennään yhteiseen ruokapöytään syömään
4. Lopuksi hyvästellään ja lähetetään vieraat kotiin

Messun osat

- Johdanto
 - Messun aloitus
 - Tunnustetaan synnit ja saadaan synninpäästä, jonka jälkeen messua voi jatkaa hyvällä omatunnolla
 - Synninpäästä käsitellään kiitosvirrellä tai -laululla
- Sana
 - Luetaan jumalanpalveluksesta riippuen Vanhan testamentin, Uuden testamentin kirjeteksti ja päivän evankeliumiteksti
 - Saamassa yleensä päivän evankeliumitekstiä selitetään mitä se merkitsee
 - Tunnustetaan kristillinen usko Uskontunnustuksen sanoin
 - Yhteinen esirukous, jossa rukoillaan itsemme ja toinen toistemme puolesta
- Ehtoollinen
 - Ehtoollinen asetetaan
 - Rukoillaan Isä meidän -rukous
 - Ehtoollisen vietto
- Päätös
 - Herran siunaus
 - Lähettäminen palvelemaan Herraa ja toinen toisiamme

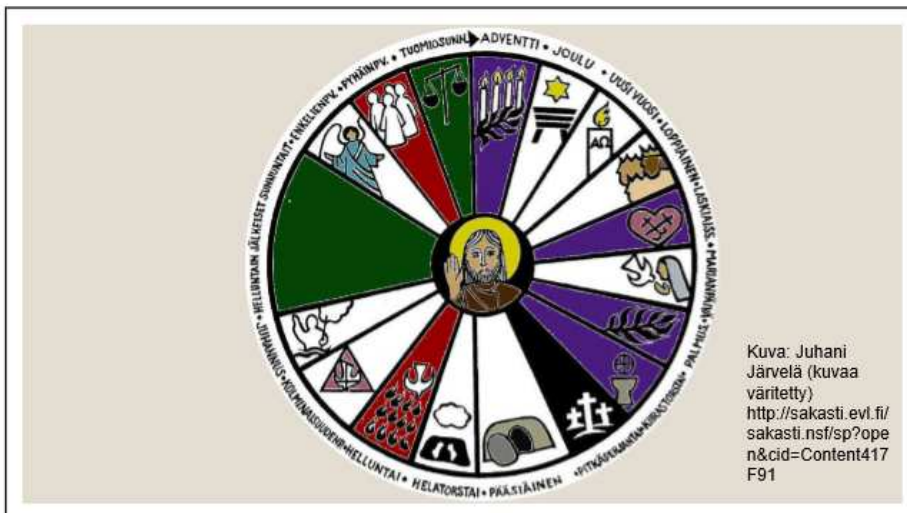
Kuva:
Kirkohallitus / Aarne Ormio

21.11.2016

Kirkkovuosi

- Jumalanpalvelusten teemat ja värit tulevat kirkkovuodessa
- Kirkkivuoden värit näkyvät papin vaatetuksessa, alttarilla sekä ehtoollisastioissa
 - Valkoinen on ilon väri, käytetään suurina juhlina, kuten jouluna ja pääsiäisenä
 - Musta on surun väri, käytetään ainoastaan pitkäperjantaina, ja sitä seuraavana hiljaisena lauantaina
 - Punainen on Pyhän Hengen väri, sillä Pyhä Henkeä on kuvattu tulenlieskoina. Punainen on myös marttyyrien väri, sillä veri on punaista. Punaista käytetään esimerkiksi helluntaina, pyhäinpäivänä sekä tapaninpäivänä
 - Violetti on katumuksen ja paaston väri, käytetään adventin aikana sekä pääsiäistä edeltävän paaston aikana
 - Vihreä kuvaa kasvua, toivoa ja iankaikkista elämää. Se on kirkkivuoden "arki"väri, ja sitä suurimmaksi osaksi kirkkivuoden aikana

3.11.2016

Messuetiketti

- Kunnioitetaan erityisesti
 - kuulutuksia, sillä kirkossa voi olla surevia omaisia
 - ehtoollista, sillä se on erityisen pyhä hetki ehtoollista vastaanottavalle

Ehtoollinen

- Jumalanpalveluksiin on aina kuulunut ehtoollinen
- Jeesus asetti ehtoollisen kiirastorstaina (Matt. 26: 26-28, Mark. 14:22-24, Luuk. 22:19-20, 1. Kor. 11:23-25)
- Aterian aikana Jeesus otti leivän, siunasi, mursi ja antoi sen opetuslapsilleen sanoen: "Ottakaa ja syökää, tämä on minun ruumiini." Sitten hän otti maljan, kiitti Jumalaa, antoi heille ja sanoi: "Juokaa tästä, te kaikki. Tämä on minun vereni, liiton veri, joka kaikkien puolesta vuodatetaan syntien anteeksiantamiseksi. (Matt. 26: 26-28)

3.11.2016

Mitä ehtoollinen on?

- Ehtoollisessa saadaan leipä ja viiniä
- Ennen ehtoollista leipä ja viini ovat täysin tavallista leipää ja viiniä
- Kun ehtoollinen asetetaan Jeesuksen käskyn mukaisesti leipä ja viini ovat Jeesuksen todellinen ruumis ja veri, kuitenkin ne ovat edelleen myös leipää ja viiniä
- Tämä on salaisuus, jota kukaan meistä ei voi ymmärtää, sen voi ainoastaan ottaa vastaan uskolla

Mikä on ehtoollisen merkitys?

- Ehtoollisessa muistamme
- Jeesuksen ristinkuolemaa
- Ehtoollisessa saamme syntimme
- anteeksi
- Ehtoollinen yhdistää meidät
- Kristukseen ja toinen toisiimme

3.11.2016

Ehtoollisen käytäntö

- Konfirmoitu kirkon jäsen voi käydä ehtoollisella itsenäisesti,
- Rippikoululainen voi tulla ehtoolliselle yhdessä rippikouluryhmän kanssa
- Jos ei halua ehtoollista, voi alttarille tulla myös siunattavaksi
 - Tämän voi osoittaa papille laittamalla oikea käsi vasemman olkapään päälle
- Saatavilla myös gluteenitonta leipää ja alkoholitonta viiniä pyydettäessä

Miten ehtoolliselle mennään?

Ehtoollista vietetään jatkuvan pöydän käytäntönä

- 1.Mennään jonon perälle ja odotetaan omaa vuoroa
- 2.Otetaan ehtoollispikari erilliseltä pöydältä
- 3.Polvistutaan alttarille
- 4.Leipä jaetaan kämmenelle, sen voi syödä heti
- 5.Viini kaadetaan pikariin, sen voi juoda heti
- 6.Noustaan alttarilta ylös
- 7.Tytöt voivat niitata ja pojat kumartaa kiitokseksi
- 8.Voi tehdä myös ristinmerkin
- 9.Annetaan paikka seuraavalle

KORVAAVA TEHTÄVÄ

Tee kysymyksistä 1-3 lyhyet vastaukset, ja kerro ne rippikouluryhmäsi Facebook-ryhmässä.

1. Oletko aiemmin ollut jumalanpalveluksessa? Mitä jumalanpalveluksen osioita muistat, mitä kaikkea siellä tapahtui?
2. Mene osoitteeseen <http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/09A76A8AC0C54ABBC225728B003F1586?OpenDocument&lang=FI> (tai evl.fi >Pyhät toimitukset >Jumalanpalvelus >Jumalanpalveluksen kulku). Lue jumalanpalveluksen kulusta ja kerro mistä asioista jumalanpalvelus koostuu
3. Mene osoitteeseen <http://evl.fi/Evkirja.nsf/kaleFI?OpenView&start=1&count=20> (tai evl.fi >Kirkkovoosikalenteri) ja kerro mikä on seuraavan sunnuntain
 - a. aihe?
 - b. liturginen väri (valkoinen, musta, punainen, violetti tai vihreä)
 - c. evankeliumiteksti? Mistä se kertoo?
 - d. alttarilla olevien kynttilöiden lukumäärä.

Vastaa seuraaviin kysymyksiin ja palauta ne rippikoulu työntekijälle sähköpostitse (etunimi.sukunimi@evl.fi)

4. Mene osoitteeseen <http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/66AE67B9B0EFB2B0C225728B003F4EC2?OpenDocument&lang=FI> (tai evl.fi >Pyhät toimitukset >Ehtoollinen) ja lue tämä sivu sekä sen alisivut (Jeesus on läsnä ehtoollisessa, Ehtoollisen nauttiminen, Kuka saa osallistua?, Leipä ja viini)

Vastaa seuraaviin kysymyksiin:

- a. Mitä ehtoollisessa syödään ja juodaan?
- b. Kun pappi on lausunut ehtoollisen asetussanat, mitä niille tapahtuu?
- c. Miksi ehtoollista vietetään?
- d. Kuka voi mennä ehtoolliselle?

LIITE 3: Messu

MESSU

Tiivistelmä:

- Nimibingo (15min)
- Messukaavan jakaminen nuorille ja ohjeistus (10min)
- Nuoret valmistautuvat omaan messu-osioonsa (20min)
- Messu
- Messun jälkeen kirkkokahveilla käydään läpi, mitkä osat toteutuivat (15min)

Tarvitaan:

- karkkia tms. palkitsemiseen
- isoset
- nimibingolaput jokaiselle (yhdessä A4:ssa on kaksi samaa bingoruudukkoa)
- Kokonaisen messun kaava –moniste jokaiselle (löytyy sähköpostin liitetiedostona)
- kyniä

Tapaamisen kulku

- Nuoret tavataan 45min ennen messun alkua
- Nimibingo (10–15min, bingolappu löytyy liitteenä)
 - nuorille jaetaan bingoruudukot, joihin on kirjoitettu asioita. Nuoren tulee etsiä ihminen, joka on tehnyt tai pitää tietystä asiasta, esim. puhuu ranskaa tai pitää kirkkaista väreistä. Kun kyseinen ihminen on löydetty, tämän nimi kirjoitetaan ruutuun. Tarkoituksena on saada ruudukko täyteen eri ihmisten nimiä
- Ennen messua nuorille jaetaan lappu, johon on listattu kokonainen messukaava. Nuorten tulee messun aikana seurata kaavaa ja merkitä asiat, joita messun aikana tapahtuu (esim. uskontunnustus, ehtoollinen jne.) Huom! Kaikki kaavan osat eivät toteudu, joten nuorten täytyy olla valppaina. Tämä helpottaa myös messun seuraamista. Messukaava löytyy sähköpostin liitteenä.
- Valmistautuminen messuun: Messuvalmistelussa jaetut tiimit harjoittelevat/toteuttavat omaa osuuttaan omissa ryhmissään isosen johdolla
- Messun jälkeen (kirkkokahvien aikana) kerrataan messun osiot annetun tehtävän avulla ja käydään läpi yhdessä mitkä asiat toteutuivat tässä messussa ja mitkä eivät
 - parhaat voidaan palkita, tai voidaan palkita kaikki

Osaa puhua ranskaa	Pitää kirkkaista väreistä	On matkustanut tänä vuonna ulkomaille	Omistaa iPhone-puhelimen	Rakastaa Muumeja!
Osaa soittaa jotain instrumenttia	Harrastaa partiota	Pitää klassisesta musiikista	Käyttää Instagramia päivittäin	On lukenut tänä vuonna ainakin yhden kirjan
Lempiruoka on kala	Omistaa lemmikkieläimen	Pelkää korkeita paikkoja	Kirjoittaa päiväkirjaa	Tykkää ottaa valokuvia
Nimi alkaa A-kirjaimella	On perheen ainoa lapsi	Ei pidä salmiakista	Syö aina perunat kuorineen	On matkustanut Euroopan ulkopuolelle

Osaa puhua ranskaa	Pitää kirkkaista väreistä	On matkustanut tänä vuonna ulkomaille	Omistaa iPhone-puhelimen	Rakastaa Muumeja!
Osaa soittaa jotain instrumenttia	Harrastaa partiota	Pitää klassisesta musiikista	Käyttää Instagramia päivittäin	On lukenut tänä vuonna ainakin yhden kirjan
Lempiruoka on kala	Omistaa lemmikkieläimen	Pelkää korkeita paikkoja	Kirjoittaa päiväkirjaa	Tykkää ottaa valokuvia
Nimi alkaa A-kirjaimella	On perheen ainoa lapsi	Ei pidä salmiakista	Syö aina perunat kuorineen	On matkustanut Euroopan ulkopuolelle

Kokonaisen messun kaava

1 JOHDANTO

Tähän rasti, jos tämä messun osa toteutui	Messun osa	Osan selitys
	Alkuvirsi	Lauletaan ensimmäinen virsi
	Alkusiunaus	Pappi tulee eteen ja sanoo "Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen"
	Johdantosanat ja yhteinen rippi	Lausutaan synnin tunnustus, joka löytyy virsikirjan takaa tai se heijastetaan
	Päivän psalmi	Luetaan Raamatusta lyhyt psalmiteksti
	Herra armahda	Lauletaan "Herra armahda meitä, Kristus armahda meitä..."
	Kiitosvirsi	Lauletaan toinen virsi seisten
	Päivän rukous	Rukoillaan päivän teemaan liittyvistä aiheista

2 SANA

	Ensimmäinen lukukappale	Luetaan teksti Vanhasta Testamentista
	Vastaus	Musiikkia tai laulu
	Toinen lukukappale	Luetaan teksti Uudesta Testamentista
	Päivän virsi	Lauletaan päivän aiheeseen virsi
	Evankeliumi	Luetaan päivän evankeliumi (Matteus, Markus, Luukas tai Johannes)
	Saarna	Pappi puhuu joistain edellä luetuista raamatunteksteistä
	Uskontunnustus	Noustaan ylös ja lausutaan uskontunnustus "Minä uskon Jumalaan..."
	Yhteinen esirukous	Rukoillaan yhteisten asioiden ja toinen toistemme puolesta

3 EHTOOLLINEN

	Uhrivirsi	Tämän virren aikana kerätään kolehti
	Ehtoollisrukous	Pappi kehottaa rukoilemaan, tekee ristinmerkin leivän ja viinin päällä, sekä lukee raamatusta ehtoollisen asetussanat
	Isä Meidän	Rukoillaan yhteen ääneen Isä Meidän-rukous
	Herran rauha	Pappi sanoo tai laulaa "Herra olkoon teidän kanssanne"
	Jumalan Karitsa	Lauletaan Jumalan Karitsa-laulu seisten "Jumalan Karitsa, joka kannat maailman synnin..."
	Ehtoollisen vietto	Ihmiset menevät alttarille, jossa saavat leipää ja viiniä. Halutessaan saa myös pelkän siunauksen
	Kiitosrukous	Rukous, jossa kiitetään ehtoollisesta

4 PÄÄTÖS

	Ylistys	Ylistysvirsi, joka lauletaan seisten
	Siunaus	Pappi lausuu Herran siunauksen "Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä..."
	Lähtettäminen	Pappi sanoo "Lähtekää rauhassa ja palvelkaa Herraa iloiten!"
	Päätösmusiikki	Viimeinen virsi tai musiikkia

KORVAAVA TEHTÄVÄ

1. Osallistu messuun.
2. Haastattele messuun osallistuvaa työntekijää (esim. pappia, kanttoria/musa-vastaavaa, suntiota tai nuorisotyönohjaaja) ennen messua tai messun jälkeen ja kysy, mitä valmisteluja hän on tehnyt ennen messua. Kirjoita haastattelusta tiivistelmä ja postaa se oman rippikoulusi FB-ryhmään.
3. Ohessa on lista kokonaisen messun osista. Mitkä osiot toteutuivat tässä messussa? Täytä lappu messun aikana ja tuo se seuraavaan tapaamiseen.

LIITE 4: Vlogi

Vlogi

Tehtävän toteutus riippuu siitä mitä sosiaalisen median alustaa rippikouluryhmä käyttää (WhatsApp vai Facebook). Näille löytyy omat ohjeistuksensa. Mikäli nuorella ei ole WhatsAppia tai Facebook-profiilia, hän kommentoi yhtä vlogia ja lähettää kommenttinsa vlogista työntekijälle sähköpostitse.

Rippikoululaiselle tehtävän kulku on seuraava:

1. Nuori katsoo yhden Tulilinjalla-videon Niittykappelin sivuilta tai YouTubesta (ei TL Extra -videota)
2. Nuori kommentoi videota apukysymyksillä ennen rippikoulutyöntekijöiden määräämää deadlinea seuraavalla tavalla:

Jos rippikouluryhmä käyttää WhatsAppia:

- Jokainen rippikoululainen käy kommentoimassa katsomaansa videota WhatsApp-ryhmään apukysymysten avulla.

Jos rippikouluryhmä käyttää Facebookia:

- Työntekijän kannattaa laittaa ryhmän aikajanelle jokaisesta Tulilinjalla-videon linkistä oma postaus. Tällöin jokaisen videon kommentit löytyvät helposti yhdestä paikasta. Postaukseen kannattaa laittaa jokin saateteksti, esimerkiksi:

Heippa! Tässä on yksi Tulilinjalla-vlogin videoista, joista valitset yhden, ja jätät kommentin katsomasi videon kommenttiboksiin.

Suorat linkit videoihin:

- Tulilinjalla #1 Kauneusleikkaukset <https://www.youtube.com/watch?v=GU-6ntwgh8l>
 - Tulilinjalla #2 Dokus <https://www.youtube.com/watch?v=s0hOp7t4qpM>
 - Tulilinjalla #3 Miten saavuttaa suosiota <https://www.youtube.com/watch?v=KqUH6VVO2g>
 - Tulilinjalla #4 Turvapaikanhakijat <https://www.youtube.com/watch?v=iKO0heSNHmk>
 - Tulilinjalla #5 Pelaaminen <https://www.youtube.com/watch?v=5ECDpTebbbc>
 - Tulilinjalla #6 Tytöistä ja pojista https://www.youtube.com/watch?v=G9GTaCS_jO4
 - Tulilinjalla #7 Kannabis <https://www.youtube.com/watch?v=nh-Mazz0Ccg>
- Rippikoululainen jättää vastaa apukysymysten avulla kommenttiboksiin, mikä tehdään painamalla "Vastaa"-painikkeella.

Vlogi-tehtävä rippikoululaiselle

1. Käy katsomassa **yksi** Tulilinjalla-video Niittykappelin sivuilta tai YouTubeista (ei TL Extra -videota). Videoita pääset katsomaan osoitteesta <https://www.youtube.com/channel/UCCIFAGNR8vu7cIK9wWebkPw> tai www.niittykappeli.fi →Nuoret →Vlogi ja blogi.

Videoita on seitsemän, ja niiden aiheet ovat

1. Kauneusleikkaukset
2. Doka
3. Miten saavuttaa suosiota
4. Turvapaikanhakijat
5. Pelaaminen
6. Tytöistä ja pojista
7. Kannabis

2. Käy kommentoimassa rippikouluryhmäsi WhatsApp-ryhmässä katsomaasi videota apukysymysten avulla. Muista kirjoittaa oma nimesi (etu- ja sukunimi) kommenttisi perään.

- Minkä videon valitsit?
- Miksi valitsit aiheen?
- Mistä videossa puhuttiin?
- Oletko törmännyt videon aiheeseen aiemmin esim. uutisissa, netissä koulussa, vapaa-ajallasi?
- Missä asiassa olit samaa mieltä?
- Missä asiassa olit eri mieltä?
- Mikä oli mielestäsi hyvä kommentti/perustelu, josta voisit olla samaa mieltä?
- Kenelle suosittelisit videota? Miksi?

Jos sinulla ei ole WhatsAppia, niin katso yksi vlogi-video, ja kommentoi sitä kohdan 2 apukysymysten avulla. Lähetä kommenttisi rippikouluryhmän työntekijällesi sähköpostitse (etunimi.sukunimi@evl.fi).

Vlogi-tehtävä rippikoululaiselle

1. Käy katsomassa **yksi** Tulilinjalla-video Niittykappelin sivuilta tai Youtubesta (ei TL Extra -videota). Videoita pääset katsomaan osoitteesta <https://www.youtube.com/channel/UCCIFAGNR8vu7cIK9wWebkPw> tai www.niittykappeli.fi →Nuoret →Vlogi ja blogi.

Videoita on seitsemän, ja niiden aiheet ovat

1. Kauneusleikkaukset
2. Dokaus
3. Miten saavuttaa suosiota
4. Turvapaikanhakijat
5. Pelaaminen
6. Tytöistä ja pojista
7. Kannabis

2. Käy kommentoimassa rippikouluryhmäsi Facebook-ryhmässä katsomaasi videota apukysymysten avulla. Jätä kommenttisi työntekijän postauksen kommenttiboksiin.

- Miksi valitsit aiheen?
- Mistä videossa puhuttiin?
- Oletko törmännyt videon aiheeseen aiemmin esim. uutisissa, netissä koulussa, vapaa-ajallasi?
- Missä asiassa olit samaa mieltä?
- Missä asiassa olit eri mieltä?
- Mikä oli mielestäsi hyvä kommentti/perustelu, josta voisit olla samaa mieltä?
- Kenelle suosittelisit videota? Miksi?

Jos sinulla ei ole Facebook-profiilia, niin katso yksi vlogi-video, ja kommentoi sitä kohdan 2 apukysymysten avulla. Lähetä kommenttisi rippikouluryhmän työntekijällesi sähköpostitse (etunimi.sukunimi@evl.fi).

LIITE 5: Risteys ja nuorisotyöhön tutustuminen

RISTEYS & NUORISOTYÖHÖN TUTUSTUMINEN

Tiivistelmä:

- Etkot (15min)
- Risteys-messu (45min)
- Nuorisotyö-rastirata (45min)
- Päivän päättäminen (5-10min)

Etkot klo 18.30

- Nuoret saapuvat paikalle klo 18.30
- Katsotaan, että kaikki ovat paikalla
- Lyhyesti kerrotaan Risteys-messusta ja illan kulusta
- Kysytään löytyykö nuorista vapaaehtoisia avustamaan kolehdin keruuseen tai lukemaan esirukousta
- Lämmittelyleikkinä Lännen nopein
 - Muodostetaan piiri, jonka keskellä seisoo leikin vetäjä
 - Käydään nopea nimikierros
 - Keskellä oleva henkilö osoittaa jotain piirissä olevaa henkilöä ja sanoo tämän nimen
 - Se, jota osoitettiin, menee nopeasti kyykkyy ja tämän vieressä olevat osoittavat toisiaan ja yrittävät sanoa mahdollisimman nopeasti toistensa nimet. Se kumpi näistä on hitaampi, menee piiriin keskelle. Jos näiden välissä oleva henkilö ei mene tarpeeksi nopeasti kyykkyy, joutuukin hän piiriin keskelle.
 - Se kuka näistä kolmesta oli hitain, menee piiriin keskelle, ja piiriin keskellä oleva menee hänen paikalleen. Näin ollen kukaan ei tipu leikin aikana, ja nimet toistuvat.
 - Ennen leikin alkua voidaan sääntöjen selittämisen jälkeen käydä vielä toinen nopea nimikierros.
 - Leikin kestänyt sopivan aikaa sen voi lopettaa, ja messuun valmistautumisen voi aloittaa.

Nuorisotyö-rastirata

- Nuorisotyöhön tutustutaan rastiradan avulla
- Rasteja on seitsemän, joita nuoret voivat kiertää vapaasti. Normaalikokoisessa ryhmässä jakaudutaan kolmen hengen ryhmiin, tuplaryhmissä 4-5 hengen ryhmiin
- Rastit kannattaa käydä laittamassa pitkin kappelia ennen messua tai sen aikana.
- Rasteissa esitellään nuorisotyöntekijät ja nuorisotyötä sekä lisäksi jokaisella rastilla on pieni toiminnallinen tehtävä, joista osa suoritetaan työntekijöille.
- Jokaista rastia varten tarvitaan pieni pöytätila tai ne voidaan ripustaa myös seinälle

- Rastitehtävät löytyvät tämän tiedoston lopusta
- Rastille 5 voi laittaa taustalle pyörimään Olarin seurakunnan nuorisotyön esittelyvideon
- Rastiin numero 7 kuuluu myös sen jälkeen olevat vihjeet sekä kartta
- Rastirataan kuluu aikaa noin 30–45 min
- Kun rastit on suoritettu, kokoonnutaan vielä yhteen, kiitetään päivästä ja lähetetään nuoret kotiin.

Rastiradan ohjeistaminen rippikoululaisille

- Eri puolilla kappelia on seitsemän rastia
- Rasteja kierretään ryhmissä
- Jokaisessa rastissa on jonkinlainen lyhyt teksti. Lukekaa se, ja suorittakaa rastilla oleva tehtävä
- Rasteilla älypuhelimien käyttö on sallittu
- Jaetaan nuoret noin kolmen hengen ryhmiin ottamalla jako (esimerkiksi 25:n hengen ryhmässä jako kahdeksaan)
 - tuplaryhmillä sopiva ryhmäkoko on 4-5 henkeä
- Kun ryhmät ovat kasassa, voidaan rastien kiertäminen aloittaa
- Rastien jälkeen kokoonnutaan vielä yhteen päättämään päivä

KORVAAVA TEHTÄVÄ (RISTEYS & NUORISOTYÖHÖN TUTUSTUMINEN)

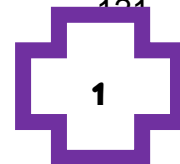
Osallistu johonkin Risteys-messuun joko paikan päällä torstaisin Olarin kappelilla klo 19, tai katso jokin Risteys-messun tallenne netistä. Tallenteita messuista löytää osoitteesta <https://www.youtube.com/user/Olarinsrk/> tai [youtube.com>Olarin seurakunta](https://www.youtube.com/Olarin seurakunta).

Tee rippikouluryhmäsi Facebook-ryhmään päivitys, jossa mainitset ainakin seuraavat asiat

- Mihin messuun osallistuit?
- Olitko paikan päällä messussa vai katsoitko sen netistä?
- Minne messun kolehdissa annetut rahat menevät?
- Laulettiinko messussa jotain sinulle tuttuja lauluja?
- Mistä saarnassa puhuttiin?
- Mitä kaikkea tapahtui ehtoollisen aikana alttarilla sekä sen ympäristössä? Kuvaile muutamalla lauseella.
- Jatka lausetta: Mieleenpainuvinkin juttu messussa oli...

Lähetä seuraaviin kysymyksiin vastaukset rippikoulusi työntekijälle sähköpostitse (etunimi.sukunimi@evl.fi).

- Nuorten tilat ovat tällä hetkellä Olarin kappelilla, mutta uudet nuortentilat avataan elokuussa Ison Omenan kauppakeskuksen uudessa osassa. Kerro millainen on sinun reittisi kotoasi uusiin nuorten tiloihin.
- Olarin seurakunnan nuorisotyöntekijät löydät täältä <http://www.niittykappeli.net/nuoret/tiimi> tai [niittykappeli.net](http://www.niittykappeli.net) >Nuoret >Tiimi. Lue työntekijöiden esittelyt itsestään. Mitä samoja harrastuksia tai kiinnostuksen kohteita heillä on kuin sinulla?
- Kulmakuppilan illat ovat perjantaisin klo 18–22. Iltaan sisältyy esimerkiksi kahvilan aukiolo, jutustelua, pelailua ja hartaus. Mitä sinä haluaisit tehdä Kulmakuppilassa?
- Millainen olisi unelmajumalanpalveluksesi? Mainitse vähintään 3 asiaa.

Johanna

Hei! Mä oon Johanna ja olen ollut Olarissa töissä jo hyvän tovin – vuodesta 2002 alkaen. Olen pappi ja nimikkeeni on kasvatuksen kappalainen. Se tarkoittaa, että kehitän työkseni Olarin seurakunnan kasvatustyötä kouluikäisistä aina nuoriin aikuisiin saakka ja olen kasvatuksen tiimin esimies.

Teen toki myös ns. tavallisia papin töitä, toimituksia ja messuja sekä pidän rippikoulua. Vaikka iso osa työstäni kuuluu tietokoneen ääressä ja palaverieissa, näkee minua silloin tällöin Risteyksessä, ROK-koulutuksissa, leireillä ja tapahtumissa. Myös juhliissa ja aamunavauksissa näyn ja kuulun!

Asustan Espoossa, Olarin kirkon ja Kulman about puolivälissä. Perheeseeni kuuluu mies ja päiväkotikäinen tytär mielikuvitusystävineen. Tykkään mm. kotipuuhailusta ja matkustamisesta, elokuvista ja teatterista, ulkoilusta ja reippailusta, ruuanlaitosta ja leipomisesta, ystävien kanssa höpöttämisestä ja uusien ihmisten tapaamisesta. Uusin harrastukseni on lavatanssikurssi.

Lempikohtani Raamatusta: Olen varma siitä, ettei kuolema eikä elämä, eivät enkelit, eivät henkivallat, ei mikään nykyinen eikä mikään tuleva eivätkä mitkään voimat, ei korkeus eikä syvyys, ei mikään luotu voi erottaa meitä Jumalan rakkaudesta, joka on tullut ilmi Kristuksessa Jeesuksessa, meidän Herrassamme. (Room. 8: 38-39)

TEHTÄVÄ:

Johanna on siis aloittanut uutena harrastuksenaan lavatanssin ja nyt on teidän vuoronne päästä tanssin lumoihin! Esittäkää toiselle rasteja kiertävälle ryhmälle oma lyhyt tanssinne, joka kuvaa ryhmänne tämänhetkistä fiilistä!

Jussi

Olen nuorisopappi ja usein hyvin innostunut työstäni! Tuntuu mahtavalta kohdata Jumalaa erilaisten ihmisten kanssa ja pohtia yhdessä elämän tärkeitä asioita. Harrastelen monenlaista, ja välillä tuntuu, että mihiin se aika oikein meneekään. Musiikki ja tietokoneet ovat tärkeimpiä juttuja minulle. Lauleskelen pop/rock -bändissä, erilaisissa muissa kokoonpanoissa ja säveltelen musiikkia kun sille päälle satun.

laisissa muissa kokoonpanoissa ja säveltelen musiikkia kun sille päälle satun.

Tietokoneella ja netissä istuskelen ehkä enemmän kun on sosiaalisesti suotavaa. Suunnittelen silloin tällöin nettisivuja, valokuvaan ja leikin photoshopilla usein. Myös käsikirjoittaminen ja elokuvaus kuuluu kiinnostuksen kohteisiini. Minut saa siis helposti innostumaan kaikenlaisesta luovasta! Kesäisin kutsuu golf-kenttää, moottori- ja purjeventeyily. Talvisin minut löytää useimmiten kyllä sisätiloista, vaikka joskus yritänkin saada lumilautani raahattua mäkeenkin asti. :)

Lempikohtani Raamatusta: Enää en elä minä, vaan Kristus elää minussa. Sen elämän, jota tässä ruumiissani vielä elän, elän uskoen Jumalan Poikaan, joka rakasti minua ja antoi henkensä puolestani.(Gal. 2:20)

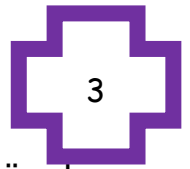
TEHTÄVÄ:

Jussin harrastaa musiikin, tietokoneiden ja valokuvauksen lisäksi myös elokuvien tekoa. Tämän innoittamana kuvatkaa puhelimella lyhyt video, jossa kerrotte jollakin tavalla mitä uusia asioita opitte äskeisessä Risteys-messussa.

Voitte esimerkiksi kuvata alttaria tai jotain muuta kohdetta selostaen, tai kertoa vaikka suoraan kameralle omista fiiliksistänne. Luovuus on sallittu! Muistakaa, että toisia ihmisiä ei saa kuvata ilman heidän lupaansa! Kun olette kuvanneet videon, laittakaa se rippikouluryhmänne Facebook-ryhmään.

Heli

Olen Heli, nuorisotyön ohjaaja. Asustelen mieheni ja kahden poikamme kanssa Latokaskessa. Tykkään TEE:stä kaikissa muodoissaan, mukeista, kakuista, suklaasta, kirjoista, tanssimisesta, Nightwishistä! ja tosi monenlaisesta musasta muutenkin, Frendeistä, hö-

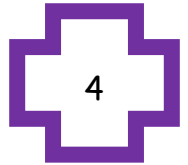
pöttämisestä, valvomisesta, halaamisesta, violetista, Pimbolista, arvoituksista, älypeleistä, lautapeleistä, matkustelusta.. Sekä hymiöistä. ;o)

Lempparikysymykseni on ”Mitä sulle kuuluu?” ja siihen toivon kunnan perusteellista vastausta, eikä mitään ”ihanhyvää”... :) Mua voi tavata Kulmassa mm. Kuppila-illoissa, Risteyksessä, Vanhassa Kulmassa, leireillä, retkillä, ripareilla ja monissa muissa jutuissa. Nähdään ja jutellaan!

Lempikohtani Raamatusta: Yksi monista: Te, jotka olette Jumalan valittuja, pyhiä ja hänelle rakkaita, pukeutukaa siis sydämelliseen armahtavaisuuteen, ystävällisyyteen, nöyryyteen, lempeyteen ja kärsivällisyyteen. Pitäkää huolta, että tulette toimeen keskenänne, antakaa anteeksi toisillenne, vaikka teillä olisikin moittimisen aiheita. Niin kuin Herra on antanut teille anteeksi, niin antakaa tekin. Mutta kaiken kruunuksi tulokoon rakkaus, sillä se tekee kaiken täydelliseksi. (Kol. 3:12-14)

TEHTÄVÄ:

Heli on suuri teen ystävä, joten selvittäkää mitä teelajikkeita on tänään ollut tarjolla. Menkää kertomaan tämä jollekin papille, joka tänään on paikalla.

Pekka

Hei, olen Pekka! Olen tullut tänne Olariin Aletan äitiyslomasijaiseksi. Asustelen Järvenpäässä ja sieltä talvella 2013 valmistunut uusi tuore kirkon nuorisotyönohjaaja. Tykkään monenlaisesta asioista ja se näkyy jotenkin harrastuksissani: tietokoneella/Wii U:lla pelailu, lautapelit,

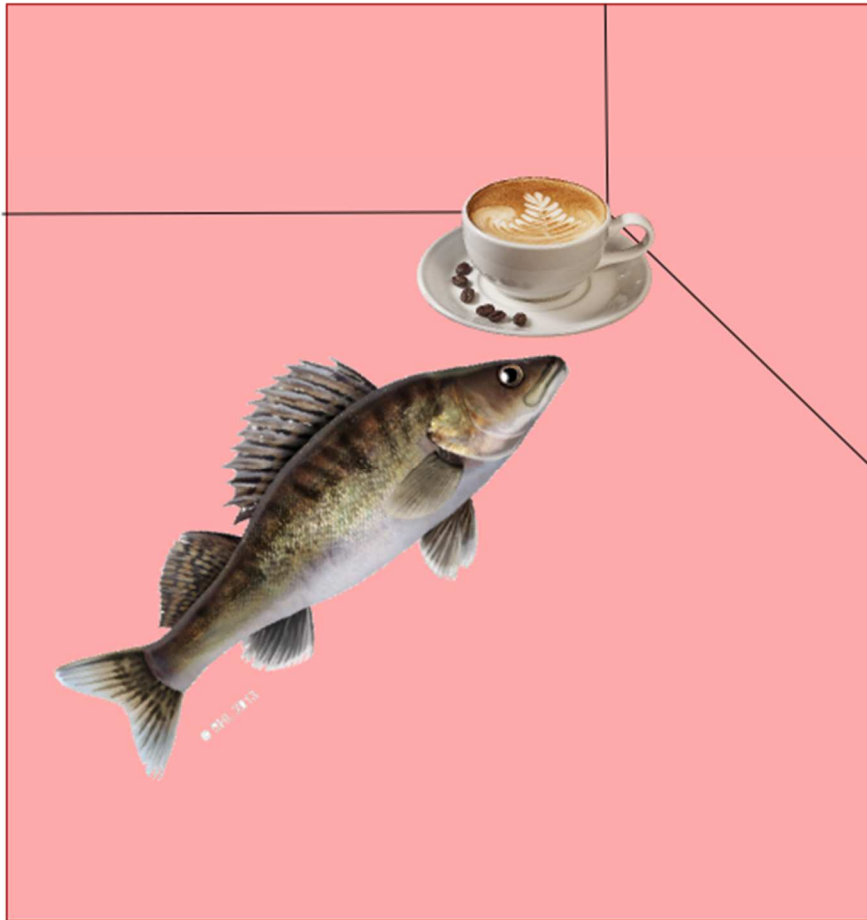
pikku-ukoilla ”leikkiminen” (eli Warhammeri), rumpujen soittaminen, vaeltaminen ja uutuutena frisbeegolf. Olen myös kerran viikossa käynyt pelailemassa erilaisia urheilulajeja entisen kouluni tiloissa ja talvisin käynyt lumilautailmassa, mutta nämä ovat valitettavasti vähän jääneet vähemmälle.

Kavereiden kanssa oli myös joskus aikomus perustaa bändi, mutta neljän vuoden sisällä on saatu ½ biisi aikaiseksi, joten ehkä 2018 olisi tätä vauhtia tulossa single! ☐ Tykkään matkustelusta, hyvästä ruuasta, kahvista, uusien asioiden kokeilemisesta, musiikista, ystävien kanssa oleillusta ja hyvästä huumorista. Minulle saa tulla juttelemaan ja tutustumaan, olisin siitä oikein hyvilläni :). Ehkä saatan joskus jotain fiksuakin sanoa!

TEHTÄVÄ:

Pekan bändi-projekti etenee tällä melko rauhallista vauhtia. Pekka siis tarvitsee vähän tsemppiä, joten keksikää Pekalle tsemppi-huuto, jotta hän saisi bändinsä kanssa singlen ulos vuonna 2018. Huutakaa se yhteen ääneen!

Jos ei oo muuta ni

kuha menee Kulmakuppilaan!

KULMAKUPPILA

Etkö löydä illaksi mitään tekemistä? Tule Kulmaan hyvään seuraan. Siellä voit viettää aikaa kavereiden kanssa, pelailla, ostaa kahvia tai muuta hyvää ja ennen kaikkea viettää aikaa ystävien kanssa. Ovet on auki ja tunnelma just sopivan rento!

Kulmakuppila on avoin joka perjantai klo 18–22 Olarin kappelilla, eli siis täällä missä nyt olet (mutta ensi syksynä se on uudessa paikassa, joka selviää tai on jo selvinnyt teille)! Tule rohkeasti käymään ja ota kaveri messiin!

TEHTÄVÄ:

Mainitkaa yksi mielenkiintoinen asia Kulmakuppilasta, joka saisi teidät saapumaan paikalle. Jokainen valitsee yhden mielenkiinnon kohteen ja kertokaa siitä omalle ryhmälleen.

Suvi

Moikka! Mä olen Suvi. Oon seurakunnassa töissä, koska uskon, että kaikki hyvä tässä maailmassa tapahtuu suhteissa. Suhteessa toisiin, Jumalaan ja itseen. Paljon enempiä ei sitten tarvitakaan. Haluan tehdä työtä sen eteen, että kaikilla olisi yhtäläiset mahdollisuudet kasvaa näissä suhteissa. Mun työsopimuksessa lukee ”erityisnuorisotyönohjaaja”.

Minulla on aviomies, jonka kanssa asumme pikkuruuisessa yksioössä Helsingin keskustassa. Vapaa-ajallani en oikein tee mitään järkevää, ja välillä mietinkin, pitäisikö minun hankkia elämä. Vielä en ole ryhtynyt. Sen sijaan olen lähtenyt lenkille tai lukenut dekkarin.

Oletko koskaan miettinyt, miksi kutsuessasi ystävää luoksesi imperatiivilla tule tänne, sanot huomattasi tosiasiallisesti tulet tänne? Minä olen, sillä suhtaudun kielitieteeseen melko intohimoisesti. Vastaus löytyy suomen kielen historiasta. Käskymuodolla on ollut alunperin päätte -k → tule tänne, joka on vuosisatojen kulunut pois. Vanhan päätteen haamu on kuitenkin jäänyt kummittelemaan kieleemme. Sen näkee siitä, että tuplaamme puheessa imperatiivin jälkeen tulevan sanan ekan konsonantin. Eikö ole metka juttu tämä loppukahdennus! Yleensä kuitenkin kutsun jotakuta luokseni muista syistä kuin päästääkseni haamun valloilleen. Tärkein niistä on tuolla alussa; uskon kaiken hyvän tapahtuvan suhteessa.

Raamattu herättää minussa uskon ja ihastuksen lisäksi myös ärtymystä, kummastusta, epäuskoa ja hilpeyttä. Katso nyt (huomaa, että mielessäsi luet katson nyt; taas se haamu kummittelee) tätäkin tekstiä 4. Mooseksen kirjasta: ”Kun aasi näki Herran enkelin, se laskeutui makuulle Bileam (tää on aasin sen aasin isäntä) selässään, ja Bileam löi vihoissaan aasia kepillä. Silloin Herra antoi aasille kyvyn puhua. Se sanoi Bileamille: ”Mitä paha minä olen tehnyt, kun lyöt minua nyt jo kolmannen kerran?” Bileam sanoi aasille: ”Sinä vikuroit! Jos minulla nyt olisi miekka, tappaisin sinut heti paikalla!” Aasi sanoi Bileamille: ”Minähän olen sinun aasisi, jolla olet ratsastanut iät ja ajat. Olenko minä koskaan ennen vikuroinut?” Bileam vastasi: ”Et ole.” Siis ei voi olla huono huumorintaju Jumalalla, jos se laittaa aasinkanturan keskustelemaan asiallisesti väkivaltaiseksi äityneen isäntänsä kanssa.

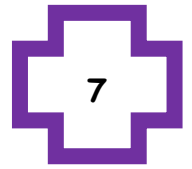
TEHTÄVÄ:

Suvi rakastaa kielitieteitä! Selvitä mitä sana 'evankeliumi' tarkoittaa ja tehkää sen suomennoksesta patsas, joka kuvastaa parhaiten sanan sisältöä. Esittäkää patsas jollekin työntekijälle

Ps. Saatte käyttää apunanne esim. älypuhelin tai muita lähellä olevia lähteitä.

Antti

Hei! Olen Antti.

Kävin fillaririparin vuonna 1995. Silloin Olarin seurakunnan nuorisotyö tempaisi minut mukaansa niin suurella voimalla, etten ole siitä vielä kukaan irti päässyt. Tällä hetkellä hoidan rippikoulupapin tehtäviä. Työhöni näin ollen kuuluu papin tavallisten töiden ohella

vastuu seurakuntamme kaikkien riparien organisoinnista ja isostoiminnan kehittämistä. Olen myös Risteyksessä kuukausittain. Välillä minua saattaa nähdä muissakin kasvatuksen tiimin jutuissa. Vaikutan myös Olarin koulussa ja lukiossa sekä koulupastorina että tuntiopettajana.

Pidän hyvästä ruuasta ja sen vuoksi yritän pitää myös urheilusta – erityisesti lenkkeilyä ja pyöräilyä. Harrastan kuorolaulua ja edelleen vähän partiota. Luen mielelläni, vaikka tähän ei viime vuosina ole juuri jäänyt aikaa perhe-elämän pyörteissä. Viime aikoina Hercule Poirot -filmit ja Uusi Sherlock ovat vieneet minut telkkarin ääreen, vaikka yleensä vietän iltaa mieluummin lautapeliä kuin television kanssa.

Lempikohtani Raamatusta: Vaikka vuoret järkkäisivät ja kukkulat horjuisivat, minun rakkauteni sinuun ei järky eikä minun rauhanliittoni horju, sanoo Herra, sinun armah-tajasi. (Jes. 53:10)

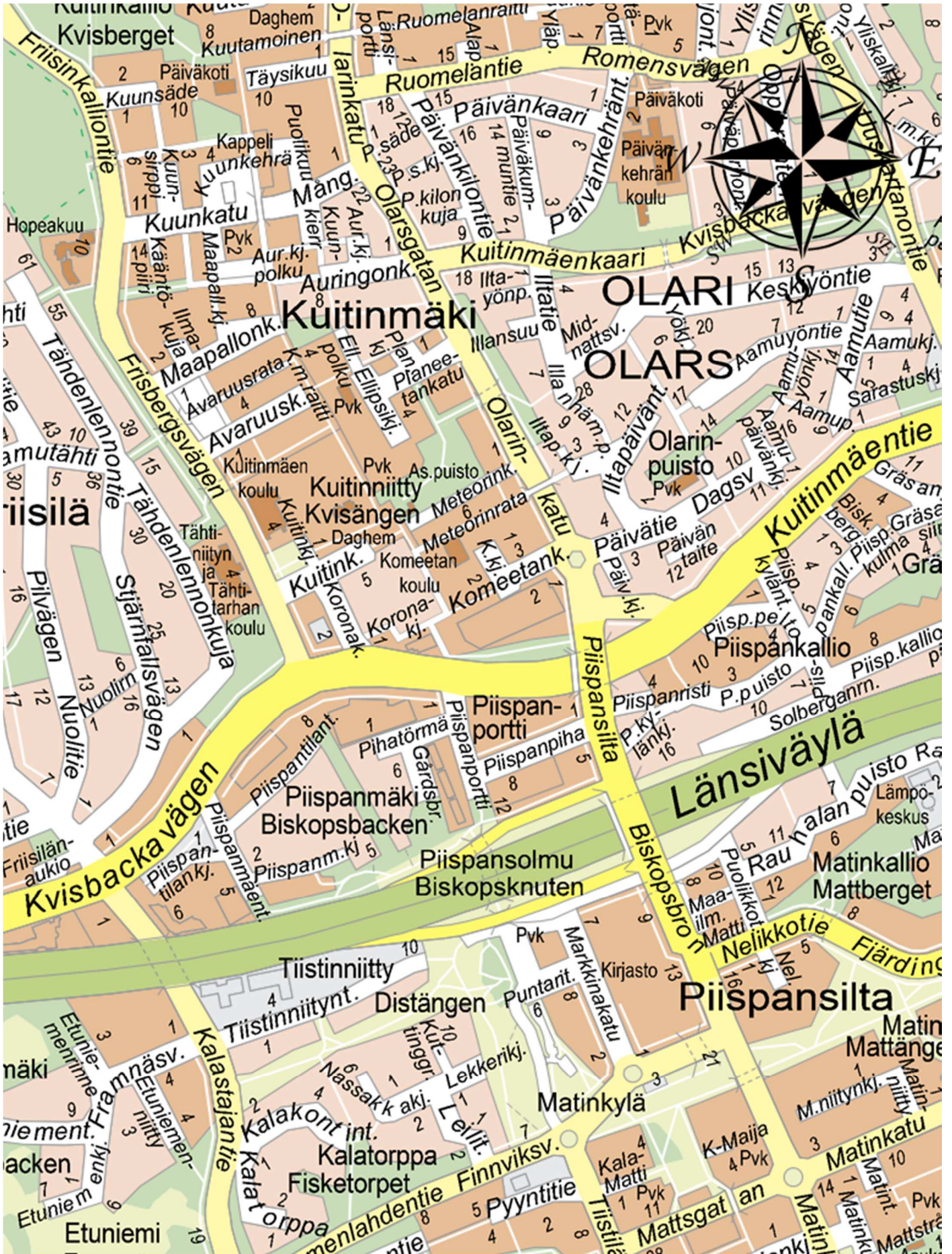
TEHTÄVÄ:

Nuorisotyön tilat muuttavat ensi syksynä 2016 uusiin tiloihin. Koska Antti pitää kovasti salapoliisin tehtävistä, teidän tulee selvittää uuden nuorisotilan sijainti kartan ja annettujen vihjeiden perusteella. Kun olette mielestänne löytäneet oikean paikan, selittäkää jollekin työnte-kijälle miten uuteen nuorisotilaan pääsee julkisilla kulkuvälineillä.

Vihjeet uuden nuorisotilan löytämiseksi

1. Etsikää kartasta Olarin kappeli
2. Suunnatkaa lähtöpisteestä kohti itää, kunnes saavutte T-risteykseen
3. Etsikää kartalta kantatie 51, joka kulkee Helsingistä Hangon suuntaan, kääntykää T-risteyksestä siihen suuntaan (oikea tai vasen), jossa kantatie sijaitsee
4. Jatkaa matkaa eteenpäin, kunnes olette ylittäneet kantatien.
5. Lähistöllä näette asian, jolla on sama lempinimi kuin New York Cityllä. Uusi nuorisotila sijaitsee siellä!

Timo

Terve, olen Timo ja olen tullut uutena tyyppinä tänne töihin. Alun perin olen lähtöisin Savon sydäimestä tai ainakin sen vierestä eli Varkaudesta, mutta olen nyt asustellut täällä Espoon suunnalla pari vuotta. Työtäni täällä teen erityisesti alakouluikäisten pa-

rissa ja erityisenä vastuuna minulla on sähkökerhot.

Minua voi nähdä joidenkin kerhojen lisäksi ainakin junnukulmassa, kouluilla ja leireillä. Harrastelen monen monituista juttua niin ulkona kuin sisätiloissakin. Uusimpana harrasteena kesällä aloittelin frisbeegolfin. Jos minuun sattuu tuolla jossain törmäilemään, niin saa siis tulla juttelemaan.

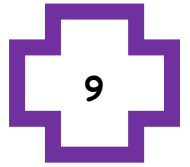
Kohta Raamatusta: ”Etsikää ennen kaikkea Jumalan valtakuntaa ja hänen vanhurskasta tahtoaan, niin teille annetaan kaikki tämäkin. Älkää siis huolehtiko huomispäivästä, se pitää kyllä itsestään huolen. Kullekin päivälle riittävät sen omat murheet.” (Matt. 6:33–34)

TEHTÄVÄ:

Timon erityisenä vastuuna on vetää sähkökerhoa. Sen lisäksi Olarin seurakunnassa järjestetään seuraavia kerhoja: sähkö, kokki jne. Mikä sinussa on sellainen hyvä piirre/taito, jota voisit hyödyntää joissain edellisissä kerhoissa ohjaajana. Kerro se kaverille, kirjaa posti it lapulle ja kiinnitä se seinään.

Taru

Moikka, olen Taru. Teen monenlaisia hommia, sillä osittain teen myös erityisnuorisotyötä. Vedän erilaisia ryhmiä, pidän Junnukulmaa, käyn kouluilla ja olen leireillä mukana. Minuun voi törmätä siis melkein missä vain.

□

Vapaa-ajalla tykkään lenkkeillä, retkeillä, mökkeillä, kakkuilla ja muunmuassa matkustella. Kotoa minulta löytyy 8 -ja 4- vuotiaat pojat.

Raamatunkohta: ”Vaikka minä kulkisin pimeässä laaksossa, en pelkäisi mitään paha, sillä sinä olet minun kanssani. Sinä suojelet minua kädelläsi ,johdatat paimensauvallasi.” (Psalmi 23:4)

TEHTÄVÄ:

Taru on tuttu koulusta, sillä hän käy usein kouluilla vierailmassa. Mikä on sinun viimeisin muistikuvasi aamunavauksesta koulussa. Mitä siinä käsiteltiin? Jaa tämä muisto lyhyesti ryhmällesi ja jatkakaa matkaa seuraavalle rastille.

Anne

10

Hei, olen Anne ja kannan kassia jossa teksti: ”Mie voin lähteä Karjalast, mut Karjala ei lähe miust”. Opettelen olemaan espoolainen, vähitellen alkaa sujua...Tykkään ihmisistä ja puhumisesta, kalkatusta riittää. Intohimoisesti

suhtauden lapsiini (neljä poikaa) ja puolisooni, urheiluun (juoksu, hiihto, uinti, sali, soutu ym. omat ja perheen muut lajit) ja gospelmusiikkiin. Harrastuksena siis kuntoilu ja keikat! Lisäksi olen jo yli 10 vuotta ollut Emmerdalen (tutuille ”emmentaali”, niitä Maikkarin laatusarjoja) ystävä.

Raamatussa on monta suurta: Tässä yksi suosikkini: ”Olen varma siitä, ettei kuolema eikä elämä, eivät enkelit eivät henkivallat, ei mikään nykyinen eikä mikään tuleva eivätkä mitkään voimat, ei korkeus eikä syvyys, ei mikään luotu voi erottaa meitä Jumalan rakkaudesta, joka on tullut ilmi Jeesuksessa Kristuksessa, meidän Herrassamme.” (Room 8: 38-39)

TEHTÄVÄ:

Annen intohimoihin kuuluvat mm. Soutaminen, salilla käynti, uiminen, hiihtäminen ja juoksemisen. Mikä mahtaa olla sinun urheilullinen intohimosi? Miettikää ryhmässä yksi urheilulaji, josta kaikki pitävät. Siirtykää seuraavalle rastille valitsemassanne urheilulajissa tehtävää liikettä toistaen.

LIITE 6: Leiri-info

LEIRI-INFO

Tiivistelmä:

- Nuorten osuus (2h)
 - Jonoon järjesty-leikki (15min)
 - Raamattu-oppitunti (45min)
 - Tauko (15min)
 - Isosryhmiin jakaminen (15min)
 - Brainstorm-lämmittelyleikki (15min)
 - Sääntöjen keksiminen (15min)
- Vanhempien ja nuorten osuus (1h)
 - Työntekijöiden ja isosten esittely (10min)
 - Yhteisten sääntöjen esittely (5min)
 - Leirijakson käytännön asiat (15min)
 - Vanhempien kysymykset (15min)
 - Loppuhartaus (15min)

Tarvikkeet:

- Raamattuoppitunti
 - Fläppipaperia
 - Tusseja
 - A4-paperia
 - Kyniä
 - Raamatun kirjat –laput (Löydät tästä tiedostosta valmiin version, mutta suositeltavaa on tehdä nämä laput kartongille tai laminoida)
 - Raamattu-oppitunnin diaesitys
- Isosryhmiin jako sekä sääntöjen luominen
 - Isoiset ja ohjaajat jakavat rippikoululaiset isosryhmiin etukäteen kirjoittamalla nuorten nimet lappuihin.
 - Löydät tästä tiedostosta valmiin pohjan isosryhmiinjako varten
 - Kyniä
 - Tusseja
 - Fläppipaperia
 - A4-paperia
- Hartaus
 - Laulukirjat
 - Liikuttava psalmi -moniste (löytyy liitteenä tämän tiedoston lopusta)

Tapaamisen kulku

Nuorten osuus (2h)

Alkuleikki Jonoon järjesty 15 min

- Ryhmän tulee muodostaa yksi jono oikeaan järjestykseen jonkin ominaisuuden perusteella. Kun jono on valmis, yksi työntekijä tai isonen tarkistaa, että jono on oikeassa järjestyksessä.
- Nuorten pitää järjestäytyä
 - pituusjärjestykseen
 - pikkurillin pituuden mukaan
 - syntymäkuukauden mukaan, kukaan ei saa puhua!
 - silmien värin mukaan tummimmasta vaaleimpaan

Raamattu-oppitunti 45 min

(Olemme koonneet erilaisia menetelmiä opettaa Raamattua. Näistä voit valita mieleisesi, sillä 45 minuuttia saattaa olla liian lyhyt aika kaikkien osuuksien toteuttamiseen.)

Oppitunnin aikana nuoret istuvat piirissä tai hevosenkengässä katse kohti luokan etuosaa, jossa pidetään Raamatun PowerPoint-esitys

- Kuinka paljon tiedät Raamatusta?
 - Nuoret jakaantuvat 3-5 hengen ryhmiin vapaasti
 - Jokaiselle ryhmälle annetaan A4-paperi ja kyniä
 - Ryhmät kirjoittavat paperille niin monta asiaa kun tietävät Raamatusta
 - Aikaa 5 minuuttia
 - Purku: Jokainen ryhmä luettelee kirjoittamiaan asioita yksi asia kerrallaan, ohjaaja kokoaa yhteen fläppipaperiin.
- Perusfaktat Raamatusta -diat
 - Yhteensä 66 kirjaa
 - Vanha Testamentti 39 kirjaa
 - Uusi Testamentti 27 kirjaa
 - Kirjoitettu n. 1000 vuoden aikana
 - Kirjat VT:ssä, Evankeliumit ja kirjeet UT:ssa
 - VT hepreaa, UT kreikkaa
 - Jumalan sanaa ihmisten välityksellä

- Jumalan itse puhuu Raamatun välityksellä
- Kirjoittajia mm. profeettoja, Jeesuksen opetuslapsia, alkuseurakuntalaisia
- Jeesus ei ole kirjoittanut Raamattuun

- Raamatun kirjat järjestykseen
 - Nuoret istuvat piirissä
 - Piirin keskelle asetetaan Raamatun kirjat lattialle sikin sokin
 - Nuorten tulee laittaa kirjat järjestykseen yhteen jonoon, joka kulkee piirin sisällä. Tässä nuoret voivat hyödyntää omia Raamattuja
 - Ohjaaja tarkistaa järjestyksen
 - Kerrotaan vapaamuotoisesti Raamatun tapahtumista ja sisällöstä aiemmin tehdyn fläppipaperin sisältöä hyödyntäen
 - ”Täällä esiintyy profeettoja, täällä kerrotaan maailman luomisesta, Jeesuksesta, maailman lopusta...”

- Raamatun käyttäminen
 - Käydään läpi miten Raamatusta etsitään jokin tietty jae
 - Ensin katsotaan sisällysluettelosta mistä kirja löytyy: Uusi vai Vanha Testamentti?
 - Etsitään oikea luku: merkitty isoin numeroin
 - Etsitään oikea jae: merkitty pienin numeroin
 - Ei kannata etsiä sivunumeron mukaan
 - Etsitään seuraavat Raamatun kohdat, esim.
 - 1. Moos.1:1
 - Joh. 3:16

- Miten Raamattu näkyy arjessamme?
 - Kerrotaan kuvien kautta mihin asioihin Raamattu on vaikuttanut meidän kulttuurissamme
 - Esimerkiksi Suomen lippu, kalenteri, lait, tv-sarjat, musiikki, sananlaskut...

15 min tauko

Isosryhmiin jakaminen sekä yhteisten sääntöjen keksiminen 45 min

- Isosryhmiin jako
 - Tarkoituksena on jakaa nuoret isosryhmiin toiminnallisesti, ryhmät on päätetty jo aikaisemmin työntekijöiden ja isosten kesken
 - Lattialle jaetaan laput, joissa nuoren nimi sekä toisella puolella jokin sana
 - Jokaiselle isosryhmällä on oma sanansa, joka ei tarkoita mitään, tämä sana lukee lapun toisella puolella
 - Laput asetetaan lattialle nimipuoli ylöspäin

- Kun nuoret ja isokset ovat löytäneet oman lappunsa, he etsivät oman ryhmänsä toistamalla paperilla olevaa sanaa
- Kun jokainen on löytänyt oman ryhmän, istutaan omista ryhmissä ympäri huonetta
- Esimerkkisanoja, jotka eivät tarkoita mitään:
 - Swong
 - Swing
 - Ähveli
 - Kähveli
 - Mirruus
 - Kuuna
 - Kimarre
 - Teriko
 - Tarhikko
 - Rähveli
- Valmis pohja lapuille löytyy tämän tiedoston lopusta
- Yhdessä luodut säännöt isosryhmissä
 - Ryhmäyttävä lämmittely
 - Sanojen keksiminen
 - Jokaiselle ryhmälle annetaan yksi A4:n sekä kynä
 - Kirjoitetaan Raamattu-sana pystysuoraan paperin vasempaan reunaan
 - Jokaisen ryhmän tulee keksiä mahdollisimman monta substantiivista annetuista kirjaimista, aikaa annetaan max 5 min
 - R etki, ruoka...
 - A amu, ainoa...
 - A nanas, askel...
 - M ammutti, maito...
 - A urinko...
 - T atti...
 - T elakka...
 - U uni...
 - Kun aika on loppunut, valitaan 3 parasta sanaa, jotka sanotaan ääneen ryhmittäin
 - Sanojen muodostaminen
 - Paperi käännetään toisin päin
 - Ohjaaja luettelee seuraavat kirjaimet, jotka kirjoitetaan paperin ylänurkkaan: T A R I I P N L O R I A N K V E M
 - Kun ohjaaja antaa luvan aloittaa, keksitään mahdollisimman monta sanaa edellisistä kirjaimista
 - Kaikkia kirjaimia ei tarvitse käyttää muodostaakseen sanaa ja samoja kirjaimia saa käyttää uudestaan, esim. voi, moi, ranne...
 - Sanojen keksimiseen käytetään max 5min
 - Kun aika on loppunut, lasketaan keksittyjen sanojen määrä ja käydään läpi kuinka monta sanaa kukin ryhmä on keksinyt
 - Sääntöjen keksiminen isosryhmissä
 - Jokainen ryhmä miettii leirijaksolle 10 yhteistä sääntöä
 - ryhmä valitsee säännöistään 5 tärkeintä, jotka numeroidaan tärkeysjärjestykseen

- Jokainen ryhmä luettelee yhden säännön kerrallaan tärkeysjärjestyksessä, ohjaaja kerää säännöt ylös esim. fläpille
 - mikäli jokin sääntö on jo sanottu, ryhmä mainitsee seuraavaksi tärkeimmän säännön
- Kun säännöt on kerätty, kysytään vielä onko jollain mielessä joku sääntö mikä puuttuisi listalta
- Säännöt laitetaan ryhmän omaan Facebook/WhatsApp-ryhmään

Leiri-info 1h (Nuoret ja vanhemmat)

- Toivotetaan vanhemmat tervetulleiksi
- Esitellään työntekijät sekä isokset
- Yhdessä luodut säännöt käydään läpi
- Käydään läpi yleiset leirijaksoon liittyvät käytännön asiat, esimerkiksi
 - Rippikoulu yleiset säännöt
 - Puhelinten käyttö
 - Mitä pakataan mukaan?
 - Leirikeskuksen esittely
 - Mahdolliset vierailupäivät
 - Mukaan lähtevät lääkkeet ja ensiapuvälineet sekä henkilökohtaisten lääkkeiden käyttö
 - Rippikouluryhmän blogi tai sosiaalisen median kanavat, joita vanhemmat voivat seurata
 - Käyttäytymissäännöt sosiaalisessa mediassa
- Vanhempien kysymykset

Hartaus 15 min

Tänään olemme tutustuneet Raamattuun ja hieman sen sisältöön. Leirijakson aikana tulemme käyttämään paljon Raamattua. Lisäksi rukoileminen on iso osa kristityn elämää ja leirin aikana tulemme oppimaan mitä rukous oikein tarkoittaa. Jokaisella on oma tapansa rukoilla. Yksi niistä voi olla esimerkiksi Raamatun luku, joihin psalmit sopivat hyvin. Seuraavaksi luen teille psalmeja, joihin kuuluu erilaisia liikkeitä. Tämän on koennut Espoon tuomiokirkkoseurakunnan nuorisotyönohjaaja Pirjo Myllärniemi. Voimme nousta ylös ja toistaa nämä sanat ja liikkeet, ikään kuin yhteiseksi rukoukseksi.

Liikuttava psalmi/Pirjo Myllärniemi

(Ohjaaja lausuu psalmin rivi kerrallaan liikkeineen, muut toistavat perässä)

Loppulaulu

Kuule minun ääneni NSV2015 nro 61 / NSV2010 nro 55

3.11.2016

3.11.2016

Miten Raamattu näkyy sun elämässä?

Mitä yhteistä on kaikilla Pohjoismaiden lipuilla?

Kuva: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Suomen_lippu_valokuva1.png

Miten Raamattu näkyy sun elämässä?

Onko Suomen laissa ja kymmenessä käskyssä jotain yhteistä?

Kuva: <https://pixabay.com/fi/photos/law/>

3.11.2016

Miten Raamattu näkyy sun elämässä?

2016

JANUARI				FEBRUUARI				MARTTI				HUHTIKUUK			
Sa	Ma	Tu	Ke	Sa	Ma	Tu	Ke	Sa	Ma	Tu	Ke	Sa	Ma	Tu	Ke
			1	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
5	6	7	8	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
29	30	31		29	30	31		27	28	29	30	31			
MAY				JUUN				JULY				ELOKUUK			
Sa	Ma	Tu	Ke	Sa	Ma	Tu	Ke	Sa	Ma	Tu	Ke	Sa	Ma	Tu	Ke
1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
5	6	7	8	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
29	30	31		29	30	31		29	30	31		29	30	31	
SYYSKUU				LOKAKUUK				MARRASKU				Joulukuu			
Sa	Ma	Tu	Ke	Sa	Ma	Tu	Ke	Sa	Ma	Tu	Ke	Sa	Ma	Tu	Ke
1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
5	6	7	8	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
29	30	31		29	30	31		29	30	31		29	30	31	

Tiedätko, mitä kirkkovuoden juhlaa vietetään

- Jouluna?
- Pääsiäisenä?
- Uutena vuotena?
- Juhannuksena?

Kuva: <https://pixabay.com/fi/kalenteri-2016-2016-kalenteri-vuosi-924930/>

Miten Raamattu näkyy sun elämässä?

Mitä elokuvia tai kirjoja tiedät, jotka jollain tavalla kertovat Raamatun tapahtumista?

Kuva: <https://www.flickr.com/photos/kmar/83270342>

3.11.2016

Miten Raamattu näkyy sun elämässä?

Sananlaskut 26:27

"Joka toiselle kuoppaa kaivaa, se itse siihen lankeaa, joka kiveä vierittää, jää itse sen alle."

Kuva: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:A_close-up_of_Pit.JPG

Ensimmäinen Mooseksen kirja	Toinen Mooseksen kirja	Kolmas Mooseksen kirja
Neljäs Mooseksen kirja	Viides Mooseksen kirja	Joosuan kirja
Tuomarien kirja	Ruutin kirja	Ensimmäinen Samuelin kirja
Toinen Samuelin kirja	Ensimmäinen kuninkaiden kirja	Toinen kuninkaiden kirja

Ensimmäinen aikakirja	Toinen aikakirja	Esran kirja
Nehemian kirja	Esterin kirja	Jobin kirja
Psalmien kirja	Sananlaskujen kirja	Saarnaajan kirja
Laulujen laulu	Jesajan kirja	Jeremian kirja

Valitusvirret	Hesekielin kirja	Danielin kirja
Hoosean kirja	Joelin kirja	Aamoksen kirja
Obadjan kirja	Joonan kirja	Miikan kirja
Nahumin kirja	Habakukin kirja	Sefanjan kirja

Haggain kirja	Sakarjan kirja	Malakian kirja
Evankeliumi Matteuksen mukaan	Evankeliumi Markuksen mukaan	Evankeliumi Luukkaan mukaan
Evankeliumi Johanneksen mukaan	Apostolien teot	Kirje roomalaisille
Ensimmäinen kirje korinttilaisille	Toinen kirje korinttilaisille	Kirje galatalaisille

Kirje efesolaisille	Kirje filippiläisille	Kirje kolossalaisille
Ensimmäinen kirje tessalonikalaisille	Toinen kirje tessalonikalaisille	Ensimmäinen kirje Timoteukselle
Toinen kirje Timoteukselle	Kirje Titukselle	Kirje Filemonille
Kirje heprealaisille	Jaakobin kirje	Ensimmäinen Pietarin kirje

LIKUTTAVA PSALMI/Pirjo Myllärniemi

(Ps. 88:13)

Minä huudan sinua, Herra, [ojennetaan kädet etuviistoon hiukan rintaa korkeammalle]
heti aamulla nousevat [tehdään käsillä aurinko, joka nousee ylös]
rukoukseni eteesi. [käden kohoavat rinnakkain yläviistoon auringon jälkeen]

(Ps. 61:2)

Maan ääristä minä huudan sinua, [tehdään ojennetulla oikealla kädellä iso kaari rinnan korkeudella]
kun sydämeni näänny. [viedään kämmenet päällekkäin sydämen kohdalle]
Sinä viet minut turvaan, [asetetaan kädet kuin nostaettaisiin/kannettaisiin jotakin]
kalliolle [tehdään kolmio käsivarsilla vuoreksi, korkealle pään yläpuolelle],
jolle itse en jaksaisi nousta. [lasketaan kädet vuoresta rentoina sivuille ja lasketaan pää rentona alas]

(Ps. 17:8)

Varjele minua niin kuin silmäterääsi, [ojennetaan vasen käsi eteen ja muodostetaan kämmenellä kuppi ja ojennettuna oikea käsi kämmen kuppina vasemman kämmenen päälle]
peitä minut siipiesi suojaan. [kiedotaan kädet laajasti ja hellästi itsen ympärille]

Päätteeksi Herran siunaus, jossa kädet ojennetaan avoimiksi siunauksen vastaanottamiseksi.

KORVAAVA TEHTÄVÄ

Lähetä tehtävien 1-4 vastaukset jollekin rippikoulusi työntekijälle etunimi.sukunimi@evl.fi

1. Mainitse 5 asiaa mitä voisit tehdä, jotta kaikilla olisi hyvä olla leirillä.
2. Raamattu-tehtävä
 - Mitä henkilöitä muistat Raamatusta? Mainitse ainakin viisi.
 - Mitä Raamatussa olevia tapahtumia muistat? Mainitse ainakin kaksi.
3. Lue Raamatusta osoitteesta <http://www.evl2.fi/sanasto/index.php/Raamattu> (TAI www.evl.fi □ Tietoa kirkosta: Sanasto □ Raamattu) ja vastaa seuraaviin kysymyksiin
 - Milloin Raamattu on kirjoitettu?
 - Kuinka monta kirjaa Raamatussa on?
 - Mitä sana Testamentti tarkoittaa?
 - Millä kielillä Uusi ja Vanha testamentti on kirjoitettu?
 - Minkälaisia kirjoja Vanha ja uusi Testamentti sisältävät?
 - Mistä Vanha ja Uusi Testamentti kertovat?
4. Selvitä vielä (esim. Googlesta)
 - Miksi Suomen lipussa on risti?
 - Mitä kirkkojuhlaa vietetään Juhannuksena?

Lähetä tehtävän 5 vastauksesi rippikouluryhmäsi Facebook/WhatsApp-ryhmään

5. Etsi seuraavat Raamatunkohdat ja selitä omin sanoin mitä siinä kerrotaan.
 - 1. Moos.1:1
 - Joh. 3:16
 - Ps. 23:1
 - Hepr. 13:2
 - Ef. 2:8

LIITE 7: Leirimuistelu ja konfirmaatioharjoitukset

LEIRIMUISTELU JA KONFIRMAATIOHARJOITUKSET

Tiivistelmä

- Alkuhartaus (5 min)
- Rastirata (30 min)
- Isosryhmätyöskentely (30min)
- Konfirmaatioharjoitukset ja valokuvaus

Tarvikkeet

- Rukouskiviä, 5 eri väriä (punainen, sininen, vihreä, valkoinen, musta)
- 1 kulho, johon rukouskiviä voi laittaa
- Tykki ja läppäri oppimispäiväkirjan kuvien pyörittämiseen
- Post-it-lappuja
- A3-kartonkeja x2
- Fläppi-paperia x4
- Tusseja (viidelle eri rastille, väh. 10kpl!)
- Mukava määrä erivärisiä kartonkeja
- Kyniä
- Saksia x4
- Liimaa x4
- Paljon kivoja tarroja

Valmiit ohjeet rasteille ja ryhmätyöskentelyyn löydät tiedoston lopusta.

TAPAMISEN KULKU

Alkuhartaus (5 min)

Heprealaiskirjeen 13. luvusta: ”Jeesus Kristus on sama eilen, tänään ja ikuisesti. (Hepr. 13:8)”

Rippikoulumme on kestänyt puoli vuotta, jonka aikana olemme tavanneet monia kertoja sekä viettäneet hauskan ja tiiviin leirin yhdessä. Tänään muistellemme vähän yhdessä mitä kaikkea olemme yhteisissä tapaamisissamme tehneet, mitä kaikkea leirillä olemme kokeneet, mutta pohditaan myös mitä kaikkea tapahtuu tämän jälkeen. Tämän puolen vuoden aikana Jeesus on kulkenut kanssamme tähän päivään asti. Hän on myös tänään täällä meidän kanssamme. Ja ennen kaikkea Hän on meidän kanssamme myös tulevaisuudessa kun etsimme omaa paikkaamme seurakunnassa, yhteiskunnassa tai ylipäätään tässä maailmassa. Hän pitää meistä huolen eilen, tänään ja ikuisesti.

Rukous: Rakas Taivaan Isä, kiitos siitä, että olemme saaneet tutustua toisiimme tämän rippikoulun aikana. Kiitos siitä, että olemme oppineet sinusta uusia asioita. Anna tämän päivän olla meille antoisa, sillä pääsemme taas tekemään ja kokemaan kivoja asioita yhdessä. Siunaa meitä, meidän läheisiämme, ja konfirmaatioharjoituksiamme. Näitä asioita pyydämme sinun edessäsi. Amen.

Rastirata (30min)

Rasteja on yhteensä kahdeksan, ja niitä kierretään vapaassa järjestyksessä 2-5 hengen ryhmissä, jotka nuoret saavat päättää itse. Rastien aikana voi pyöriä Powerpoint-esitys, johon on koottu oppimispäiväkirjan valokuvia rippikoulun tapaamisista sekä leiriltä.

Startti

Pöydällä on iso kulho, johon laitetaan erivärisiä rukouskiviä sen mukaan, miltä rippikoulun aloittaminen nuoresta tuntui. Nuori voi laittaa useita erivärisiä kiviä kulhoon. Eriväriset kivet kuvastavat erilaisia tuntemuksia, joita ovat

- SININEN = Jännittynyt
- VIHREÄ = Odottava
- PUNAINEN = Pelottava
- VALKOINEN = Innokas
- MUSTA = Ei kiinnostanut

Tämän jälkeen vaihdetaan pari sanaa oman ryhmän kanssa siitä ovatko fiilikset muuttuneet rippikoulun aikana.

Messu

Rastilla on nelikenttä, johon nuori kertoo ajatuksistaan messun suunnittelusta ja sen toteutuksesta. Jokainen nuori laittaa yhden rastin nelikenttään, joka kuvastaa omia fiiliksiä yhdessä tehdystä messusta. Lisäksi nuori valitsee messusta lempiosionsa laittamalla rastin toiseen listaan (virret, saarna, ehtoollinen, esirukous...)

Nuorisotyö

Nuorisotyöntekijöiden kuvat laitetaan esille. Nuoret laittavat tarran niiden nuorisotyöntekijöiden kohdalle, jotka ovat nähneet rippikoulun aikana esim. nuortenillassa tai muualla.

Vlogi

Nuori kirjoittaa post-it-lapuille aiheita, joista haluaisi nähdä seuraavan vlogin. Post-it-lappu kiinnitetään värikkäälle A3 kartongille.

Leiri-info

Rastilla on tehtävä-lappuja, joissa tulee yhdistää Raamatusta tuttujen sitaattien alkuosa niiden loppuosaan. Rastilla pitää olla valmiina tulostettuna tarpeeksi tehtävälappuja, jotta ne riittävät jokaiselle rastille tulevalle ryhmälle.

Leiri

Fläppipaperille kerätään ajatuksia, kommentteja, leirin omia juttuja ja muut terveiset rippileiriltä. Sana on vapaa, myös piirtäminen ja muu taiteilu sallittua.

Konfirmaatio

Nuoret kirjaavat konfirmaatiomessun esirukoukseen esirukousaiheita kolmelle eri fläppipaperille. Jokaiselle fläpille on oma rukousaiheensa, ja fläppipaperien otsikot ovat:

- Toivon....
- Pyydän...
- Kiitän...

Back to the Future

Nuoret pohtivat rippikoulun kohokohtaa, jota muistelevat hyvillä mielin vielä 20 vuoden päästä. He leikkaavat kartongista symbolin, joka kuvastaa hyvää muistoa ja kirjoittavat sen sisälle rippikoulun kohokohdan. Esimerkiksi: sydän, jonka sisään on kirjoitettu "Ponileikki". Symbolit liimataan isoon A3 kartonkiin.

Isosryhmätyöskentely (30min)

Rippikoululaiset menevät isosryhmiinsä ja ryhmille annetaan 10 min aikaa keskustella seuraavista aiheista

- Mitä haluaisit sanoa seuraavan vuoden rippikoululaisille?
- Minkälainen seurakuntatoiminta sinua voisi kiinnostaa?
- (Jos ryhmällä on aikaa: Miten ajatuksesi muuttuneet rippikoulun aikana esimerkiksi Raamatusta, kristinuskosta, kirkosta...?)

Tämän jälkeen keskustelua voidaan purkaa vapaamuotoisesti koko rippikouluryhmän kanssa ja samalla voidaan seurakunnan toimintaa nuorille.

Konfirmaatioharjoitukset ja valokuvaus

Startti

Muistele ensimmäistä rippikouluryhmäsi tapaamista. Minkälaisia fiiliksiä sinulla oli?

Pöydällä on kulho, johon voit laittaa rukouskiviä omien tuon hetkisten fiilistesi mukaan. Eri kivet kuvastavat erilaisia fiiliksiä. Voit laittaa kulhoon useita erivärisiä kiviä.

- **SININEN** = Jännittynyt
- **VIHREÄ** = Odottava
- **PUNAINEN** = Pelottava
- VALKOINEN = Innokas
- **MUSTA** = Ei kiinnostanut

Tämän jälkeen keskustele ryhmäsi kanssa siitä, ovatko omat fiiliksesi muuttuneet rippikoulun aikana.

Messu

Muistele rippikouluryhmäsi messussa käyntiä ennen leirijaksoa. Merkitse nelikenttään ajatuksesi messun suunnittelusta ja sen toteutuksesta. Piirrä vain yksi rasti! Mitä enemmän opit uutta, sitä oikeammalle laitat rastisi. Mitä enemmän koet, että voisit osallistua messun suunnitteluun ja toteuttamiseen uudelleen, sitä korkeammalle laita rastisi.

Pohdi myös mikä oli suosikkiosiosi messussa. Laita alla olevaan listaan yksi rasti sen osion perään, josta pidit eniten.

Virret ja laulut

Synnintunnustus ja synninpäästö

Raamatun tekstien luku

Saarna

Uskontunnustus

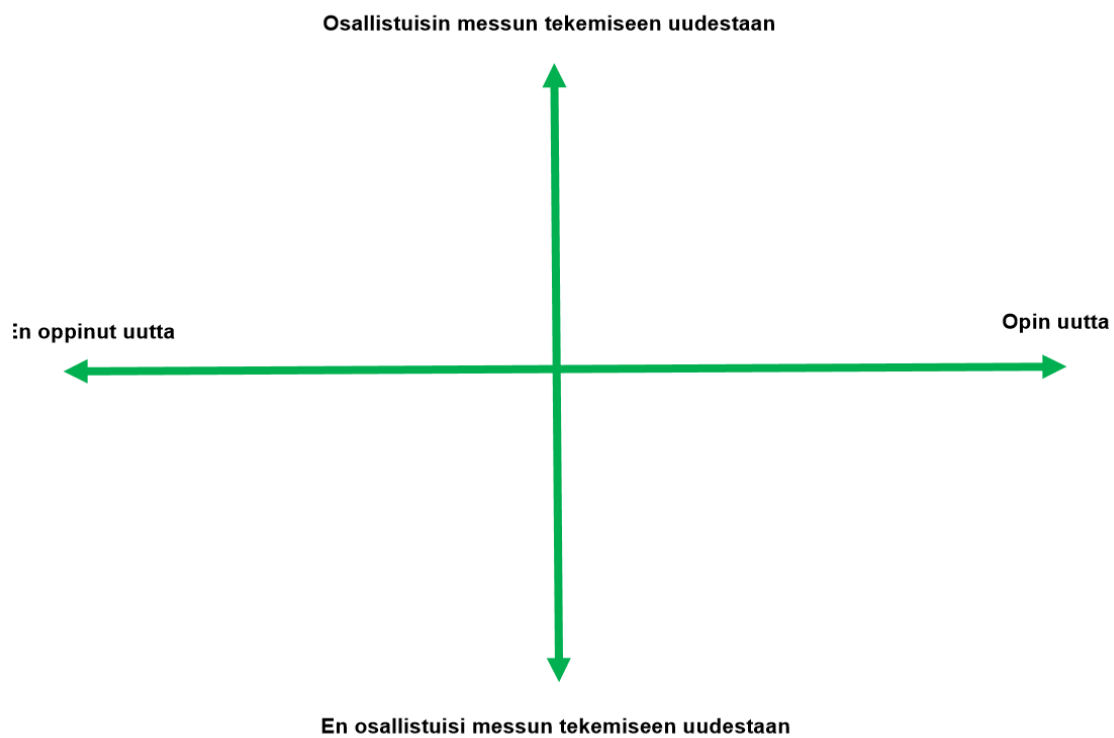
Esirukous

Kolehdin kerääminen

Isä meidän -rukous

Ehtoollinen

Herran siunaus

Nuorisotyö

Laita tarra niiden nuorisotyöntekijöiden ruutuihin, jotka olet nähnyt tai muistat nähneesi rippikoulusi aikana tai sitä ennen. Kerro ryhmällesi missä olet heidät nähnyt.

JUSSI

JOHANNA

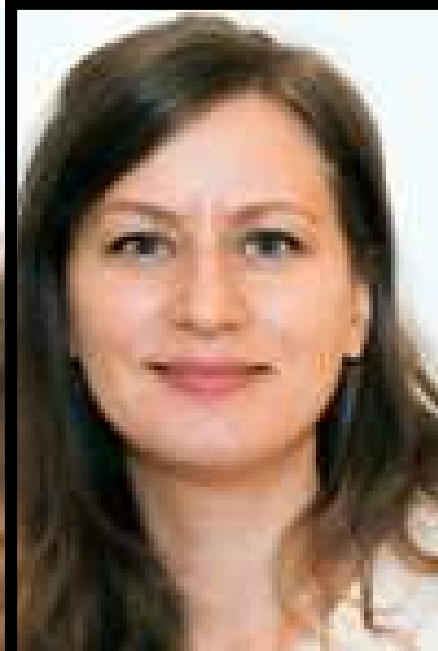
HELI

PEKKA

ANTTI

SUVI

ANNE**TARU**

TIMO

Nuorisotyön Videoblogi

Mistä aiheista haluaisit katsoa seuraavan nuorisotyön vlogin. Kirjoita ideasi post-it-lapuille ja kiinnitä ne kartonkiin.

Keksi vähintään kaksi ideaa!

Leiri-info

Leiri-info-tapaamisessa käsiteltiin vähän Raamattua. Alta löydät tuttuja lainauksia Raamatusta. Tehtävänne on yhdistää lainaukset oikeisiin loppuosiin. Pohtikaa missä olette aikaisemmin törmänneet kyseisiin Raamatun teksteihin.

Isä meidän, joka olet taivaissa.	•	• Maa oli autio ja tyhjä, pimeys peitti syvyydet, ja Jumalan henki liikkui vetten yllä.
Jumala on rakastanut maailmaa niin paljon, että antoi ainoan Poikansa,	•	• Tehkää te heille.
Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni:	•	• Herra kirkastakoon sinulle kasvonsa
Sillä seudulla oli paimenia yöllä ulkona vartioimassa laumaansa. Yhtäkkiä heidän edessään seisoivat Herran enkeli, ja Herran kirkkaus ympäröi heidät. Pelko valtasi paimenet, mutta enkeli sanoi heille:	•	• Kastakaa heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen ja opettakaa heitä noudattamaan kaikkea, mitä minä olen käskenyt teidän noudattaa.
Alussa Jumala loi taivaan ja maan.	•	• Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
Kaikki, minkä tahdotte ihmisten tekevän teille	•	• "Älkää pelätkö! Minä ilmoitan teille ilosanoman, suuren ilon koko kansalle. Tänään on teille Daavidin kaupungissa syntynyt Vapahtaja. Hän on Kristus, Herra."
Herra siunatkoon sinua ja varjelkoon sinua	•	• Jottei yksikään, joka häneen uskoo, joutuisi kadotukseen, vaan saisi iankaikkisen elämän.

Leiri

Mitä terveisiä haluat lähettää riparikavereillesi, isosille ja työntekijöille? Mitä kohokohtia leiristä jäi mieleesi? Kirjoita terveisesi, ajatuksesi ja muut hyvät leirijutut fläpille.

Voit kirjoittaa, piirtää tai muuten taiteilla vapaasti fläppi-paperille.

Sana on vapaa!

Konfirmaatio

Minkä asioiden ja kenen kaikkien puolesta haluaisit rukoilla konfirmaatiomessussa?

Kirjoita yksi rukousaihe jokaiseen kolmeen teemaan.

Rukousaiheiden pohjalta tehdään konfirmaatiomessussa luettava esirukous.

Back to the Future

Kuvittele itsesi 20 vuoden päähän. Mikä on sellainen kohokohta rippikoulustasi, jonka tulet muistamaan vielä silloinkin?

Leikkaa kartongista kohokohtaa kuvaava symboli tai muoto ja kirjoita sen sisälle rippikoulusi kohokohta.

Liimaa se kartonkiin.

RYHMÄTYÖSKENTELEY ISOSRYHMISSÄ

Keskustella seuraavista aiheista ja kirjatkaa keskustelunne sisältö lyhyesti.

1. Mitä haluaisit sanoa seuraavan vuoden rippikoululaisille?

2. Minkälainen seurakuntatoiminta sinua voisi kiinnostaa?

Bonus-kysymys: Miten ajatuksesi muuttuneet rippikoulun aikana esimerkiksi Raamatusta, kristinuskosta, kirkosta?

LIITE 8: Palautelomake Olarin seurakunnan rippikoulutyöntekijöille

21.11.2016

Olarin seurakunnan rippikoulun kehittämishanke

Muokkaa tätä lomaketta

Olarin seurakunnan rippikoulun kehittämishanke

Pakollinen*Mitä tapaamiskerran toteutit? ***

- Startti
- Yhteisen messun valmistelu
- Ryhmän toteuttama messu
- Nuorisotyön vlogin katsominen itsenäisesti
- Nuorisotyön tapaaminen Kulmassa Risteystorstaina
- Leiri-info ja yhteiselämän säännöt
- Leirimuistelu ja konfirmaatioharjoitus

Mitä osioita toteutit materiaalistamme tapaamiskerrassa? Miten hyvin ne toimivat?**Mitä osioita materiaalistamme jätit toteuttamatta? Miksi?****Kehitysideoita tapaamiskerran materiaaliin?****Palaute korvaavasta tehtävästä**

21.11.2016

Olarin seurakunnan rippikoulun kehittämishanke

Muu palaute

Älä koskaan lähetä salasanaa Google Formsin kautta.

Palvelun tarjoaja

Google ei ole luonut tai hyväksynyt tätä sisältöä.

[Ilmoita väärinkäytöstä](#) - [Palveluehdot](#) - [Lisäehdot](#)